

CONTENTS

Chapters	Page
FOREWORD	5
INTRODUCTION	7
Language	7
Alphabet	8, 9
Letters and their Sounds	10
Vowels, Diphthongs	10, 11
Consonants	12-15
Punctuation	16
Syllabification	16
Accent	17
Capitals	17
1. GENDER, ARTICLES	18
Definite Article	18
Indefinite Article	20
Verb: To Be	20
2. NOUN OR SUBSTANTIVE	23
Cases	23
Plural of Nouns	19
Declension - BASIC FORM	24
3. DECLENSION - OTHER FORMS	29
4. VERBS: TO HAVE	36, 41, 42
TO BE	26, 27, 38, 39
5. VERBS: FIRST CONJUGATION	44-47
6. VERBS: SECOND CONJUGATION	50-52
THIRD CONJUGATION	54-56
7. IRREGULAR VERBS	57
Deviating Verbs of the First Conjugation	57
Deviating Verbs of the Second Conjugation	59
8. VERBS (Continued)	63
Deviating Verbs of the Third Conjugation	63
Verbs ending in <i>ուլ</i>	65
Irregular Verbs	66
Defective Verbs	67
Negative Verbs	68
Passive Verbs	71
Causative Verbs	74

First published as *Modern Armenian* by the Armenian General Benevolent Union of America, 1966.

Copyright © 1999 Hippocrene Books, Inc.

Second printing, 2005.

All rights reserved.

For information, address:
 HIPPOCRENE BOOKS, INC.
 171 Madison Avenue
 New York, NY 10016
www.hippocrenebooks.com

ISBN 0-7818-0723-9

Printed in the United States of America.

Chapters	Page
9. ADJECTIVES	76
Descriptive Adjectives	77
Comparative, Superlative forms	78
Numeral Adjectives:	80
Cardinal, Ordinal, Distributive	80-82
Possessive Adjectives	83
Indefinite Adjectives	86
10. PRONOUNS	90
Personal Pronouns	90
Reciprocal and Reflexive Pronouns	92
Relative Pronouns	97
Demonstrative Pronouns	98
Indefinite Pronouns	99
11. PREPOSITIONS	102
Prepositions	102
Postpositions	103
12. ADVERBS	107
CONJUNCTIONS	109
INTERJECTIONS	111
13. DERIVATIVE AND COMPOUND WORDS	113
Derivative Words	114-117
Compound Words	117
Suppression and Permutation of Vowels	113-114
14. INFINITIVES	120
Participles	121
Verbs Requiring Certain Cases	125-127
Adjectives Requiring Certain Cases	126-127
15. THE ARMENIAN SENTENCE	131
16. PAGES IN PROSE	
For Reading and Translation	134, 137, 138, 139
17. CONVERSATIONAL	140-156
18. VOCABULARIES	157
Armenian - English	159-187
English - Armenian	188-209

ERRATA:

1. Page 40, line 20 - Change word *Subjunctive* to *Imperative*.
2. Page 134, line 32 - Change *հայերը մնացին* to *հայերը աէր մնացին*

Foreword

There is no royal road to learning a language. Mostly a matter of memory, it requires concentration, repetition and constant practice.

This handbook is not a grammar, properly speaking, but it gives the essentials of the modern Western Armenian grammar, together with exercises exemplifying the rules, some conversations with expressions in common usage for practice, and a few pages in prose for reading and translation. It is intended to be a concise presentation of fundamentals which, when mastered, should enable the student to understand the current language fairly well and to express himself clearly in short sentences in an ordinary conversation.

The first step is to learn the alphabet **thoroughly**, to know the sounds of the letters and the way in which they are pronounced in conjunction with others in words.

Then comes the necessity of forming a satisfactory vocabulary. It is said that about six hundred words suffice to cover the needs of daily speech, and that about one thousand words would enable one to read newspapers and speak adequately. The vocabularies (Armenian-English and English-Armenian) given at the end of this book contain approximately twelve to fifteen hundred words each. Nouns—names of objects and abstractions—form the basic structure of speech; hence, their predominance. Then come the operational words: verbs,

pronouns, prepositions, adverbs, adjectives, conjunctions, which enable us to form complete sentences with logical, co-ordinated and colorful meaning.

Special effort has been made to avoid going into too many grammatic details and exceptions, and to keep mainly to the basic rules without, however, omitting forms which the student is bound to meet in reading and conversation, and with which, therefore, he should not be altogether unfamiliar.

In order to keep the length of this book within bounds, the examples and exercises given are in Armenian with their English translations; no alternate exercises have been offered in English for translations into Armenian. Instead, it is suggested that the student, at the end of each exercise, translate the English back into Armenian and compare his translation with the text. This has proved to be a practical and helpful method.

Transliteration has not been used because its effectiveness as an aid to pronunciation is limited. A jumble of English letters would be required to indicate some Armenian sounds, and this could easily prove more confusing than helpful. We have therefore relied on the alphabet itself and the examples of English words accompanying it. With rare exceptions, the sounds of the Armenian letters will be exactly the same wherever they appear.

This book, prepared at the suggestion and under the auspices of the Publications Committee of the Armenian General Benevolent Union of America, is principally intended for those of Armenian descent in this country, who have an elementary knowledge of English grammar, and who would like to learn their ancestral language in order to acquire the best direct means of getting acquainted with their rich, cultural heritage. It can, of course, be also used by any English-speaking person who would like to learn modern western Armenian.

New York, 1965.

H. A.

Introduction

Alphabet, Pronunciation, Reading

THE LANGUAGE

Armenians call themselves HAI (pronounced: "High") and their language HAYEREN.

Armenian belongs to the Indo-European group of languages, like Sanskrit, Latin, Persian, Greek, German, English, French. It is written from left to right.

The written language has had three phases:

1. **Ancient Armenian** (Grabar) which was in use up to the 19th century beginning with the 5th, when the alphabet was invented by St. Mesrop. This period is rich in religious works, at the head of which is the translation of the Bible, called the "Queen of Translations" because of the beauty and perfection of its language and its fidelity to the text. Ancient Armenian is now used exclusively in the church.

2. **Middle Armenian**, the "Vulgar" or the language of the common people, in which many works have been written from the 12th to the 18th century.

3. **Modern Armenian** (Ashkharabar) which began with the 19th century and has two branches:

a. the **Western**, based on the Armenian dialect of Constantinople and which is now used by the Armenians in the west.

b. the **Eastern**, based on the dialect of Yerevan, which is used in Armenia, Persia and India.

The two branches have slight differences in grammar and pronunciation but use essentially the same vocabulary. They are therefore easily understood by both sides.

This book deals with the western modern Armenian.

THE ALPHABET

Print		Armenian Name	English Equivalent	Pronounced as in these words	Print		Armenian Name	English Equivalent	Pronounced as in these words
Capital	Lower Case				Capital	Lower Case			
Ա	ա	app	a	car, far, bar	ձ	ճ	djeh	j	join
Բ	բ	pen	p	paper	Մ	մ	men	m	mummy
Գ	գ	keem	k	kite	Ծ	յ	hee	h	harm
Դ	դ	tah	t	totter	Ն	ն	noo	n	none
Ե	ե	yech	y (yeh)	yellow	Շ	շ	shah	sh	share
Զ	զ	zah	z	zero	Ո	ո	vo	v	vocal
Է	է	eh	e	let, set, yet	Չ	չ	chah	ch	church
Ը	ը	ut	u	utter	Պ	պ	beh	b	baby
Թ	թ	toh	t	totter	Ջ	ղ	chah	ch	church
Ժ	ժ	zheh	zh	azure	Խ	ռ	rrah	rr	catarrh
Ի	ի	eenee	e	me, he	Ս	ս	seh	s	sister
Լ	լ	leeoon	l	lily	Վ	վ	vev	v	very
Խ	խ	kheh	kh	German ch as in "machen"	Տ	տ	deoon	d	do
Ս	ս	dzah	dz	madzoon	Ր	ր	reh	r	rare
Կ	կ	guen	g	gold	Յ	յ	tzoh	tz	mezzo
Հ	հ	ho	h	hat	Ի	ւ	eeon	v	avid
Չ	ճ	tsah	ts	tsar	Փ	փ	pure	p	paper
Ղ	ղ	ghad	gh	like the Parisian "r", the German "ch" softened	Զ	զ	keh	k	king
					Օ	օ	o	o	go
					Ֆ	ֆ	feh	f	fact

THE LETTERS AND THEIR SOUNDS

The Armenian alphabet consists of 38 letters representing vowel sounds and consonants.

VOWELS (Ձայինատարներ)

The Vowels are: ա, է, ը, ի, օ.

Each letter represents only one sound.

ա - is pronounced as the English letter "a" in: bar, car, father.

Examples

բառ	word	մարմար	marble
տառ	letter	յարմար	suitable
սառ	ice	համար	for
պատ	wall	բառարան	dictionary
պատտառ	morsel	վառարան	stove
անտառ	forest	վարժարան	school

է - is pronounced as "e" in: set, get, let.

Examples

սէր	love	էջ	page
զէր	fat	զէնք	weapon
տէր	lord, owner	շէնք	building
կէտ	point	էշ	donkey

NOTE: The letter է has the vowel sound է in the middle of words: մէր our; լեռ mountain; բերել to bring; բեռ load.

ը - is pronounced as "u" in: fur, cur, utter.

Examples

ըսի	I said	ընկեր	companion
ըսաւ	he said	ընտրել	to choose
ըսիք	you said	ընթացք	course
ըսին	they said	ընտանիք	family

The vowel ը often occurs between two consonants though unwritten. Thus: մկրտել is read as if it were written մըկըրտել to baptize; մըմնջել is read like մըրմընջել. This unwritten but pronounced ը is called: natural ը (բնական ը):

ի - is pronounced "ee" as in: me, see, deer.

Examples

իր	his, her, its	իրաւ	true
գիր	letter	իմաստ	meaning
գին	price	մինակ	alone
գինի	wine	շիտակ	straight
գիրք	book	յիշել	to remember

օ - is pronounced "o" as in: go, more, mode.

Examples

օդ	air	մօտ	near
օր	day	օրէնք	law
օրօր	lullaby	օձ	snake
օրինակ	example	օձիք	collar

Note: The letter յ which is pronounced "vo" at the beginning of words, has the vowel sound "O" in the middle of words.

Examples

որոշ	definite	գորտ	frog
դպրոց	school	որսորդ	hunter
ցորեն	wheat	նորոգել	to renew

VOWEL SOUNDS WITH TWO LETTERS:

There is no single letter in the Armenian alphabet to signify the vowel sound "oo". The letters ո and լ are put together to represent it: ու (oo)

Examples

ու	and	ուտել	to eat
տուն	house	ձուկ	fish
շուն	dog	ջուր	water
կատու	cat	լուսին	moon

There is no single letter also representing the vowel sound ü, as in the French word *pur* or in the German word *müde*. This sound is expressed with the two letters *ի* and *ւ* put together: *իւ*.

Examples

<i>դիւրիկ</i>	easy	<i>հիւսիս</i>	north
<i>բիւրեղ</i>	crystal	<i>սիւն</i>	column

The vowel sound, *eu, ö* in the French word *leur*, and in the German word *hören*, does not exist in Armenian words. For purposes of transcribing foreign words with that sound the two letters *է* and *օ* are put together: *էօ*.

<i>սէօն</i>	soeur	<i>էօժէնի</i>	Eugénie
-------------	-------	---------------	---------

CONSONANTS (ԲԱՂԱԶԱՅՆՆԵՐ)

Certain consonants are pronounced exactly alike by Armenians in the West who no longer sense the difference between them. They retain them, however, in the written language to achieve the correct, traditional spelling. Armenians in the East have preserved the original pronunciation of these letters:

<i>բ - ֆ</i>	pronounced	P	as in pen
<i>գ - ք</i>	"	K	" king
<i>դ - փ</i>	"	T	" taste
<i>զ - ծ</i>	"	TS	" tsar
<i>ձ - ջ</i>	"	CH	" Church

Examples

<i>բ</i>	(p)	<i>բարի</i>	<i>բերան</i>	<i>բանալի</i>	
		good	mouth	key	
<i>ֆ</i>	(p)	<i>փակ</i>	<i>փեթակ</i>	<i>փառք</i>	<i>փեսայ</i>
		closed	beehive	glory	bridegroom
<i>գ</i>	(k)	<i>գարուն</i>	<i>գետ</i>	<i>գարի</i>	<i>գաւաթ</i>
		spring	river	barley	cup
<i>ք</i>	(k)	<i>քաջ</i>	<i>քար</i>	<i>քեռի</i>	<i>քուն</i>
		brave	stone	uncle	sleep
<i>դ</i>	(t)	<i>դար</i>	<i>դաշտ</i>	<i>դեռ</i>	<i>դէմ</i>
		century	field	yet	against
<i>փ</i>	(t)	<i>փայ</i>	<i>փայաւոր</i>	<i>փոռ</i>	<i>փեւ</i>
		visage	king	grand-child	arm, wing

<i>ձ</i>	(ts)	<i>ձագ</i>	<i>ձախ</i>	<i>ձեւ</i>	<i>ձի</i>	<i>ձիւն</i>
		little one	left	form	horse	snow
<i>ճ</i>	(ts)	<i>ցաւ</i>	<i>ցամաք</i>	<i>ցորեն</i>	<i>հաց</i>	
		pain	land, dry	wheat	bread	
<i>չ</i>	(ch)	<i>չար</i>	<i>չարիք</i>	<i>չարչարել</i>	<i>չէզոք</i>	
		bad	evil	to torture	neutral	
<i>ջ</i>	(ch)	<i>ջուր</i>	<i>ջերմ</i>	<i>ջինջ</i>	<i>ջանք</i>	
		water	warm	clear	effort	
<i>զ</i>	(z)	<i>զաւակ</i>	<i>զուարթ</i>	<i>զանազան</i>	<i>զարդ</i>	
		child	gay	various	ornament	

Words beginning with the letter *չ* and followed by *ր* or *դ*, are read as if they are preceded by *ը*.

Examples

		<i>(ը)զբաղել</i>	<i>(ը)զգացում</i>	<i>(ը)զգեստ</i>	
		to be occupied	sentiment	clothing	
<i>ժ</i>	(zh)	<i>ժամ</i>	<i>ժամանակ</i>	<i>ժուժկալ</i>	<i>ժիր</i>
		hour	time	sober	diligent
<i>լ</i>	(l)	<i>լեռ</i>	<i>լուր</i>	<i>լաւ</i>	<i>լեցուն</i>
		mountain	news	well	full
<i>խ</i>	(kh)	<i>խաւ</i>	<i>խաւար</i>	<i>խենթ</i>	<i>խելացի</i>
		layer	dark	crazy	intelligent
<i>ծ</i>	(dz)	<i>ծառ</i>	<i>ծով</i>	<i>ծոյլ</i>	<i>ծուռ</i>
		tree	sea	lazy	crooked
<i>կ</i>	(g)	<i>կաթ</i>	<i>կամ</i>	<i>կարագ</i>	<i>կատու</i>
		milk	or	butter	cat
<i>հ</i>	(h)	<i>հաց</i>	<i>հաւ</i>	<i>համար</i>	<i>հեռու</i>
		bread	hen	for	far
<i>ղ</i>	(gh)	<i>աղ</i>	<i>կաղ</i>	<i>դեղ</i>	<i>նեղ</i>
		salt	lame	medicine	narrow
<i>ճ</i>	(j)	<i>ճանճ</i>	<i>ճագար</i>	<i>ճերմակ</i>	<i>ճիշդ</i>
		fly	rabbit	white	correct
<i>Մ</i>	(m)	<i>մարդ</i>	<i>մաքուր</i>	<i>մանուկ</i>	<i>մելան</i>
		man	clean	child	ink

Թ, յ (h, y) - 1. At the beginning of words this letter has the sound of h:

յարմար suitable	յիշել to remember	Յակոբ Hagop	յանդ rhyme
---------------------------	-----------------------------	-----------------------	----------------------

2. In the middle of words it is pronounced as y when it is between two vowels or followed by a consonant:

կայան halting-place	կայարան station	մայիս May	մայր mother	հայր father
-------------------------------	---------------------------	---------------------	-----------------------	-----------------------

3. At the end of a word it is silent:

վրայ on	վկայ witness	չուկայ market	կայ there is	երեկոյ evening	անգոյ inexistent
ն (n) - letter	նամակ letter	նաև also	նայել to look	նախագահ president	
Շ (sh) - lily	չուշան lily	շաքար sugar	շուն dog	շողալ shine	

At the beginning of a word **չ** if followed by **ս** is read as if it is preceded by an **ը**:

(ը)չտապել to hasten	(ը)չտեմարան storehouse
-------------------------------	----------------------------------

Ո (vo) - At the beginning of words it is pronounced **vo**:

որ who	որակ quality	օգի spirit	օրդի son
------------------	------------------------	----------------------	--------------------

But if it is followed by the letter **վ** it loses the initial **v** sound and is read **o**:

In the middle of words, as indicated above, it is pronounced as the vowel **o**:

հով wind	նորոգել to renew	փոշի powder, dust	կոտորչ horn
--------------------	----------------------------	-----------------------------	-----------------------

ոյ -
(o, ooy)
These two letters put together are read as **o** at the end of a word, the letter **յ** being silent as explained above. But if they are followed by a consonant, they are read **ooy**:

դոյն color	թոյն poison	բոյն nest	յոյս hope
քոյր sister	բոյր perfume	լոյս light	կոյր blind

Գ (b) - dance	պար dance	պատ wall	պատիւ honor	պատիժ punishment	պետ chief
Բ (r) - vulgar	ռամիկ vulgar	ռազմիկ warrior	ռահվիրայ pioneer		
Ս (s) - ice	սառ ice	սեռ sex, gender	սարսափ terror	սիրել to love	

Words beginning with **ս** are read as though the letter **ը** existed before the **ս** when this is followed by any one of the letters **կ, պ, տ, ք**:

(ը)սկիզբ beginning	(ը)սպիտակ white	(ը)սպաննել to kill
(ը)ստանալ to receive	(ը)ստուգել to verify	(ը)սքանչելի wonderful

Վ (v) - to conduct	վարել to conduct	վառել to burn	վերմակ blanket	վիշտ grief
Տ (d) - to carry	տանիլ to carry	տարբեր different	տուն house	տիկին Mrs., lady
Բ (r) - second	բույժ second	մեր our	ձեր your	արար act

Ի (v) -
No word begins with this letter. In the middle of words, between two vowels or after a vowel, it is read as **v**:

դաւաթ cup	գաւազան cane	աւաղ sand	աւելի more
նաւ boat	սեւ black	տերեւ leaf	աղնիւ noble

We saw that this letter with **ի** forms the diphthong **իւ** pronounced **yoo**. We meet this diphthong in the

ending of all abstract nouns in *ութիւն* which is the equivalent of the English ending ...ation:

բարձրութիւն *դիտողութիւն* *յայտնութիւն* *միութիւն*
 elevation observation revelation union

PUNCTUATION *ԿէՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆ*

- , *ստորակէտ* same as the comma in English.
- ՝ *բութ* placed above the last letter of a word to denote a short stop.
- . *միջակէտ* corresponding to the semi-colon.
- * *պարոյկ* question mark placed on the word.
- ... *կախման կէտ* corresponding to the exclamation point.
- ՛ *երկար* interjection sign placed on words of feeling: *ո՛հ, աւա՛ղ.*
- ։ *վերջակէտ* corresponding to the English period.
- () *փակադիծ* parenthesis.
- *զծիկ* to introduce a speaker, also used as parenthesis.
- « » *չակերտ* quotation marks.
- *սպաթարձ* hyphen.

Application of these will be seen in the exercises further on.

SYLLABIFICATION

Words are divided into syllables in the following manner:

1. If there is a consonant between two vowels, the consonant passes to the next syllable:
մա-քուր, փա-փաք, շի-տակ, կա-տու, գու-սան.
2. If there are three consonants at the beginning of a word, the last one passes to the next syllable:
գը-գել, մը-մունջ, կը-թիչ, փը-կել, թո-չուն.
3. If there are more than one consonant between two vowels, the last one passes to the next syllable:
բաղ-նիք, մար-դիկ, մար-մին, համ-րել, համ-բոյր.
4. When two succeeding vowels do not form a diphthong, each vowel constitutes a syllable:
է-ակ, է-ութիւն, Ա-սի-ա, սի-րէ-ի.

Accent

The tonic accent in Armenian words is always on the last syllable of the word:

բա-զո՛ւկ, աք-լո՛ր, պա-տա՛ռ, մա-քո՛ւր, դար-մա՛ն, ա-ւա-ղա՛ն, դա-ւա-ղա՛ն, ան-կո-ղի՛ն, թա-ղա-ւո՛ր.

The definite article *ը* at the end of a word is not accented; it is the last syllable of the word itself that bears the accent:

բա-զո՛ւկ-ը, աք-լո՛ր-ը, պա-տա՛ռ-ը, դար-մա՛ն-ը, ա-ւա-ղա՛ն-ը, նա՛ւ-ը, ա-շո՛ւն-ը, խօ-սի՛-լը.

Capitals

Capital letters are used:

1. The first letter of a sentence: *Աստղերը անհամար են:*
2. The first letter of each verse: *«Ո՛հ, ինչ անուշ եւ ի՛նչպէս զով...»*
3. All proper nouns: *Արշակ, Գրիգոր, Վարդան:*
4. The names of peoples: *Հայ, Ամերիկացի, Ֆրանսացի, Ռուս:*
5. Geographical names: *Եւրոպա, Ասիա, Նիւ Եորք, Եփրատ:*
6. The word God and its synonyms: *Աստուած, Տէր, Արարիչ:*

No capital should be used:

If the name of a people is used as an adjective: *Հայ գրագէտ մը, յոյն աղջնակ մը:*

When an adjective is made from a proper noun: *Եւրոպական, Հայկական, յունական:*

The names of religions: *քրիստոնէութիւն, մահմետականութիւն:*

I

Gender, Article, Plural

GENDER

Nouns in Armenian have no gender. We do not have to learn whether **table** is feminine as in French, or **girl** is neuter as in German. Nor do we need to learn masculine, feminine and neuter articles to be used with corresponding nouns. All that is necessary is to learn the words with no concern as to gender.

ARTICLE *թող*

1. Definite Article

The definite article, corresponding to the English **the**, is the letter *ը*, added to the word at the end, if the word ends with a consonant; or the letter *և* if the word ends with a vowel:

<i>աթոռ</i> chair	<i>գիրք</i> book
<i>աթոռը</i> the chair	<i>գիրքը</i> the book
<i>գինի</i> wine	<i>լեզու</i> tongue
<i>գինին</i> the wine	<i>լեզուն</i> the tongue

If the noun ends with a silent *յ*, the *յ* is dropped and *և* is added:

<i>ճամբայ</i> road	<i>ապագայ</i> future
<i>ճամբան</i> the road	<i>ապագան</i> the future
<i>Հսկայ</i> giant	<i>Էնթակայ</i> subject
<i>Հսկան</i> the giant	<i>Էնթական</i> the subject

If the noun ends with a *յ* that is not silent, the *յ* is retained and *ը* is added:

<i>Հայ</i> Armenian	<i>բայը</i> the verb
<i>Հայը</i> the Armenian	<i>թէյ</i> tea
<i>բայ</i> verb	<i>թէյը</i> the tea

Words ending with *ւ* pronounced as *վ* also take *ը* for article:

<i>պատիւ</i> honor	<i>ցաւ</i> pain
<i>պատիւը</i> the honor	<i>ցաւը</i> the pain

Words ending with consonants may also take *և* instead of *ը*, if the following word starts with a vowel. In that case the *և* should be pronounced with the vowel coming after it (liaison):

<i>Հայ-նու-Յոյնը</i>	the Armenian and the Greek
<i>Հաց-նու-պանիրը</i>	the bread and the cheese
<i>մարդ-նալ</i>	the man also
<i>տղա-նալ, աղջիկ-նալ</i>	both the boy and the girl
<i>ծառ-նալ, պտուղ-նալ</i>	both the tree and the fruit

Plural of Nouns *Յոգնակի*

To form the plural of nouns:

a. If the word has one syllable add *եր*:

<i>տուն</i> house	<i>քար</i> stone	<i>մարդ</i> man
<i>տուներ</i> houses	<i>քարեր</i> stones	<i>մարդեր</i> men

b. If the word has more than one syllable add *ներ*:

<i>պարտէզ</i> garden	<i>ասուլ</i> comet
<i>պարտէզներ</i> gardens	<i>ասուլներ</i> comets
<i>դնդակ</i> ball	<i>չուկայ</i> * market
<i>դնդակներ</i> balls	<i>չուկաներ</i> markets

* Note that the silent *յ* at the end of the word is dropped and then *ներ* is added.

2. The Indefinite Article

The indefinite article (the English *a* or *an*) is the word *մը* which is placed after the word separately:

<i>տուն մը</i> a house	<i>պարտէզ մը</i> a garden
<i>գնդակ մը</i> a ball	<i>շուկայ մը</i> a market

Exercise — Read and translate the following:

շունը, կատուն, բարեկամը, պատկերներ, լապտերները, լուսինը, շուկաներ, վկայ մը, վկաներ, լոյսը, հայրը, հայրերը, առարկայ, առարկաներ, նաւակը, հողին, սաւան, սաւաններ, գաւազանները, ենթականեր

Note: For the meaning of words not given in the course of the Lessons the Vocabularies at the end of this book should be consulted.

VERB — ԸԼԼԱԼ TO BE

INDICATIVE

Present	Imperfect (Continuous Past)	Past (Definite)
(<i>ես</i>) <i>եմ</i> I am	<i>էի</i> I was	<i>եղայ</i> I was
(<i>դուն</i>) <i>ես</i> you are	<i>էիր</i> you were	<i>եղար</i> you were
(<i>ան</i>) <i>է</i> he, she, it is	<i>էր</i> he, she, it was	<i>եղաւ</i> he, she, it was
(<i>մենք</i>) <i>ենք</i> we are	<i>էինք</i> we were	<i>եղանք</i> we were
(<i>դուք</i>) <i>էք</i> you are	<i>էիք</i> you were	<i>եղաք</i> you were
(<i>անոնք</i>) <i>են</i> they are	<i>էին</i> they were	<i>եղան</i> they were

The personal pronouns, preceding the verb, are very often omitted as the ending of the verb indicates the person and number of the subject.

The second person singular (*դուն*, thou) is used only in addressing parents, intimate friends, children, and God in prayer. All other persons should be addressed in the second person plural: *դուք*, you. This is the polite way.

The Indefinite Article *մը* becomes *մըն* if followed by the verb *եմ*, *ես*, *է*, etc. and the word *ալ* meaning also:

<i>տուն մըն է</i> It is a house	<i>տղայ մըն էիր</i> you were a child
<i>պարտէզ մըն է</i> It is a garden	<i>Թռչուն մըն ալ</i> also a bird
<i>կին մըն էր</i> It was a woman	<i>հաս մըն ալ</i> one more

Negative Form

The negative of the present, imperfect and past perfect of *ըլլալ* shown above is obtained by placing the letter *չ* before the verb: *եմ*, *չեմ*:

<i>չեմ</i> I am not	<i>չէի</i> I was not	<i>չեղայ</i> I was not
<i>չես</i> you are not	<i>չէիր</i> you were not	<i>չեղար</i> you were not
<i>չէ</i> he, it, she is not	<i>չէր</i> he, she, it was not	<i>չեղաւ</i> he was not
<i>չենք</i> we are not	<i>չէինք</i> we were not	<i>չեղանք</i> we were not
<i>չէք</i> you are not	<i>չէիք</i> you were not	<i>չեղաք</i> you were not
<i>չեն</i> they are not	<i>չէին</i> they were not	<i>չեղան</i> they were not

Interrogative Form

There is no special form for interrogation. No auxiliary verb is necessary as in English nor inversion as in French. The verb remains as is; only the intonation of the voice indicates the question. The question mark (* *պարոյկ*) is placed on the word bearing the question and not at the end of the sentence.

Vocabulary

<i>գիրք</i> book	<i>ազնիւ</i> kind	<i>հոն</i> there
<i>գրիչ</i> pen	<i>բարի</i> good	<i>չատ</i> very
<i>մատիտ</i> pencil	<i>չար</i> bad	<i>ինչ</i> what
<i>Թուղթ</i> paper	<i>ուր</i> where	<i>ինչու</i> why
<i>պզտիկ</i> small	<i>սիրելի</i> dear	<i>ինչպէս</i> how
<i>մեծ</i> great	<i>հոս</i> here	<i>որովհետեւ</i> because
<i>բայց</i> but	<i>եւ, ու</i> and	

Exercise

Տունը մեծ է: Տունը մեծ է:

The house is big Is the house big?

Մարդը եւ կինը սիրելի են:

The man and the woman are dear.

Ո՞ւր էիք: Ո՞ւր են դրիչը եւ մատիտը:

Where were you? Where are the pen and the pencil?

Հոն էի, հոս չէի: Ինչո՞ւ աղաք չար են:

There I was, here I was not. Why are boys bad?

Որովհետեւ սղտիկ են: Because they are small.

Conversation

Բարե՛ւ

Greetings!

Բարի լոյս, պարո՛ն

Good morning, sir.

Բարի երեկոյ, տիկի՛ն

Good evening, madam.

Գիշեր բարի, օրի՛որդ

Good night, Miss. . . .

Ի՞նչպէս էք

How are you?

Շնորհակալ եմ, լաւ եմ

Thank you, I am well.

Դո՞ւք ինչպէս էք

How are you?

Շատ լաւ եմ, շնորհակալ եմ

I am quite well, thank you.

Մնաք բարով Good-bye!

Երթաք բարով Good-bye!

Ցտեսութիւն Au revoir!

2

Noun or Substantive

ԱՆՈՒՆ Կա՛մ ԳՈՅԱԿԱՆ

Proper Nouns Յատուկ անուններ

Proper nouns (names of persons, places) begin with a capital letter.

Examples

Արշակ Յակոբ Նիւ Եորք Երեւան Հայաստան
Arshag Hagop New York Yerevan Hayasdan

Declension

In Armenian, nouns are declined, that is to say, their endings change according to the function they perform in a sentence. The various forms which they take are called **cases** (հարսիւներ).

Thus, to say: **of the house**, instead of using a preposition (**of**, as in English), the word *տուն* (house) is changed to *տունի*. Or, to say: **from the house**, instead of using a preposition (**from**), the word *տուն* is changed to *տունի*.

There are six cases:

1. Nominative (*ուղղական*) - the case of the subject of the sentence.
Տունը մեծ է, the house (subject) is large.
2. Accusative (*հայցական*) - the case of the direct object.
Կը սիրեմ տունը, I like the house (direct object).

3. Genitive (*սեռական*) - case of the possessor, the possessive case.

The possessor, whether a person or thing, is always put first:

Յակորբին տունը Hagop's house

Մարդուն աչքը The man's eye

Տունին դուռը Of the house the door

Աչքին գոյնը Of the eye the color

4. Dative (*տրական*) - the case of the indirect object, indicating the person or the thing to whom or to which something is destined:

The dative form is the same as the genitive.

Արչակին կուտամ I give to Arshag.

5. Ablative (*բացառական*) - the case which shows from whom or from which the action originates:

Տունէն կուգամ I come from the house.

6. Instrumental (*գործիական*) - the case which shows with what the action takes place:

Գրիչով կը գրեմ I write with pen.

BASIC FORM OF DECLENSION

	Singular		Plural	
Nom. & Acc.	<i>դաշտ</i>	field	<i>դաշտեր</i>	fields
Gen.	<i>դաշտի</i>	of field	<i>դաշտերու</i>	of fields
Dat.	<i>դաշտի</i>	to field	<i>դաշտերու</i>	to fields
Abl.	<i>դաշտէ</i>	from field	<i>դաշտերէ</i>	from fields
Instr.	<i>դաշտով</i>	with field	<i>դաշտերով</i>	with fields

WITH THE DEFINITE ARTICLE

Nom. & Acc.	<i>դաշտը</i>	<i>դաշտերը</i>	the fields
Gen.	<i>դաշտին</i>	<i>դաշտերուն</i>	of the fields
Dat.	<i>դաշտին</i>	<i>դաշտերուն</i>	to the fields
Abl.	<i>դաշտէն</i>	<i>դաշտերէն</i>	from the fields
Instr.	<i>դաշտովը</i>	<i>դաշտերովը</i>	with the fields

Notice that the nominative and accusative, the genitive and dative cases, both in singular and plural, are the same.

There are other forms of declension, mostly inherited from ancient Armenian, which we shall give later on as they are deeply rooted in modern Armenian and the student should therefore know them even though the tendency now is to break away from them as much as possible and to use the basic form of declension.

Vocabulary

<i>գետ</i>	river	<i>ալիք</i>	wave
<i>լեռ</i>	mountain	<i>օդ</i>	air
<i>անտառ</i>	forest	<i>օդանաւ</i>	airplane
<i>բնութիւն</i>	nature	<i>շոգեկառ</i>	steamer
<i>լիճ</i>	lake	<i>շոգեկառք</i>	train
<i>երկիր</i>	earth	<i>ճամբորդ</i>	traveler
<i>երկինք</i>	sky, heaven	<i>ճամբորդութիւն</i>	travel
<i>տիեզերք</i>	universe	<i>արագ</i>	fast
<i>արեգակ, արեւ</i>	sun	<i>դանդաղ</i>	slow
<i>լուին</i>	moon	<i>բարձր</i>	high
<i>աստղ</i>	star	<i>ցած</i>	low
<i>անջրպետ</i>	space	<i>տկար</i>	weak
<i>ովկիան</i>	ocean	<i>զօրաւոր</i>	strong
<i>ծով</i>	sea	<i>կլոր</i>	round
<i>անհուն</i>	infinite	<i>այս, ասիկա</i>	this
<i>հեռու</i>	far	<i>այդ, ատիկա</i>	that
<i>մօտ</i>	near	<i>պզտիկ</i>	small
<i>կապոյտ</i>	blue	<i>անուշ</i>	sweet
<i>լոյս</i>	light	<i>լեղի</i>	bitter

Տիեզերքը անհուն է
 Երկիրը կլոր է
 Արեւը մեծ է
 Լուսինին լոյսը սկաւր է
 Լիճին ալիքները սղօտիկ են
 Երկինքին գոյնը կապոյտ է
 Օդանաւն ու ինքնաշարժը
 արագ են
 Շոգեհաւն ու շոգեկառքը
 դանդաղ էին
 Աստղերը հեռու են
 բայց լուսինը մօտ է
 Ծովին ջուրը սնուչ չէ
 Բայց գետին ու լիճին ջուրը
 սնուչ է, լեղի չէ
 Շոգեհաւով ճամբորդութիւնը
 հաճելի է

The universe is infinite
 The earth is round
 The sun is big
 The light of the moon is weak
 The waves of the lake are small
 The color of the sky is blue
 The airplane and the automobile
 are fast
 The steamer and the train were
 slow
 The stars are far but the moon is
 near
 The water of the sea is not sweet
 But the water of the river and the
 lake is sweet, not salty
 Travel by steamer is agreeable

Note: The order of words in a simple sentence: First the subject, then the attribute and then the verb. In Armenian, as we see from the examples given above the verb comes last contrary to the English wording.

Verb: To be ըլլալ

Future			
(Affirmative)	(Negative)		
պիտի ըլլամ	I shall be	պիտի չըլլամ	I shall not be
պիտի ըլլաս	you will be	պիտի չըլլաս	you will not be
պիտի ըլլայ	he, she, it will be	պիտի չըլլայ	he will not be
պիտի ըլլանք	we shall be	պիտի չըլլանք	we shall not be
պիտի ըլլաք	you will be	պիտի չըլլաք	you will not be
պիտի ըլլան	they will be	պիտի չըլլան	they will not be

Note that the negative letter չ is added to the verb and not to the particle պիտի indicating the future tense.

Conditional Present

պիտի ըլլայի I should be
 պիտի ըլլայիր you would be
 պիտի ըլլար he would be
 պիտի ըլլայինք we should be
 պիտի ըլլայիք you would be
 պիտի ըլլային they would be

Conditional Present (negative)

պիտի չըլլայի I should not be
 պիտի չըլլայիր you would not be
 պիտի չըլլար he would not be
 պիտի չըլլայինք we should not be
 պիտի չըլլայիք you would not be
 պիտի չըլլային they would not be

CONVERSATIONAL

Ի՞նչ է ձեր անունը
 What is your name?
 Այս ձեռք գիրքն է
 Is this your book?
 Առաջին դասը դժուար է
 The first lesson is difficult

Հայերէն գիտէ՞ք
 Do you know Armenian?
 Ո՛չ, բայց պիտի սորվիմ
 No, but I shall learn.
 Ո՞ւր պիտի ըլլաք
 Where will you be?
 Ո՛չ, իր եղբայրը հոս է
 No, his brother is here.

Ձեր բարեկամը հո՞ս է
 Is your friend here?

Հայրը եւ մայրը հոս պիտի ըլլան
 The father and the mother will be here.

Ի՞նչ է այս
 What is this?

Ի՞նչ է այդ
 What is that?

Ե՞րբ պիտի ըլլան
 When will they be?
 Ասիկա մարդ մըն է
 This is a man
 Այդ կին մըն է
 That is a woman.

or, that can be omitted, it being understood:

- Կին մըն է (It) is a woman
- Տղայ մըն է (It) is a boy
- Աղջիկ մըն է (It) is a girl
- Կենդանի մըն է (It) is an animal

Ի՞նչ կենդանի է այդ թռչուն մըն է (It) is a bird
 What animal is that? Միջատ մըն է (It) is an insect
 Ծուն մըն է (It) is a dog

Ի՞նչ պտուղ է: Նարինջ մըն է (It) is an orange
 What fruit is (it)? Խնձոր մըն է (It) is an apple
 Տանձ մըն է (It) is a pear
 Սեխ մըն է (It) is a melon
 Ձմերուկ մըն է (It) is a watermelon

Ո՞վ է այս մարդը: Հայ մըն է (He) is an Armenian
 Who is this man? Ամերիկացի մըն է (He) is an American
 Անգլիացի մըն է (He) is an Englishman
 Ֆրանսացի մըն է (He) is a Frenchman
 Իտալացի մըն է (He) is an Italian
 Գերմանացի մըն է (He) is a German

Ո՞վ է այդ մարդը: Արուեստագէտ մըն է (He) is an artist
 Who is that man? Ճարտարապետ մըն է (He) is an architect
 Գրագէտ մըն է (He) is a writer
 Ուսուցիչ մըն է (He) is a teacher
 Բանաստեղծ մըն է (He) is a poet
 Երաժիշտ մըն է (He) is a musician
 Գիտնական մըն է (He) is a scientist
 Արձանագործ մըն է (He) is a sculptor

Ո՞ր երկիրն է այդ Այդ երկիրն է That country is
 Which country is that Ֆրանսա France
 Թուրքիա Turkey
 Յունաստան Greece
 Ռուսիա Russia

3

Other Forms of Declension

1. Հայ — Հայու

	Singular	Plural
Nom. & Acc.	Հայ Armenian	Հայեր Armenians
Gen. & Dat.	Հայու of, to Armenian	Հայերու, Հայոց of, to Armenians
Abl.	Հայէ from Armenian	Հայերէ from Armenians
Instr.	Հայով with Armenian	Հայերով with Armenians

The difference from the basic form of declension lies in the genitive and dative cases (singular) which become Հայու instead of Հայի:

The words that are declined after the above form are not many. They are almost all of one syllable. Most of them are declined after the basic form also. They are:

մարդ	man	հով	wind
դար	century	կով	cow
զահ	throne	ծով	sea
արջ	bear	ձի	horse
հաւ	hen	մանչ	boy
նաւ	boat	շահ	profit
արեւ	sun		

The words Հայ and մարդ have also the forms Հայոց, մարդոց, in the genitive and dative plural, along with the usual forms Հայերու, մարդերու:

Հայոց պատմութիւնը - the history of the Armenians.
 Ժարդոց չարութիւնը - the badness of men.

Examples

արեւուն լոյսը	the light of the sun
ծովուն ալիքները	the waves of the sea
հովուն ձայնը	the sound of the wind
դարուն ոգին	the spirit of the age

All infinitives, when used as nouns, are declined as above:

սիրել - սիրելու, սիրելէ, սիրելով
 սիրելու տարիքը - the age of, to love - the age of loving
 սիրելէ դադարել - to cease from, to love - to cease loving.

2. Բարութիւն — բարութեամբ

Singular

Nom. & Acc.	բարութիւն	goodness
Gen. & Dat.	բարութեան	of, to goodness
Abl.	բարութենէ	from goodness
Inst.	բարութեամբ բարութիւնով	with goodness

Plural

Nom. & Acc.	բարութիւններ	goodnesses
Gen. & Dat.	բարութեանց	of, to goodnesses
Abl.	բարութիւններէ	from goodnesses
Inst.	բարութիւններով	with goodnesses

All words in *իւն* are declined as above. These are abstract nouns.

In the plural these words are declined after the basic declension except that in the genitive and dative the ending *եանց* is used along with the regular *երու*:- բարութիւններու — բարութեանց:

Examples

գիտութեան ծարու thirst of learning	ազատութեան սէր love of liberty	ուրախութեան պատճառ cause of gladness
համբերութեամբ վարուիլ to act with patience	լռութեամբ դիտել to observe with silence	դեղեցկութեան աղբիւր source of beauty
ճշմարտութեան սիրահար lover of truth	թշուառութենէ to suffer from misery	

3. Թր — Թրուան

Singular

Nom. & Acc.	օր - day
Gen. & Dat.	օրուան - of, to day
Abl.	օրէ, օրուրնէ - from day
Instr.	օրով - with day

The difference from the basic form is in the genitive and dative cases singular which are formed by adding *ուան* instead of the regular *ի*.

The plural is formed in accordance with the basic form.

The words declined like *օր — օրուան* are:

ամիս	սուտու	ցերեկ	երէկ
month	morning	noon	yesterday
ամառ	տարի	ժամանակ	վաղը
summer	year	time	tomorrow
անդամ	այսօր	իրիկուն	մահ
times	today	evening	death
սուսջ	գիշեր	կէսօր	
before	night	noon	

The words *ամիս*, *չարաթ*, *ժամանակ*, *անդամ* always follow the basic declension in the ablative case: not *ամսուրնէ*, *չարաթուրնէ*, *ժամանակուրնէ*, *անդամուրնէ*:

In the genitive and dative cases many of these words follow the basic declension.

Examples

օրուան ժամերը the hours of the day	գիշերուան լույսերը the lights of the night
առտուընէ ի վեր since morning	երկու անգամուան համար for two times
ամառուան օդ summer weather	երէկուան լուրը yesterday's news

4. Շարժում — շարժման

Words ending in *ում* form their genitive and dative by dropping the *ու* and adding *ան*; and their instrumental case by adding *ամբ*:

Nom. & Acc.	շարժում	movement
Gen. & Dat.	շարժման	of, to movement
Abl.	շարժումէ	from movement
Instr.	շարժամբ շարժումով	with movement

In the same way are declined դադարում, անկում, կործանում, etc.

5. Հոգի — Հոգևոյ

Nouns ending with the letters *ի* and *իւ* are changed to *ւոյ* in the genitive and dative cases:

Հոգի — Հոգևոյ soul - of, to soul	գինի — գինևոյ wine - of, to wine	եկեղեցի — եկեղեցւոյ church - of, to church
պատիւ — պատուոյ honor - of, to honor	հաշիւ — հաշւոյ account - of, to account	

6. Հայր — Հօր

Nom. & Acc.	հայր	father
Gen. & Dat.	հօր	of, to father
Abl.	հօրմէ	from father
Instr.	հօրով	with father

The following words are declined in the same way:

ձայր	mother	Տիրամայր	Mother of God
եղբայր	brother	Աստուածամայր	" " "
Հօրեղբայր	uncle	նախահայր	ancestor
ժօրեղբայր	uncle	վանահայր	abbot
կնքահայր	godfather	կնքամայր	godmother

Nom. & Acc.	քոյր	sister
Gen. & Dat.	քրոջ	of, to sister
Abl.	քրոջմէ	from sister
Instr.	քրոջով	with sister

In the same way are declined:

Տէր — տիրոջ	կին — կնոջ	ընկեր — ընկերոջ
Lord, owner	woman	comrade

8. Անգլիա — Անգլիոյ

Nom. & Acc.	Անգլիա	England
Gen. & Dat.	Անգլիոյ	of, to England
Abl.	Անգլիայէ	from England
Instr.	Անգլիայով	with England

Words ending in *իա* are declined as above: Իտալիա, Իտալիոյ; Ռուսիա, Ռուսիոյ; Սպանիա, Սպանիոյ:

Names of persons ending in *ա* follow the basic declension, only the letter *յ* is inserted between the vowel *ա* and the next vowel: Եղիա — Եղիայի, Եղիայէ, Եղիայով:

9. Աղջիկ — Աղջկան

Nom. & Acc.	աղջիկ	girl
Gen. & Dat.	աղջկան	of, to girl
Abl.	աղջիկէ	from girl
Instr.	աղջիկով	with girl

In the above manner are declined the nouns:

Nom. & Acc.	էրիկ	husband	մանուկ - մանկան	child
Gen. & Dat.	էրկան	of, to husband	լեռ - լեռան	mountain
Abl.	էրիկէ	from husband	թառ - թառան	grandson
Instr.	էրիկով	with husband		

All these, however, can be declined after the first basic declension nowadays.

10. Աստուած - Աստուծոյ

Nom. & Acc.	Աստուած	God
Gen. & Dat.	Աստուծոյ	of, to God
Abl.	Աստուծմէ	from God
Instr.	Աստուծով	with God

The words սէր and Պոլիս (Constantinople) follow this declension only in the genitive and dative cases:

սէր	love	Պոլիս	Constantinople
սիրոյ	of, to love	Պոլսոյ	of, to Constantinople

These words are also declined irregularly:

Տուն and շուն, which in the genitive and dative cases, besides the basic forms, have the forms տան and շան.

Տան դուռը - the door of the house

Շան ձաղրը - (lit. the little one of the dog) the puppy

The basic forms տունին and շունին are perfectly correct.

The irregular plurals մարդիկ (men) and տղաք (children, boys) are declined as follows:

Nom. & Acc.	մարդիկ	men	տղաք	children
Gen. & Dat.	մարդոց	of, to	տղոց	of, to
Abl.	մարդոցմէ	from	տղոցմէ	from
Instr.	մարդոցմով	with	տղոցմով	with

It is a safe rule to follow the forms of the simple basic declension as much as possible. The above irregular forms were indicated here because the student will meet them constantly and they should not puzzle him.

Exercise: On Declensions

Դաշտերուն ծաղիկները գեղեցիկ են - The flowers of the fields are beautiful.

Դարուն յառաջդիմութիւնը - The progress of the century.

Հայոց պատմութիւնը լեցուն է հերոսական արարքներով.
The history of the Armenians is full of (with) heroic deeds.

Հօր մը խրատը բարի է - A father's advice is good.

Աղջկան մը սիրտը պաշտելի է - A girl's heart is adorable.

Եղբորս տունը մօտ է - My brother's house is near.

Երէկուան նամակը կարճ էր - Yesterday's letter was short.

Գիտութեան ուսուցիչները լուրջ մարդիկ են - The teachers of science are serious men.

Իտալիոյ կլիման մեղմ է - The climate of Italy is mild.

Համբերութեամբ սպասեցէ՛ք - Wait with patience.

Հոգւոյ անմահութիւնը մարդոց սիրելազոյն հաւատքն է -
The immortality of soul is the dearest belief of men.

Երկինք կը պատմէ Աստուծոյ փառքը - The heavens declare the glory of God.

Սիրոյ ապացոյցը զոհողութիւնն է - The proof of love is sacrifice.

Մօր մը, կնոջ մը եւ աղջկան մը երազները տարբեր են:

The dreams of a mother, a woman and a girl are different.

Օրուան մը աշխատութիւն ունիմ - I have a day's work.

Մարդոց անգթութիւնը սարսափելի է - The cruelty of men is awful.

Օրէնքները փոփոխման ենթակայ են - Laws are subject to change.

Verb: To Have *Ունենալ*

INDICATIVE MOOD

Affirmative		Negative	
Present			
<i>ունիմ</i>	I have	<i>չունիմ</i>	I have not
<i>ունիս</i>	you have	<i>չունիս</i>	you have not
<i>ունի</i>	he, she, it has	<i>չունի</i>	he, she, it has not
<i>ունինք</i>	we have	<i>չունինք</i>	we have not
<i>ունիք</i>	you have	<i>չունիք</i>	you have not
<i>ունին</i>	they have	<i>չունին</i>	they have not
Imperfect			
<i>ունէի</i>	I had	<i>չունէի</i>	I had not
<i>ունէիր</i>	you had	<i>չունէիր</i>	you had not
<i>ունէր</i>	he, she, it had	<i>չունէր</i>	he, she, it had not
<i>ունէինք</i>	we had	<i>չունէինք</i>	we had not
<i>ունէիք</i>	you had	<i>չունէիք</i>	they had not
<i>ունէին</i>	they had	<i>չունէին</i>	you had not

Past Perfect (Affirm.)

<i>ունեցայ</i>	I had
<i>ունեցար</i>	you had
<i>ունեցաւ</i>	he had
<i>ունեցանք</i>	we had
<i>ունեցաք</i>	you had
<i>ունեցան</i>	they had

Past Perfect (Negative)

<i>չունեցայ</i>	I had not
<i>չունեցար</i>	you had not
<i>չունեցաւ</i>	he had not
<i>չունեցանք</i>	we had not
<i>չունեցաք</i>	you had not
<i>չունեցան</i>	they had not

Words

<i>գլուխ</i>	head	<i>ոսկոր</i>	bone
<i>դէմք</i>	face	<i>ծունկ</i>	knee
<i>ճակատ</i>	forehead	<i>երակ</i>	vein
<i>աչք</i>	eye	<i>չնչերակ</i>	artery
<i>քիթ</i>	nose	<i>առողջ</i>	healthy
<i>բերան</i>	mouth	<i>Հիւանդ</i>	sick
<i>լեզու</i>	tongue	<i>ուս</i>	shoulder
<i>սկուայ</i>	tooth	<i>սիրտ</i>	heart
<i>ձեռք</i>	hand	<i>թոք</i>	lung
<i>ոտք</i>	foot	<i>կուրծք</i>	breast
<i>մարմին</i>	body	<i>ցաւ</i>	pain
<i>մատ</i>	finger	<i>ցաւիլ</i>	to ache
<i>կոկորդ</i>	throat	<i>Հիմա</i>	now
<i>անդամ</i>	member	<i>մէկ</i>	one
<i>ականջ</i>	ear	<i>երկու</i>	two
<i>մորթ</i>	skin		

Exercise

Մարմինը անդամներ ունի – The body has members.

* Քանի՞ գլուխ ունիք – How many head(s) have you?

Քանի՞ բերան եւ քանի լեզու ունիք – How many mouth (s) and how many tongue (s) have you?

Մէկ գլուխ ունիմ – I have one head.

Մէկ բերան եւ մէկ լեզու ունիմ – I have one mouth and one tongue.

Հիւսօնդ էք – Are you sick?

Ո՛չ, աղէկ եմ – No, I am well.

Յաւ ունի՞ք – Have you pain?

Նրէկ ցաւ ունէի բայց այսօր ո՛չ – Yesterday I had pain but not today.

Մատերը սղտիկ են բայց ձեռքերը մեծ – The fingers are small but the hands big.

Քանի՞ սիրտ եւ քանի՞ թոք ունիք – How many heart(s) and how many lung(s) have you?

Մէկ սիրտ ունիմ եւ երկու թոք – I have one heart and two lung(s).

Verbs ըլլալ, ունենալ

Compound tense of ըլլալ (to be)

Compound tenses are formed with the past participle of the verb and the auxiliary verb which, in Armenian, is the verb **to be** and not **to have**.

The past participle of ըլլալ has two forms: *եղած, եղեր*

* Note that after *քանի՞* (how many) the noun is not put in plural as in English but in singular.

INDICATIVE

Past Compound

<i>եղած</i> or <i>եղեր</i>	<i>եմ</i>	I have been
<i>եղած</i>	<i>ես</i>	you have been
" "	<i>է</i>	he, she, it has been
" "	<i>ենք</i>	we have been
" "	<i>էք</i>	you have been
" "	<i>են</i>	they have been

Pluperfect

<i>եղած</i> or <i>եղեր</i>	<i>էի</i>	I had been
" "	<i>էիր</i>	you had been
" "	<i>էր</i>	he had been
" "	<i>էինք</i>	we had been
" "	<i>էիք</i>	you had been
" "	<i>էին</i>	they had been

SUBJUNCTIVE

Present

(որ)	<i>ըլլամ</i>	(that) I be
"	<i>ըլլաս</i>	" you be
"	<i>ըլլայ</i>	" he, she, it be
"	<i>ըլլանք</i>	" we be
"	<i>ըլլաք</i>	" you be
"	<i>ըլլան</i>	" they be

Past

(որ)	<i>եղած</i>	<i>ըլլամ</i>	(that) I have been
"	"	<i>ըլլաս</i>	" you have been
"	"	<i>ըլլայ</i>	" he has been
"	"	<i>ըլլանք</i>	" we have been
"	"	<i>ըլլաք</i>	" you have been
"	"	<i>ըլլան</i>	" they have been

	Imperfect	
(որ) ըլլայի		(that) I were
" ըլլայիր		" you were
" ըլլար		" he were
" ըլլայինք		" we were
" ըլլայիք		" you were
" ըլլային		" they were

	Pluperfect	
(որ) եղած ըլլայի		(that) I had been
" " ըլլայիր		" you had been
" " ըլլար		" he had been
" " ըլլայինք		" we had been
" " ըլլայիք		" you had been
" " ըլլային		" they had been

	Imperative	
2nd person singular (affirmative)		եղի՛ր - Be!
" " " (negative)		Տի՛ ըլլար - don't be!
" " plural (affirm.)		եղէ՛ք - be!
" " " (negative)		Տի՛ ըլլաք - don't be.

For the first and third persons the subjunctive is formed by թող.

թող ըլլամ - let me be	թող ըլլայ - let him be
" ըլլանք - let us be	" ըլլան - let them be

Participles of ըլլալ

Present եղող being
Past եղած or եղեր been
Future ըլլալու, ըլլալիք to be (in the future)

Compound Tenses of ունենալ (to have)

As in the case of the verb to be, the compound tenses of ունենալ are formed by combining the past participles of the verb with the auxiliary to be. The past participle of ունենալ is: ունեցած or ունեցեր:

	INDICATIVE	
		Past Compound
ունեցած or ունեցեր եմ		I have had
" " " ես		you have had
" " " է		he, she, it has had
" " " ենք		we have had
" " " էք		you have had
" " " են		they have had

	Pluperfect	
ունեցած or ունեցեր էի		I had had
" " " էիր		you had had
" " " էր		he had had
" " " էինք		we had had
" " " էիք		you had had
" " " էին		they had had

SUBJUNCTIVE

	Present	
(որ) ունենամ		(that) I have
" ունենաս		" you have
" ունենայ		" he, she, it have
" ունենանք		" we have
" ունենաք		" you have
" ունենան		" they have

	Past	
(որ) ունեցած ըլլամ		(that) I have had
" " ըլլաս		" you have had
" " ըլլայ		" he has had
" " ըլլանք		" we have had
" " ըլլաք		" you have had
" " ըլլան		" they have had

	Imperfect	
(որ) ունենայի		(that) I had
" ունենայիր		" you had
" ունենար		" he, she, it had
" ունենայինք		" we had
" ունենայիք		" you had
" ունենային		" they had

	Pluperfect	
(որ) ունեցած ըլլայի		(that) I had had
" " ըլլայիր		" you had had
" " ըլլար		" he had had
" " ըլլայինք		" we had had
" " ըլլայիք		" you had had
" " ըլլային		" they had had

	Imperative	
Second person singular	(affirmative)	ունեցի՛ր have
" "	(negative)	մի՛ ունենար do not have
" " plural	(affirmative)	ունեցէ՛ք have
" "	(negative)	մի՛ ունենաք do not have

Participles

Present ունեցող Past ունեցած, ունեցեր
 Future ունենալու, ունենալիք

Vocabulary

Հայրենիք	fatherland	երկիր	country	քաղաք	city
գիւղ	village	դաշտ	field	ագարակ	farm
ծառ	tree	ծաղիկ	flower	պտոյտ	walk
հաճելի	agreeable, pleasant	երէկ	yesterday	եթէ	if
երբ	when	ուրախ	glad	տխուր	sad

աղուոր	pretty	գեղեցիկ	beautiful	ընդարձակ	vast
կարելի	possible	անկարելի	impossible	հավանական	probable
անհավանական	improbable	սխալ	error		
անցեալ	past	միշտ	always	օր	day
շաբաթ	week	ամիս	month	տարի	year
անցեալ տարի	last year	առաջ	before	ետք	after
յետոյ	afterward	վայրկեան	minute	այսօր	today
վաղը	tomorrow	բոլոր	all		

Ո՞ւր էիք երէկ:
 Where were you yesterday?

Պտոյտը հաճելի՞ էր:
 Was the walk pleasant?

Ուրախ պիտի ըլլայի:
 I would be glad.

Կարելի չէ որ ըլլամ:
 It is not possible that I be.

Վաղը հոն պիտի ըլլա՞ք:
 Will you be there tomorrow?

Հաճելի չեղաւ:
 It was not pleasant.

Քանի՞ եղբայր ունեցած էք:
 How many brother(s) have
 you had?

Հոս եղա՞ծ էիք:
 Had you been here?

Հոս էի երէկ, վաղը հոս պիտի
 չըլլամ:

Հավանական է որ ունեցած
 ըլլաք:

I was here yesterday, tomorrow
 I shall not be here.

It is probable that you may have
 had.

5

Verbs բԱՅԵՐ

Verbs in Armenian are divided into three groups depending upon the ending of their infinitive. In English the infinitive is recognized by the particle **to** that precedes it: **to** love, **to** sing, etc. In Armenian it is recognized by the ending. These endings are: **ել**, **իլ**, **ալ**.

ել - սիրելի	to love, to like	րելի	to write
իլ - խօսիլ	to speak	նայիլ	to look
ալ - կարդալ	to read	լուալ	to wash

A verb consists of two parts: the root, which is invariable, and the ending which changes according to the mood, time, person and number. To conjugate a verb is to recite or write these various changes, and these three groups are called conjugations (լծորդում-թիւն):

FIRST CONJUGATION

ԱՌԱՋԻՆ ԼՇՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Infinitive (աներեւոյթ) ՄԻՐԵԼ

The indicative Present is formed by dropping the ending **ել** and putting instead: **եմ**, **ես**, **է**, **ենք**, **էք**, **են**, and the Imperfect by adding: **ի**, **իր**, **իք**, **ինք**, **իքք**, **ինն**:

The particle **կը** is placed before the verb in the Present and the Imperfect tenses of the Indicative mood (կը սիրեմ, կը սիրէի) except with the verbs բլլալ (եմ, ես, էի etc.), ունենալ (ունիմ, ունի) which we saw, and կրնամ (I can) and կարծեմ (I think).

In case the verb starts with a vowel, the **ը** of the particle **կը** is dropped and replaced by an apostrophe('), thus, instead of saying **կը ստեմ**, we must say **կ'ստեմ**, to avoid the clash of the two vowels, **ը** and **ս**, in this case.

INDICATIVE MOOD

Present	Imperfect (Continuing)	Past Perfect
կը սիրեմ I love	կը սիրէի I loved	սիրեցի I loved
կը սիրես you love	կը սիրէիր you loved	սիրեցիր you loved
կը սիրէ he, she, it loves	կը սիրէր he loved	սիրեց he loved
կը սիրեմք we love	կը սիրէինք we loved	սիրեցինք we loved
կը սիրէք you love	կը սիրէիք you loved	սիրեցիք you loved
կը սիրեն they love	կը սիրէին they loved	սիրեցին they loved

Past Compound

սիրած եմ (or սիրեր եմ)	I have loved
սիրած ես	you have loved
սիրած է	he, she, it has loved
սիրած ենք	we have loved
սիրած էք	you have loved
սիրած են	they have loved

Pluperfect

սիրած էի	I had loved
սիրած էիր	you had loved
սիրած էր	he had loved
սիրած էինք	we had loved
սիրած էիք	you had loved
սիրած էին	they had loved

		Future		
<i>պիտի սիրեմ</i>		I shall love		
" <i>սիրես</i>		you will love		
" <i>սիրէ</i>		he, she, it will love		
" <i>սիրենք</i>		we shall love		
" <i>սիրէք</i>		you will love		
" <i>սիրեն</i>		they will love		

		Conditional		
<i>պիտի սիրէի</i>		I should love		
" <i>սիրէիր</i>		you would love		
" <i>սիրէր</i>		he would love		
" <i>սիրէինք</i>		we should love		
" <i>սիրէիք</i>		you would love		
" <i>սիրէին</i>		they would love		

You will note that the future and the conditional forms are the same as those of the present and imperfect of the indicative except that instead of being preceded by the particle *կը*, they are preceded by *պիտի* which is the sign of futurity.

IMPERATIVE MOOD

2nd person singular	<i>սիրէ՛</i>	love
" " plural	<i>սիրեցէ՛ք</i>	love
1st " "	<i>սիրե՛նք</i>	let us love

SUBJUNCTIVE MOOD

The subjunctive forms are the same as those of the indicative mood without the particle *կը*, but generally introduced by *նր* or *եթէ*:

		Present (Subjunctive)		
<i>(նր) սիրեմ</i>		(that) I love		
" <i>սիրես</i>		" you love		
" <i>սիրէ</i>		" he love		
" <i>սիրենք</i>		" we love		
" <i>սիրէք</i>		" you love		
" <i>սիրեն</i>		" they love		

		Imperfect		
<i>(նր) սիրէի</i>		(that) I should love		
" <i>սիրէիր</i>		" you would love		
" <i>սիրէր</i>		" he would love		
" <i>սիրէինք</i>		" we should love		
" <i>սիրէիք</i>		" you would love		
" <i>սիրէին</i>		" they would love		

The subjunctive is used after a verb expressing doubt, an opinion or a wish:

Չեմ կարծեր նր գայ – I don't think that he (will) come.

Կը սարակուսիմ թէ գայ – I doubt that he (will) come.

Պիտի ուզեմ նր նկարի – I shall wish him to paint.

Պիտի ուզէի նր երգեր – I should wish that he would sing.

Երանի՛ր թէ երգի – Would that he would sing!

Infinitive: *Սիրել* to love, to like.

Participles: Present *սիրող* loving

Past *սիրած, սիրեր* loved

Future *սիրելու, սիրելիք* to be loved.

All regular verbs ending in *ել* are conjugated according to the above pattern:

գրել	to write	պարել	to dance	լսել	to hear
երգել	to sing	զոցել	to shut	ծախել	to sell
շինել	to make	ընտրել	to choose	մարել	to put out
ղրկել	to send	նախընտրել	to prefer	վառել	to light
ներել	to forgive	գնել	to buy	չնորհել	to grant
ներկել	to paint	ծածկել	to cover	խնդրել	to beg
երազել	to dream	եփել	to cook	ուզել	to want

Exercise

Կը սիրէ՞ք երգել	Do you like to sing?
Կ'ուզէ՞ք պարել	Do you want to dance?
Պիտի ուղէի նկարել	I would like to paint.
Ղրկեցի՞ք գիրքը	Did you send the book?
Կը լսեմ թէ պիտի զրկէք	I hear that you will send.
Խնդրեցի որ գալ	I asked that he come.
Կը խնդրեմ որ երգէք	I beg that you sing.
Քոյրս եւ ես կ'երգենք ամէն օր	My sister and I sing every day.
Լսած էք թռչունին երգը	Have you heard the bird's song?
Ո՛չ, բայց լսած էի մարդուն երգը	No, but I had heard the man's song.
Դուք երգեցէ՛ք եւ անոնք թող պարեն	You sing and let them dance.
Զարդարեցէ՛ք սենեակը ծաղիկներով	Decorate the room with flowers.

Vocabulary: Եղանակներ Seasons

պարուն	spring	արձակուրդ	vacation	Յունուար	Jan.
ամառ	summer	երկուշաբթի	Monday	Փետրուար	Feb.
աշուն	autumn	երեքշաբթի	Tuesday	Մարտ	March

ձմեռ	winter	չորեքշաբթի	Wednesday	Ապրիլ	April
Ժամանակ	time	հինգշաբթի	Thursday	Մայիս	May
տարի	year	ուրբաթ	Friday	Յունիս	June
ամիս	month	շաբաթ	Saturday	Յուլիս	July
շաբաթ	week	կիրակի	Sunday	Օգոստոս	Aug.
օրացոյց	calendar	ծառ	tree	Սեպտեմբեր	Sept.
ո՞րն է	which is?	տերեւ	leaf	Հոկտեմբեր	Oct.
որո՞նք են	which are?	ծաղիկ	flower	Նոյեմբեր	Nov.
եւ այլն	etc.	պտուղ	fruit	Դեկտեմբեր	Dec.

Conversational

Օրացոյց մը ունի՞ք:	Have you a calendar?	Այո՛, պարոն, ունիմ:	Yes, sir, I have.
Այսօր ի՞նչ օր է:	What day is today?	Այսօր կիրակի է, հանգիստի օր է	Today is Sunday, (it) is day of rest.
Վաղը ի՞նչ օր է:	What day is tomorrow?	Վաղը երկուշաբթի է, աշխատութեան օր է:	Tomorrow is Monday, (it) is day of work.
Երէ՞կ ի՛նչ էր:	What was yesterday?	Երէկ շաբաթ էր:	Yesterday was Saturday.
Տարին քանի՞ Կղանակ ունի:	How many seasons has the year?	Տարին չորս եղանակ ունի:	The year has four seasons.
Ո՞ր եղանակները կը սիրէք:	Which seasons do you like?	Գարունը եւ ամառը:	Spring and summer.
Ո՞րն է արձակուրդի եղանակը:	Which is the season of vacation?	Ամառն է:	It is the summer.
Ծառերը ե՞րբ տերեւ կ'ունենան:	When do the trees have leaves?	Գարնան:	In the spring.
Ի՞րբ պտուղ կուտան:	When do they give fruit?	Աշնան:	In the fall.
Որո՞նք են օրերուն անունները:	What are the names of the days?	Երկուշաբթի, երեքշաբթի, երն:	Monday, Tuesday, etc.

6

Second Conjugation

ԽՕՍԻԼ TO SPEAK

INDICATIVE MOOD

Present

Կը	խօսիմ	I speak
"	խօսիս	you speak
"	խօսի	he, she, it speaks
"	խօսինք	we speak
"	խօսիք	you speak
"	խօսին	they speak

Imperfect

Կը	խօսէի	I was speaking (used to)
"	խօսէիր	you were speaking
"	խօսէր	he was speaking
"	խօսէինք	we were speaking
"	խօսէիք	you were speaking
"	խօսէին	they were speaking

Perfect

խօսեցայ	I spoke
խօսեցար	you spoke
խօսեցաւ	he spoke
խօսեցանք	we spoke
խօսեցաք	you spoke
խօսեցան	they spoke

Past Compound

խօսած եմ	I have spoken
" ես	you have spoken
" է	he, she, it has spoken
" ենք	we have spoken
" էք	you have spoken
" են	they have spoken

Pluperfect

խօսած էի	I had spoken
" էիր	you had spoken
" էր	he, she, it had spoken
" էինք	we had spoken
" էիք	you had spoken
" էին	they had spoken

Future

պիտի խօսիմ	I shall speak
" խօսիս	you will speak
" խօսի	he, she, it will speak
" խօսին	we shall speak
" խօսիք	you will speak
" խօսին	they will speak

Conditional

պիտի խօսէի	I should speak
" խօսէիր	you would speak
" խօսէր	he, she, it would speak
" խօսէին	we should speak
" խօսէիք	you would speak
" խօսէին	they would speak

IMPERATIVE

խօսէ՛ speak (sing.) խօսի՛նք let us speak խօսեցէ՛ք speak (pl.)

SUBJUNCTIVE

Present

(որ) խօսիմ	(that) I speak
" խօսիս	" you speak
" խօսի	" he, she, it speak
" խօսինք	" we speak
" խօսիք	" you speak
" խօսին	" they speak

Imperfect

(որ) խօսէի	(that) I should speak
" խօսէիր	" you would speak
" խօսէր	" he, she, it would speak
" խօսէինք	" we should speak
" խօսէիք	" you would speak
" խօսէին	" they would speak

Participles

Present - խօսող speaking

Past - խօսած, խօսեր spoken

Future - խօսելու, խօսելիք to speak (in future), about to speak.

Some Verbs of the Second Conjugation:

խորհիլ to think	մաշիլ to wear off, to get worn
պատահիլ to happen	դանդատիլ to complain
դադրիլ to cease	վարանիլ to hesitate
նայիլ to look	ապրիլ to live
աշխատիլ to work	բնակիլ to dwell, to reside
յոգնիլ to get tired	պառկիլ to lie down
փափաքիլ to wish	սորվիլ to learn

Exercise

Ի՞նչ կը խորհիք այս մասին	What do you think about this?
Ի՞նչ կը խօսիք այս մասին	What do you speak about this?
Պիտի աշխատիմ հայերէն սորվիլ	I shall work to learn Armenian.
Պիտի ուզէի լաւ խօսիլ	I should like to speak well.
Շատ աշխատեցայ, յոգնեցայ	I worked much, I got tired.
Կը խօսէի երբ պառկած էիք	I was speaking while you were lying down.
Մի՛ վարանիք, խօսեցէ՛ք	Do not hesitate, speak!
Գրեցի որ խօսի	I wrote that he (should) speak.
Պիտի փափաքէի որ խօսէր	I should like that he speak.
Ո՞ւր կը բնակիք	Where do you live?
Ո՞ւր կը բնակէին իր հայրն ու մայրը	Where did his father and mother live?
Քանի՞ լեզու կը խօսիք	How many languages do you speak?
Հայերէն կը խօսի՞ք	Do you speak Armenian?
Ե՞րբ պիտի սորվիք	When will you learn?
Խօսողը ես եմ	I am the one speaking.

Third Conjugation

ԿԱՐԴԱԼ TO READ INDICATIVE MOOD

Present		
կը կարդամ	I read	
" կարդաս	you read	
" կարդայ	he, she, it reads	
" կարդանք	we read	
" կարդաք	you read	
" կարդան	they read	
Imperfect		
կը կարդայի	I was reading (used to)	
" կարդայիր	you were reading	
" կարդար	he was reading	
" կարդայինք	we were reading	
" կարդայիք	you were reading	
" կարդային	they were reading	
Perfect		
կարդացի	I read	
կարդացիր	you read	
կարդաց	he read	
կարդացինք	we read	
կարդացիք	you read	
կարդացին	they read	
Past Compound		
կարդացած եմ	I have read	
" ես	you have read	
" է	he, she has read	
" ենք	we have read	
" էք	you have read	
" են	they have read	

կարդացած էի
" էիր
" էր
" էինք
" էիք
" էին

Pluperfect

I had read
you had read
he, she had read
we had read
you had read
they had read

Future

պիտի կարդամ
" կարդաս
" կարդայ
" կարդանք
" կարդաք
" կարդան

I shall read
you will read
he, she will read
we shall read
you will read
they will read

Conditional

պիտի կարդայի
" կարդայիր
" կարդար
" կարդայինք
" կարդայիք
" կարդային

I should read
you would read
he, she would read
we should read
you would read
they would read

IMPERATIVE

կարդա՛	read (singular)
կարդա՛նք	let us read
կարդացե՛ք	read (plural)

SUBJUNCTIVE

Present

(որ) կարդամ	that I read
" կարդաս	" you read
" կարդայ	" he read

(որ) կարդանք	that we read
" կարդաք	" you read
" կարդան	" they read

Imperfect

(որ) կարդայի	that I should read
" կարդայիր	" you would read
" կարդար	" he would read
" կարդայինք	" we should read
" կարդայիք	" you would read
" կարդային	" they would read

Infinitive: կարդալ

Present Participle: կարդացող reading

Past Participle: կարդացած, կարդացեր read

Future Participle: կարդալու, կարդալիք to be read

Some verbs of the Third Conjugation:

ջանալ	to endeavor, try	մնալ	to stay
խաղալ	to play	գոռալ	to thunder
լուալ	to wash	յուսալ	to hope
փութալ	to hasten	մխալ	to fume
տոկալ	to endure	մրմնջել	to murmur

Exercise

Ջանա՛նք հայերէն սորոլիլ	Let us endeavor to learn Armenian.
Աշխատի՛նք հայերէն խօսիլ	Let us work to speak Armenian.
Երէկ տունը մնացինք	Yesterday we stayed at home.
Ամպը գոռաց	The cloud thundered.
Ձեր ձեռքերը կը լուա՞ք	Do you wash your hands?
Պիտի դայի եթէ ուզէիք	I would come if you wanted.
Կարդացէ՛ք ձեր դասը	Read your lesson.
Կարդա՛նք մխասին	Let us read together.
Վաղը պիտի փութանք գրել	Tomorrow we shall hasten to write.

Irregular Verbs

(Անկանոն Բայեր)

All regular verbs are conjugated according to the foregoing three conjugations depending upon their infinitive ending. There are, however, some verbs which do not conform to these three patterns. Some retain their roots but in the past tense, the imperative and the past participle differ from the regular forms. These are called *զարտուղի* (deviating) բայեր. There are others which not only differ in the past tense, imperative and past participle but also change their root: these are the Irregular verbs (*անկանոն բայեր*):

Deviating Verbs of the First Conjugation

Verbs ending with նել, such as: գտնել (to find), մտնել (to enter), իջնել (to descend), ելլ(ն)ել (to ascend), տեսնել (to see).

In these verbs ն which is between the root and the infinitive ending is dropped in the past tense, the imperative and the past participle, thus:

Perfect tense: գտայ (I found) մտայ, իջայ, ելայ, տեսայ, ելն.

Imperative: գտի՛ր, մտի՛ր, իջի՛ր, ելի՛ր, տես

(pl.) գտէ՛ք, մտէ՛ք, իջէ՛ք, ելէ՛ք, տեսէ՛ք.

Past Participle: գտած, մտած, իջած, ելած, տեսած:

The verbs առնել (to take), խածնել (to bite), թքնել (to spit),

պագնել (to kiss), become: առի, խածի, թքի, պագի.

Perfect tense: առի, առիր, առաւ (I took, etc.)
 առինք, առիք, առին:
 խածի, խածիր, խածաւ etc.
 պագի, պագիր, պագաւ, պաղինք, etc.

Imperative: ա՛ն (take, sing.) խա՛ծ պա՛ղ թքի՛ր
 առէ՛ք (take, pl.) խածէ՛ք պագէ՛ք թքէ՛ք

բերել - (to bring) Perfect: բերի (I brought), բերիր, բերաւ,
 (pl.) բերինք, բերիք, բերին.
 Imper. բե՛ր, բերէ՛ք.
 Past Part. բերած, բերեր

դնել - (to put) Perfect: դրի, դրիր, դրաւ, դրինք, դրիք, դրին.
 Imper. դե՛ր, դրէ՛ք
 Past Part. դրած, դրեր

զարնել - (to hit) Perf. զարկի, զարկիր, զարկաւ
 Imper. զա՛րկ, զարկէ՛ք
 Past Part. զարկած, զարկեր

ընել - (to do) Perf. բրի (I did) բրիր, բրաւ, բրինք, բրիք, բրին
 Imper. բրէ՛, բրէ՛ք
 Past Part. բրած, բրեր

ըսել - (to say) Perf. (I said) ըսի, ըսիր, ըսաւ, ըսինք, ըսիք, ըսին
 Imper. ըսէ՛, ըսէ՛ք
 Past Part. ըսած, ըսեր

հարցնել - (to ask) Perf. հարցուցի, հարցուցիր, հարցուց,
 հարցուցինք, հարցուցիք, հարցուցին
 Imper. հարցո՛ւր, հարցուցէ՛ք
 Past Part. հարցուցած, հարցուցեր

ցուցնել - (to show), լեցնել (to fill), անցընել (to make pass)
 դարձնել - (to turn), կորսնցնել (to lose), as well as all verbs ending in ցնիլ are conjugated like հարցնել:

Excercise

- Գտայ մտտիս մը I found a pencil.
- Դուք տեսաք ձեր հայրը You saw your father.
- Շունը խածաւ իր տէրը The dog bit its master.

Ի՞նչ ըսիք What did you say?
 Ըսի ինչ որ երէկ ըրեր I said what you did yesterday.
 Բերէ՛ք զբէշը Bring the pen.
 Դի՛ր մատիսը հոս Put the pencil here.
 Գիրքերն ու լրագրիները առի՞ք Did you take the books and the newspapers?
 Զարկի՞ք թռչունը Did you hit the bird?
 Ի՞նչ ըսաւ What did he say?
 Հարցուցինք եւ պատասխան առինք We asked and we got (a) reply.
 Կորսնցուցի ձեր հասցէն I lost your address.
 Կորսնցուցած էք բանալին Have you lost the key?
 Հայրս ու մայրս ցուցուցին ձեր տունը My father and my mother showed your house.
 Դարձուցէ՛ք էջը Turn the page.

DEVIATING VERBS OF THE SECOND CONJUGATION

Verbs ending in նիլ drop the letter ն (if it does not belong to the root of the verb) in forming the perfect tense, the imperative and the past participles:

հասնիլ (to arrive): Perfect հասայ, հասար, հասաւ (I arrived, etc.)
 (plural) հասանք, հասաք, հասան:
 Imper. հասի՛ր, հասէ՛ք
 Past Participle հասած, հասեր

մեռնիլ (to die): Perf. մեռայ, մեռար, մեռաւ (I died, etc.)
 (pl.) մեռանք, մեռաք, մեռան.
 Imper. մեռի՛ր, մեռէ՛ք
 Past Part. մեռած, մեռեր.

ծնիլ (to be born): Perf. ծնայ, ծնար, ծնաւ, ծնանք, ծնաք, ծնան
 բուսնիլ (to grow): Perf. բուսայ, բուսար, բուսաւ, etc.
 Past Part. բուսած, բուսեր:

տանիլ (to carry): Perf. *տարի* (I carried), *տարիր*, *տարաւ*,
տարինք, *տարիք*, *տարին*:

Imp. *տա՛ր* (sing.) *տարէ՛ք* (pl.)
մի՛ տանիր *մի՛ տանիք*
do not carry do not carry (pl.)

Past Part. *տարած*, *տարեր*

հագնիլ (to put on, dress): Perf. *հագայ*, *հագար*, *հագաւ*, etc.

Imper. *հագի՛ր* *հագէ՛ք*
մի՛ հագնիր *մի՛ հագնիք*

հատնիլ — **հատաւ**

անցնիլ (to pass, intr.) Perf. *անցայ*, *անցար*, *անցաւ*
անցանք, *անցաք*, *անցան*

Imper. *անցի՛ր* *անցէ՛ք*
մի՛ անցնիր *մի՛ անցնիք*

սկսիլ (to begin) Perf. *սկսայ*, *սկսար*, *սկսաւ*

սկսանք, *սկսաք*, *սկսան*
Imper. *սկսէ՛* *սկսեցէ՛ք* (pl.)
մի՛ սկսիր *մի՛ սկսիք*

Past Part. *սկսած*, *սկսեր*

նստիլ (to sit), **փրթիլ** (to break off, snap) are conjugated like **սկսիլ**:— *նստայ*, *նստար*, *նստաւ*, etc.

Verbs ending in չիլ:

The letter *չ* (like *ն* in *հատնիլ*, *մեռնիլ*, etc.) is dropped in the perfect tense, imperative and past participle:

դպչիլ (to touch) Perf. *դպայ* (I touched), *դպար*, *դպաւ*

դպանք, *դպաք*, *դպան*.
Imper. *դպի՛ր* *դպէ՛ք*
Past Part. *դպած* *դպեր*

թռչիլ (to fly), **փախչիլ** (to flee), **փակչիլ** (to adhere, stick)

փլչիլ (to crumble) are conjugated like **դպչիլ**:

A few verbs, however, ending in *չիլ* and *չել* like **հանդչիլ** (to rest), **մարտնչիլ** (to struggle), **մեղանչել** (to sin) keep the *չ* as part of the root:

Perf. **հանդչեցայ** (I rested) etc.

հանդչէ՛, *հանդչեցէ՛ք*
(rest, imper.)

մեղանչեցի (I sinned) etc.

մեղանչէ՛, *մի՛ մեղանչեր* etc.

Exercise

Սկսայ կարդալ

I began to read.

Սկսած եմ կարդալ

I have begun to read.

Վերարկու մը հագայ եւ

I put on an overcoat and went out.

դուրս ելայ

Թռչունները թռան

The birds flew.

Պատը փլաւ

The wall crumbled.

Փախէ՛ք չար մարդերէ

Flee from bad men.

Ձեր փողոցէն անցայ

I passed by your street.

Բայց չտեսայ ձեզ

But I did not see you.

Ե՞րբ սկսաք կարդալ

When did you begin to read?

Երբ խօսիլ սկսայ

When I began to speak.

Թշնամին փախաւ

The enemy fled.

Մենք հասանք, դուք անցաք

We arrived, you passed.

Մանուկ մը ծնաւ

A child was born.

Ե՞րբ հասաք Պոստոնէն

When did you arrive from Boston?

Երբ դուք մեկնեցաք երէկ

When you left yesterday.

Շատ մարդեր մեռան

Many men died.

Եւ շատ մարդեր ծնան

And many men were born.

Vocabulary

ABOUT EATING (ՌԻՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ)

<i>ճաշ</i>	meal	<i>կերակուր</i>	food
<i>ճաշել</i>	to dine	<i>սնունդ</i>	nourishment
<i>նախաճաշ</i>	breakfast	<i>աղ</i>	salt
<i>սպուր</i>	soup	<i>սրբաբոլ</i>	pepper
<i>միս</i>	meat	<i>անուշեղէն</i>	dessert
<i>բանջարեղէն</i>	vegetables	<i>խնձոր</i>	apple
<i>նպարեղէն</i>	groceries	<i>նարինջ</i>	orange
<i>պտուղ</i>	fruit	<i>տանձ</i>	pear

ջուր	water
կաթ	milk
գինի	wine
գարեջուր	beer
սուրճ	coffee
թէյ	tea
պանիր	cheese
սեղանատուն	dining room
ճաշարան	restaurant
ուտել	to eat
խմել	to drink

կեռաս	cherry
խաղող	grapes
շաքար	sugar
անօթի	hungry
ծարաւ	thirsty
սխորժակ	appetite
կը հաճի՞ք	will you please
հաճեցէ՞ք	please
ներեցէ՞ք	excuse me
ալ	too, also
ի վեր	since

Conversational

Անօթի եմ	I am hungry.
Ե՛ս ալ անօթի եմ ու ծարաւ	I also am hungry and thirsty.
Ախորժակ ունի՞ք	Have you an appetite?
Այո՛, տեսնե՛նք ճաշացուցակը	Yes, let us see the menu.
Կը հաճի՞ք ճաշացուցակը բերել	Will you please bring the menu?
Ապուրով մը սկսի՛նք	Let us begin with a soup.
Յետոյ միս եւ բանջարեղէն	Afterwards, meat and vegetables.
Ի՞նչ կ'ուզէք խմել, գինի՞ թէ գարեջուր	What do you want to drink, wine or beer?
Ձուրք կը նախընտրեմ	I prefer the water.
Անո՞ւշ բան մը կ'ուզէք կամ պտուղ	Do you want something sweet or fruit?
Քիչ մը պանիր եւ սուրճ	A little cheese and coffee.
Կը հաճի՞ք հաշիւը բերել	Will you please bring the check?
Ախորժակով կերայ	I ate with appetite.
Հաճոյքով կերայ	I ate with pleasure.
Դարձեալ հրամեցէ՛ք	Come again!

8

Verbs (Continued)

DEVIATING VERBS OF THE THIRD CONJUGATION

Verbs ending in նալ, ենալ, անալ deviate from the regular third conjugation in the perfect tense, imperative and past participle:

բանալ - to open

Perfect: Բացի, բացիր, բացաւ. բացինք, բացիք, բացին
Imperative: Բա՛ց, մի՛ բանար. բացէ՛ք, մի՛ բանաք
Past Participle: Բացած, բացեր

դառնալ - to turn. The ուն is changed to րձ.

Perf.: Դարձայ, դարձար, դարձաւ. դարձանք, դարձաք, դարձան
Imper.: Դարձի՛ր, մի՛ դառնար. դարձէ՛ք, մի՛ դառնաք
Past Part.: Դարձած, դարձեր
Similarly վերադառնալ (to return), վերադարձայ, վերադարձար, etc.

իջնալ - to fall

Perf.: Ինկայ, ինկար, ինկաւ. ինկանք, ինկաք, ինկան
Imper.: Ինկի՛ր, մի՛ իջնար. ինկէ՛ք, մի՛ իջնաք
Past Part.: Ինկած, ինկեր

լալ - to weep

Perf.: Լացի, լացիր, լացաւ. լացինք, լացիք, լացին
Imper.: Լաց, մի՛ լար. լացէ՛ք, մի՛ լաք
Past Part.: Լացած, լացեր

կենալ - to stay

Perf.: Կեցայ, կեցար, կեցաւ. կեցանք, կեցաք, կեցան
Imper.: Կեցի՛ր, մի՛ կենար. կեցէ՛ք, մի՛ կենաք
Past Part.: Կեցած, կեցեր

մնալ - to remain

Perf.: Մնացի, մնացիր, մնաց, մնացինք, մնացիք, մնացին
Imper.: Մնացի՛ր, մի՛ մնար. մնացէ՛ք, մի՛ մնաք
Past Part.: Մնացած, մնացեր

տալ - to give

Perf.: Տուի, տուիր, տուաւ. տուինք, տուիք, տուին
Imper.: Տու՛ր, մի՛ տար. տուէ՛ք, մի՛ տաք
Past Part.: Տուած, տուեր

ունենալ - to have

Perf.: Աւնեցայ, ունեցար, ունեցաւ. ունեցանք, ունեցաք, ունեցան
Imper.: Աւնեցի՛ր, մի՛ ունենար. ունեցէ՛ք, մի՛ ունենաք.
Past Part.: Աւնեցած, ունեցեր

Verbs ending in նայ and անալ are conjugated like կենալ, ունենալ, գիտնալ (to know), ճանչնալ (to recognize).

հասկնալ (to understand) մոռնալ (to forget)
բարկանալ (to get angry) հիանալ (to admire)
խոստանալ (to promise) ստանալ (to receive)
ամձնալ (to be ashamed)
մօտենալ (to approach)
լսարմանալ (to wonder)

The verbs լալ, դալ, տալ take the particle կու instead of կը in the indicative present and imperfect: կուզամ, կուտաք, կուլային:

Exercise

Ստացայ ձեր նամակը I received your letter.
ինչո՞ւ բարկացաք Why did you get angry?
Քանի՞ օր կեցան How many days did they stay?
Հոս մնացէ՛ք Stay here!
ինչո՞ւ գարմացաք երբ Why did you wonder when you
կարդացիք նամակը read the letter?
Գուռ բացի եւ ներս մտայ I opened the door and entered.
Գութ ունեցէ՛ք Have mercy!
Սէր ունեցի՛ր Have (sing.) love!
Արեւը լոյս եւ ջերմութիւն The sun gives light and heat.
կուտայ Why do these boys cry?
Այս տղաքը ինչո՞ւ կուլան I read and I understood.
Կարդացի եւ հասկցայ Why did they weep?
ինչո՞ւ լացին Promise and give!
Ոոստացէ՛ք եւ տուէ՛ք My father returned but my mother
Հայրս վերադարձաւ բայց stayed there.
մայրս հոն մնաց Approach and admire!
Մօտեցէ՛ք եւ հիացէ՛ք

Verbs ending in ուլ

There are a few verbs ending in ուլ which have a special conjugation. Of these թողուլ (to let) is the one most commonly used and in all tenses. The others, like

երդնուլ (to swear) ընթեւնուլ (to read)
զբօսնուլ (amuse oneself) դարթնուլ (to awake)
ստանուլ (to jump)
դդենուլ (to put on)

are used only in the present. Imperfect, futures, and subjunctive present, rather seldom.

INDICATIVE

Present	Imperfect	Perfect
կը թողում	կը թողուի	թողուցի
կը թողուս	կը թողուիր	թողուցիր
կը թողու	կը թողուր	թողուց
կը թողանք	կը թողուինք	թողուցինք
կը թողուք	կը թողուիք	թողուցիք
կը թողան	կը թողուին	թողուցին

Future Present	Future Conditional	Imperative
պիտի թողում	պիտի թողուի	թո՛ղ, մի՛ թողուր
պիտի թողուս	" թողուիր	թողէ՛ք, մի՛ թողուք
պիտի թողու	" թողուր	or թողուցէ՛ք, մի՛ թողուք
պիտի թողանք	" թողուինք	
պիտի թողուք	" թողուիք	
պիտի թողան	" թողուին	

Pres. Participle: թողող
 Past Participle: թողած, թողեր
 Future Participle: թողելու, թողելիք

Impersonal Verbs: Անդէմ բայեր

These are verbs of which only the third person singular is used, like:

կ'անձրեւէ	it rains	կը թուի թէ	it seems that
կը ձիւնէ	it snows	կը կարծուի թէ	it is believed that
կ'որոտայ	it thunders	կը սառի	it freezes
պէտք է	it is necessary	կը պատահի որ	it happens that

IRREGULAR VERBS

The really irregular verbs, those which change their root in the perfect, imperative and past participle, are:

ուտել - to eat

Perfect: կերայ, կերար, կերաւ. կերանք, կերաք, կերան
 Imperative: կե՛ր, մի՛ ուտեր. կերէ՛ք, մի՛ ուտէք
 Past Participle: կերած, կերեր

երթալ - to go

Perfect: դացի, գացիր, գնաց, գացինք, գացիք, գացին
 Imperative: գնա՛, մի՛ երթար, գացէ՛ք, մի՛ երթաք
 Past Participle: գացած, գացեր

գալ - to come

Perfect: եկայ, եկար, եկաւ, եկանք, եկաք, եկան
 Imperative: եկո՛ւր, մի՛ գար, եկէ՛ք, մի՛ գաք
 Past Participle: եկած, եկեր

լլալ - to be

Perfect: եղայ, եղար, եղաւ. եղանք, եղաք, եղան
 Imperative: եղի՛ր, մի՛ լլար. եղէ՛ք, մի՛ լլաք
 Past Participle: եղած, եղեր

Defective Verbs:

The Defective Verbs are those which have no complete conjugation but only some tenses.

1. **եմ:** It has the Indicative Present and Imperfect as we saw: *եմ, ես, է, ենք, էք, են* and *էի, էիր, էր, էինք, էիք, էին*: The other tenses are formed with the help of *լլալ*:
2. **կամ:** Indic. Pres. *կամ, կաս, կայ. կանք, կաք, կան*
 Indic. Imperfect: *կայի, կայիր, կար. կայինք, կայիրք, կային.*

Also the present and imperfect of the Subjunctive, same.

Meaning: to be, to exist, *կայ* - there is. *կան* - there are:

3. **պարտիմ:** Ind. Pres. *պարտիմ, պարտիս, պարտի,* etc.
 Imperfect: *պարտէի, պարտէիր, պարտէր,* etc.
 Meaning: a. to owe. *Մէկ ամբար կը պարտիմ ձեզի*
 I owe you one dollar.

b. to be obliged, must: *պարտիմ երթալ*
 I am obliged to, I must go.

This idea of obligation, necessity, is rendered more commonly by: պէտք է որ – it is necessary that...

պէտք է որ երթամ I must go
 պէտք է որ երթաք you must go
 պէտք է որ գան they must come

With պէտք է (present indic.) the subjunctive present is used: որ գան, որ երթամ, որ տեսնեն etc.

In the imperfect tense: պէտք էր, the imperfect subjunctive must be used:

պէտք էր որ գային
 պէտք էր որ երթային
 պէտք էր որ տեսնեին, etc.

Պէտք է alone, is followed by the infinitive.

պէտք է երթալ it is necessary to go
 պէտք է կարդալ it is necessary to read
 պէտք է աշխատիլ it is necessary to work
 պէտք էր պայքարիլ it was necessary to struggle
 պէտք էր հնազանդիլ it was necessary to obey

NEGATIVE VERBS: Ժխտական Բայեր

The negative form of a verb is obtained by adding the letter չ to the verb or to its auxiliary except in the imperative.

տեսնել	to see	չտեսնել	not to see
տեսայ	I saw	չտեսայ	I did not see
սիրած	loved	չսիրած	not loved
խօսած	spoken	չխօսած	not spoken
լսեցի	I heard	չլսեցի	I did not hear

The present and imperfect of the Indicative of a negative verb are formed with the help of the negative present and imperfect of the verb եմ and by changing the last letter of the infinitive լ to ր:

In the third person singular of the present indicative instead of չէ՛ չի is used: չի սիրեր (he does not love): չի խօսիր (he does not speak); չի կարդար (he does not read).

If the verb starts with a vowel, the ի of չի is dropped and re-

placed by an apostrophe: չ'առներ, չ'ուտեր, չ'աշխատիր, չ'խմանար:

The second persons of the imperative of negative verbs are formed with the use of մի' and the infinitive (the last letter changed to ր) in the case of the second person singular; for the second person plural: մի' with the second person plural of the subjunctive: (sing.) մի' սիրեր, մի' խօսիր, մի' կարդար, մի' լսեր, մի' տար. (plur.) մի' սիրէք, մի' խօսիք. մի' կարդաք, մի' լսէք, մի' տաք don't love, don't speak, don't read, don't hear, don't give.

CONJUGATION OF A NEGATIVE VERB

Չսիրել – Not to love

Indicative	Future	Subjunctive
		Present
չեմ սիրեր	պիտի չսիրեմ	չսիրեմ
չես սիրեր	պիտի չսիրես	չսիրես
չի սիրեր	պիտի չսիրէ	չսիրէ
չենք սիրեր	պիտի չսիրեն	չսիրենք
չէք սիրեր	պիտի չսիրէք	չսիրէք
չեն սիրեր	պիտի չսիրեն	չսիրեն
	Future Conditional	Imperfect
Imperfect	պիտի չսիրէի	չսիրէի
չէի սիրեր	" չսիրէիր	չսիրէիր
չէիր սիրեր	" չսիրէր	չսիրէր
չէինք սիրեր	" չսիրէինք	չսիրէինք
չէիք սիրեր	" չսիրէիք	չսիրէիք
չէին սիրեր	" չսիրէին	չսիրէին
Present	Imperative	
չսիրեցի		
չսիրեցիր	2nd person singular	Pres. Part. չսիրող
չսիրեց		Past. " չսիրած
չսիրեցինք	2nd person plural	Future " չսիրելու,
չսիրեցիք		չսիրելիք
չսիրեցին	մի' սիրէք	

To form the past compound and the pluperfect, the negative form of the verb *ես* is used with the past participle of the verb in *ած*.

Past Compound

<i>չեմ սիրած</i>	I have not loved
<i>չես սիրած</i>	you have not loved
<i>չէ սիրած</i>	he, she, it has not loved
<i>չենք սիրած</i>	we have not loved
<i>չէք սիրած</i>	you have not loved
<i>չեն սիրած</i>	they have not loved

Pluperfect

<i>չէի սիրած</i>	I had not loved
<i>չէիր սիրած</i>	you had not loved
<i>չէր սիրած</i>	he had not loved
<i>չէինք սիրած</i>	we had not loved
<i>չէիք սիրած</i>	you had not loved
<i>չէին սիրած</i>	they had not loved

Exercise

<i>Չեմ գրեր դասը</i>	I do not write the lesson
<i>Չեմ գրած դասը</i>	I have not written the lesson
<i>Յակոբ չի սիրեր շատ խօսիլ</i>	Hagop does not like to talk much
<i>Արամ չ'ուզեր խաղալ</i>	Aram does not want to play
<i>Գրիգոր լու չի լսեր</i>	Krikor does not hear well
<i>Չուզեցիք վերադառնալ</i>	You did not want to return
<i>Չէիք ուզած աշխատիլ</i>	You had not wanted to work
<i>Չ'իմանար ինչ որ կ'ըսէք</i>	He does not hear what you say
<i>Պիտի չաշխատիք միշտ</i>	You will not work always
<i>Գրիգոր երէկ չուզեց խաղալ</i>	Krikor did not want to play yesterday
<i>Այսօր ալ չ'ուզեր խաղալ</i>	Today also he does not want to play
<i>Մի՛ ուտէք, ըսի, ու չկերան</i>	Don't eat, I said, and they did not eat
<i>Չգացի ու չկերայ</i>	I did not go and I did not eat
<i>Չի թողուր որ երթամ</i>	He does not let me go

Չթողուց որ երթամ

Ան չի գար որովհետեւ

չի փափաքիր

Եթէ չգայ, պիտի ցաւիմ

* *Եթէ չգար, պիտի ցաւէի*

Եթէ եկած չըլլար, ցաւած

պիտի ըլլայի

He did not let me go

He does not come because he does not desire

If he does not come, I shall be hurt

If he did not come, I should be hurt

If he had not come, I should have been hurt

* **Note:** In conditional sentences if the verb in the first clause is in the present, the verb in the second clause must be in future present; if it is in the imperfect, the verb in the second clause must be in conditional present; if in past compound, then the verb in the second clause should be in past conditional.

Passive Verbs: Կրաւորական Բայեր

The general rule to change a transitive verb into a passive verb is:

1. To change the infinitive endings *ել* and *իլ* of the first and second conjugations to: *ուիլ*

Examples

<i>սիրել</i>	(to love)	<i>սիրուիլ</i>	(to be loved)
<i>կտրել</i>	(to cut)	<i>կտրուիլ</i>	(to be cut)
<i>հալածել</i>	(to persecute)	<i>հալածուիլ</i>	(to be persecuted)
<i>ընտրել</i>	(to elect)	<i>ընտրուիլ</i>	(to be elected)
<i>խօսիլ</i>	(to speak)	<i>խօսուիլ</i>	(to be spoken)
<i>շահիլ</i>	(to gain)	<i>շահուիլ</i>	(to be gained)

2. In the case of transitive verbs of the third conjugation, the ending *ալ* is changed to: *ացուիլ*.

Examples

<i>կարդալ</i>	(to read)	<i>խաղալ</i>	(to play)
<i>կարդացուիլ</i>	(to be read)	<i>խաղացուիլ</i>	(to be played)

Those ending in *նալ* are changed to: *ցուիլ*

<i>գող-նալ</i>	(to steal)	<i>գող-ցուիլ</i>	(to be stolen)
<i>ճանչ-նալ</i>	(to recognize)	<i>ճանչ-ցուիլ</i>	(to be recognized)
<i>գիտ-նալ</i>	(to know)	<i>գիտ-ցուիլ</i>	(to be known)

All Passive verbs are conjugated after the 2nd Conjugation (like *խօսիլ*):

Indicative Present

<i>կը սիրուիմ</i>	I am loved
<i>կը սիրուիս</i>	you are loved
<i>կը սիրուի</i>	he, she, it is loved
<i>կը սիրուինք</i>	we are loved
<i>կը սիրուիք</i>	you are loved
<i>կը սիրուին</i>	they are loved

Future

<i>պիտի սիրուիմ</i>	I shall be loved
" <i>սիրուիս</i>	you will be loved
" <i>սիրուի</i> , etc.	he will be loved

Future Conditional

<i>պիտի սիրուէի</i>	I should be loved
" <i>սիրուէիր</i>	you would be loved
" <i>սիրուէր</i>	he would be loved
" <i>սիրուէինք</i> , etc.	we should be loved

Imperfect

<i>կը սիրուէի, կը սիրուէիր</i> , etc.	I was loved, etc.
---------------------------------------	-------------------

Perfect

<i>սիրուեցայ</i>	I was loved
<i>սիրուեցար</i>	you were loved
<i>սիրուեցաւ</i>	he, she, it was loved
<i>սիրուեցանք</i>	we were loved
<i>սիրուեցաք</i>	you were loved
<i>սիրուեցան</i>	they were loved

Imperative

<i>սիրուէ՛</i>	be loved!
<i>սիրուեցէ՛ք</i>	be loved! (pl.)
<i>մի՛ սիրուիք</i>	don't be loved!

Infinitive	<i>սիրուիլ</i>
Past Part.	<i>սիրուած, սիրուեր</i>
Fut. Part.	<i>սիրուելու, սիրուելիք</i>

The compound tenses of passive verbs are formed, as usual, with the past participle of the verb and the auxiliary:

<i>սիրուած եմ</i>	I have been loved
" <i>ես</i>	you have been loved
" <i>է</i>	he, she, it has been loved
" <i>ենք</i>	we have been loved
" <i>էք</i>	you have been loved
" <i>են</i>	they have been loved
<i>սիրուած էի</i>	I had been loved
" <i>էիր</i>	you had been loved
" <i>էր</i>	he had been loved
" <i>էինք</i>	we had been loved
" <i>էիք</i>	you had been loved
" <i>էին</i>	they had been loved

There are a few verbs which have special passive formations:

<i>տալ</i>	<i>տրուիլ</i>	<i>դնել</i>	<i>գրուիլ</i>	<i>բանալ</i>	<i>բացուիլ</i>
to give	to be given	to put	to be put	to open	to be opened

ուտել - ուտուիլ
to eat - to be eaten; the perfect is *կերուեցայ* (not *ուտուեցայ*):

տանիլ - տարուիլ
to carry - to be carried

The preposition **by** used with the passive verbs in English is rendered in Armenian by the ablative case.

Exercise

<i>Հայրերը կը յարգուին</i>	The fathers are respected
<i>Նախագահը կ'ընտրուի</i>	The President is elected
<i>Մայրերը կը սիրուին</i>	The mothers are loved

Այս գիրքը գրաստուէս
գրուեցաւ

Նամակը գրուեցաւ

Նամակը գրուած է

Զայնը կը լսուէր

Դասը դիւրաւ կը կարդացուի

Մայրը կը սիրուի իր աղայէն

Ծառը իր պտուղէն կը ճանչցուի

Թշնամին կը հալածուի

Գինուորներէն

Գիրքը բացուեցաւ աշակերտէն

Ինչ որ կը գրուի, կը կար-

գացուի

Հայ գիրերը հնարուեցան

Սուրբ Մեսրոպէն

Հարցումները կը հարցուին ու

կը պատասխանուին

This book was written by my
teacher

The letter was written

The letter has been written

The voice was heard

The lesson is read easily

The mother is loved by her son

The tree is known by its fruit

The enemy is pursued by the
soldiers

The book was opened by the pupil

That which is written is read

The Armenian letters were invented
by Saint Mesrop

The questions are asked and are
answered

Causative Verbs - Անցողական Բայեր

These are the verbs the subjects of which make others do the action. It is a form peculiar to the Armenian language and is obtained by adding to the root of a transitive or neuter verb the particle *ցնել*:

Verbs ending in *իլ*, change the *ի* to *ել*:

խմել (to drink)

խօսիլ (to speak)

կարդալ (to read)

մեռնիլ (to die)

քալիլ (to walk)

խմցնել (to make drink)

խօսեցնել (to make speak)

կարդացնել (to make read)

մեռցնել (to make die, to kill)

քալեցնել (to make walk)

Many transitive verbs are made causative not by the particle *ցնել* but by using the verb *տալ*:

բանալ տալ

զոյել տալ

to cause to open

to cause to close

In conjugating these, only the auxiliary *տալ* is conjugated, the verb itself remains unchanged:

Դուռը բանալ կուտամ

Դուռը բանալ պիտի տամ

Դուռը բանալ տուի

I cause the door to be opened.

I shall have the door opened.

I had the door opened.

The person who is made to do the action of the causative verb is put in the **dative** case:

Դուռը Յակոբին բանալ տուի

Հագուստս գերձակին մաքրել տուի:

Հիւրերուն երգել տուի

I made Hagop open the door.

I made (had) the tailor clean my suit.

I made the guests sing.

Conversational: Ժամ (Hour) եւ Ժամացոյց (Watch)

Ժամը քանի՞ է, ժամացոյց ունի՞ք

Ժամը վեցն է, հինգն է, մէկն է

Վեցին տասը կայ

Վեցին քառորդ կայ

Վեցը հինգ, տասը կ'անցնի

Վեցը քսան, քսան եւ հինգ կ'անցնի

Վեց ու կէսն է

Եօթին քսան, քսանեւհինգ կայ

Կէս օր է

Կէս գիշեր է

Ժամացոյցս ետ կը մնայ

Ժամացոյցս առաջ կ'երթայ

What time is it? Have you (a) watch?

It is six, five, one o'clock.

(There is) It is ten to six.

It is a quarter to six.

It is five, ten (minutes) past six.

It is twenty, twenty-five after six.

It is half past six.

It is twenty, twenty-five to five.

It is noon.

It is midnight.

My watch loses.

My watch gains.

Adjectives — ածականներ

Adjectives are placed before the noun and remain invariable regardless of the number and case of the noun they qualify. The noun alone is declined both in the singular and plural cases.

Singular

Nom. & Acc.	կարմիր վարդ	red rose
Gen.	կարմիր վարդի	of red rose
Dat.	կարմիր վարդի	to red rose
Abl.	կարմիր վարդից	from red rose
Instr.	կարմիր վարդով	with red rose

Plural

Nom. & Acc.	կարմիր վարդեր	red roses
Gen.	կարմիր վարդերու	of red roses
Dat.	կարմիր վարդերու	to red roses
Abl.	կարմիր վարդերից	from red roses
Instr.	կարմիր վարդերով	with red roses

Adjectives do not take articles. The article is affixed to the noun:

կարմիր վարդը	the red rose	անուշ հոտովը	with the sweet odor
բարձր տունը	the high house	սև շուներուն	to the black dogs

Adjectives may be used as nouns and in that case they may take the article, to be declined and be put in plural:

Singular

Nom. & Acc.	մեծը	the great
Gen. & Dat.	մեծին	of, to the great
Abl.	մեծից	from the great
Instr.	մեծով	with the great

Plural

Nom. & Acc.	մեծերը	the great ones
Gen. & Dat.	մեծերուն	to, of the great ones
Abl.	մեծերից	from the great ones
Instr.	մեծերովը	with the great ones

KINDS OF ADJECTIVES

1. Descriptive Adjectives:

These denote a quality of the noun with which they are used:

բարի մարդ	good man	կապոյտ թռչուն	blue bird
ազնիւ կին	kind woman	սիրելի մայր	dear mother
մեծ տուն	big house	խմաստուն եւ յիմար կոյսեր	wise and foolish virgins

Vocabulary:

առաջին	first	ծեր	old
վերջին	last	երիտասարդ	young
արագ	fast	խելացի	intelligent
դանդաղ	slow	անխելք	stupid
լեղի	bitter	կանոնաւոր	regular
անուշ	sweet	անկանոն	irregular
բարի	good	ուշ	cold
չար	bad	տաք	hot
հաստ	thick	տխուր	sad
բարակ	thin	ուրախ	glad
տղեղ	ugly	աղքատ	poor

աղուոր	pretty	Հարուստ	rich
աղտոտ	dirty	հրջանիկ	happy
մաքուր	clean	գեժբախտ	unhappy
ներկայ	present	դիւրին	easy
բացակայ	absent	դժուար	difficult
ուղիղ	correct	արու	male
սխալ	wrong	էգ	female
պարզ	simple	բաց	open
բարդ	complicated	զոց	closed
կարելի	possible	նման	similar
անկարելի	impossible	տարբեր	different
չոր	dry	ողջ	alive
թաց	wet	մեռած	dead
բարձր	high	իմաստուն	wise
ցած	low	յիմար	foolish
զոհ	satisfied	կարճ	short
գեժգոհ	dissatisfied	երկար	long
թեթեւ	light	ամուրի	bachelor
ծանր	heavy	ամուսնացած	married

Comparatives:

To form the comparative degree of an adjective:

a. In case of **superiority** the adverb *աւելի* (more) is placed before the adjective, and the noun which is being compared is put in the ablative:

Արամ Գրիգորէն աւելի խելացի է - Aram is more intelligent than Krikor

or, instead of putting the noun compared in the ablative, it is put in the accusative case and preceded by *քան*,

Արամ աւելի խելացի է քան Գրիգորը (accus.)

Նուարդ իր քոյրէն (abl.) *աւելի սիրուն է*

or *Նուարդ աւելի սիրուն է քան իր քոյրը* (accus.)

Nevart is prettier than her sister.

b. In case of **inferiority**, the adverb *նուազ* (less) is used with the ablative, or *քան* with the accusative:

Գրիգոր նուազ խելացի է Արամէն (abl.)

Գրիգոր նուազ խելացի է քան Արամը (accus.)

Krikor is less intelligent than Aram.

c. In case of **equality**, the adverbs, *չափ*, *այնչափ*, *այնքան*, *նոյնչափ*, *նոյնքան* . . . *որքան* are used:

Գրիգոր Արամին (dative) *չափ խելացի է*

or *Գրիգոր նոյնչափ* (as) *խելացի է որքան* (as) *Արամը*:

Krikor is as intelligent as Aram.

The superlative degree of an adjective is obtained by the word *ամէնէն*, the prefix *ամենա* . . . or the suffix . . . *ագոյն* :-

ամէնէն բարձր շէնքը

ամենաբարձր շէնքը

The highest building

բարձրագոյն շէնքը

2. Demonstrative Adjectives:

The Demonstrative Adjectives are: *այս*, this; *այդ*, that; *այն*, that.

They are used with plural nouns also, and in that case mean: these, those.

There is a distinction between *այդ* and *այն*; *այդ* (that) indicates something nearer to the speaker; *այն* (that) farther away.

Examples

այս գիրքը this book *այդ մարդը* that man

այս գիրքերը these books *այդ մարդերը* those men

Note that the definite article is used with the noun; we do not say *այս գիրք*, but *այս գիրքը*, *այս տուները*:

The demonstrative adjectives are invariable, but the nouns with which they are used may be declined:

Այդ պատկերը գեղեցիկ է That picture is beautiful.

Այդ նկարին գոյները գեղեցիկ են The colors of that painting are beautiful.

Այս կինը մայրն է այդ տղային	This woman is the mother of that boy.
Այդ խնձորները հասուն են	Those apples are ripe.
Բայց այն դեղձերը խաղ են	But those peaches are unripe.
Այս գրիչով կը գրեմ	I write with this pen.
Այդ տուներէն եկան	They came from those houses.
Այս տղան իր եղբայրէն աւելի փոքր է	This boy is smaller than his brother.
Այդ շէնքը աւելի բարձր է քան այս տունը	That building is higher than this house.
Այս գիրքէն աւելի շահեկան է այդ գիրքը	That book is more interesting than this book.
Այս նկարը ամէնէն գրաւիչն է	This painting is the most attractive.
Այդ դրամը ամենաթանկագինն է	That coin is the most precious.
Այս նաւը նոյնքան մեծ է որքան այդ նաւը	This boat is as big as that boat.
Ամենափոքրը եւ ամենամեծը	The smallest and the greatest.
Թագաւորները ամենազօր էին	The kings were almighty.

3. Numeral Adjectives:

a. Cardinal Numeral Adjectives are:

զերօ	0	ութսուն	80
մէկ	1	իննըսուն	90
երկու	2	հարիւր	100
երեք	3	հարիւրմէկ	101
չորս	4	երկու հարիւր	200
հինգ	5	երեք հարիւր	300
վեց	6	հազար	1,000
եօթը	7	հազարմէկ	1,001
ութը	8	երկու հազար	2,000
ինը	9	երեք հազար	3,000

տասը	10	տասը հազար	10,000
տասնեմէկ	11	քսան հազար	20,000
տասներկու	12	հարիւր հազար	100,000
տասներեք	13	մէկ միլիոն	1,000,000
տասնչորս	14		
տասնհինգ	15		
տասնվեց	16		
տասնեօթը	17		
տասնեութը	18		
տասնինը	19		
քսան	20		
քսանեմէկ	21		
երեսուն	30		
քառասուն	40		
յիսուն	50		
վաթսուն	60		
եօթանասուն	70		

Note: One hundred and one thousand are not rendered by մէկ հարիւր, մէկ հազար, but simply by հարիւր, հազար.—

Thus:

Հարիւր գիրք ունիմ.
I have one hundred books.

Հազար տօլար ունիմ.
I have one thousand dollars.

Numerals precede the nouns and remain invariable whereas their nouns may be in different cases. They are declined, however, when used as nouns.

The noun after a cardinal number remains in the singular if used in a general sense; it is put in plural if used in a definite sense:

Հինգ տուն	Five house(s)
Ասո՛նք են հինգ տուները	These are the five houses.
Ճամբորդութիւնը վեց օր կը տեւէ	The trip lasts six day(s).
Յիսուն տօլար վճարեցի	I paid fifty dollar(s).

b. The Ordinal Numbers are:

առաջին	first
երկրորդ	second
երրորդ	third
չորրորդ	fourth
հինգերորդ	fifth

After **fifth**, the suffix *երորդ* is affixed to the cardinal number to obtain the ordinal:

<i>վեցերորդ</i>	sixth	<i>տասնեւչորսերորդ</i>	fourteenth
<i>եօթերորդ</i>	seventh	<i>քսաներորդ</i>	twentieth
<i>ութերորդ</i>	eighth	<i>յիսուներորդ</i>	fiftieth
<i>իններորդ</i>	ninth	<i>վաթսուներկուերորդ</i>	sixty-second
<i>տասներորդ</i>	tenth	<i>հարիւրերորդ</i>	hundredth
<i>տասնեւէկերորդ</i>	eleventh	<i>հազարերորդ</i>	thousandth
<i>տասներկուերորդ</i>	twelfth	<i>երեքհազարերորդ</i>	three thousandth
<i>տասներեքերորդ</i>	thirteenth		

If the number is compound, the suffix *երորդ* is affixed to the last number:

հարիւր եօթանասուն եւ վեցերորդ one hundred seventy-sixth
չորս հարիւր վաթսուն եւ մէկերորդ four hundred sixty-first

In reading common **fractions**, the nominator is read as a cardinal number, and the denominator as an ordinal: 5/8 is read: *հինգ ութերորդ*, 1/2 - *մէկ երկրորդ*; 2/15 - *երկու տասն եւ հինգերորդ*:

c. Distributive Numerals

These show how many are indicated for each of the nouns they qualify. They are formed, with the exception of one and two by affixing the particle *ական* to the cardinal number.

երեքական three each *տասնական* ten each
չորսական four each *հարիւրական* one hundred each

In the case of one and two, besides *մէկական* (one each), the numbers *մէկ* and *երկու* are repeated: *մէկ մէկ*, *երկու երկու*, *երկերկու* and *երկուքական* are used to mean one each, two each.

Example: *հինգական խնձոր տուինք* - we gave five apples each.

Exercise

Այս դասարանին մէջ քսան աշակերտ կայ: There are twenty pupil(s) in this classroom.

Հինգ տօլար եւ քսան սէնթ I have five dollar(s) and twenty cent(s).
ունիմ:

Այս տունին գինը քսան հազար տօլար է: The price of this house is twenty thousand dollar(s).

Յունիսը տարին վեցերորդ ամիսն է: June is the sixth month of the year.

Կարգին առաջինն է: He is the first of the class.

Տասնական տօլար ստացանք: We received ten dollars each.

Այս երեք ձիերուն գոյնը ձերմակ է: The color of these three horses is white.

Քսաներորդ դարը մեծ գիւտերու դարն է: The twentieth century is the century of great inventions.

Քսաներորդ դարը երկու մեծ պատերազմներու դարն է: The twentieth century is the century of the two great wars.

4. Possessive Adjectives:

These show to whom a thing belongs. They are:

<i>իմ</i>	my	<i>մեր</i>	our
<i>քու</i>	your	<i>ձեր</i>	your
<i>իր, անոր</i>	his, her, its	<i>իրենց</i>	their

The nouns following these adjectives take as endings the letters *ս, ք, ն(ը)* according to the person or persons to whom the thing belongs. These letters are called possessive articles. Thus:

my book	<i>իմ գիրքս</i>	our book	<i>մեր գիրքը</i>
your book	<i>քու գիրքդ</i>	your book	<i>ձեր գիրքը</i>
his, her, its book	<i>իր, անոր գիրքը</i>	their book	<i>անոնց իրենց գիրքը</i>

Often the possessive adjectives themselves are omitted. Instead of saying *իմ գիրքս* we can say *գիրքս*, the letter *ս* indicates to whom the thing belongs. If the noun ends with a vowel, of course instead of the letter *ը*, the letter *ն* is used: *իր ձին, մեր ձին, ձեր կատուն:*

If the noun is in the plural the same ending articles are used:

իմ գիրքերս	my books
քու գիրքերդ	your books
իր, անոր գիրքերը	his, her books
մեր գիրքերը	our books
ձեր գիրքերը	your books
անոնց, իրենց գիրքերը	their books

Likewise, the adjectives in the three singular persons may be omitted since the endings clearly indicate to whom the things belong.

The nouns used with or without the possessive adjectives *իմ*, *քու*, *իր*, *անոր* preceding them are regularly declined as follows:

		Singular	
Nom. & Acc.	(իմ) գիրքս	my book	
Gen. & Dat.	" գիրքիս	of, to my book	
Abl.	" գիրքէս	from my book	
Instr.	" գիրքովս	with my book	

		Plural	
Nom. & Acc.	(իմ) գիրքերս	my books	
Gen. & Dat.	" գիրքերուս	of, to my books	
Abl.	" գիրքերէս	from my books	
Instr.	" գիրքերովս	with my books	

In the same way are declined:

(քու) գիրքդ	(քու) գիրքերդ
(իր) գիրքը	(իր, անոր) գիրքերը

For the plurals *մեր*, *ձեր*, *իրենց*, *անոնց*, if omitted, the following suffixes are affixed, for one syllable words:

Instead of saying: <i>մեր գիրքը</i> ,	we can say: <i>գիրքերնիս</i>
" " " <i>ձեր գիրքը</i> ,	" " " <i>գիրքերնիդ</i>
" " " <i>իրենց, անոնց գիրքը</i> ,	" " " <i>գիրքերնին</i>

These are declined as follows:

(Singular and Plural are the same)

Nom. & Acc.	<i>գիրքերնիս</i>	<i>գիրքերնիդ</i>	<i>գիրքերնին</i>
Gen. & Dat.	<i>գիրքերնուս</i>	<i>գիրքերնուդ</i>	<i>գիրքերնուն</i>
Abl.	<i>գիրքերնէս</i>	<i>գիրքերնէդ</i>	<i>գիրքերնէն</i>
Instr.	<i>գիրքերովնիս</i>	<i>գիրքերովնիդ</i>	<i>գիրքերովնին</i>

In the case of words with more than one syllable if the possessive adjectives *մեր*, *ձեր*, *իրենց* are omitted, the noun is declined as follows:

		Singular	Plural
Nom. & Acc.	<i>պարտէզնիս</i>	<i>պարտէզներնիս</i>	
Gen. & Dat.	<i>պարտէզնուս</i>	<i>պարտէզներնուս</i>	
Abl.	<i>պարտէզնէս</i>	<i>պարտէզներնէս</i>	
Instr.	<i>պարտէզովնիս</i>	<i>պարտէզներովնիս</i>	

It is preferable to avoid using these suffixes especially in the plural cases as they are rather awkward. They are mentioned here so that the student may not be puzzled when he meets them.

Examples

or	<i>իմ տունս ընդարձակ է</i>	My house is large.
or	<i>տունս ընդարձակ է</i>	
or	<i>Քու սենեակդ պզտիկ է</i>	Your room is small.
or	<i>սենեակդ պզտիկ է</i>	
or	<i>իր հայրը ծեր չէ</i>	His, her father is not old
or	<i>հայրը ծեր չէ</i>	
or	<i>Մեր թռչունը կ'երգէ</i>	Our bird sings.
or	<i>Թռչուննիս կ'երգէ</i>	
or	<i>Ձեր աղջիկը պիտի գա՞յ</i>	Will your daughter come?
or	<i>աղջիկնիդ պիտի գա՞յ</i>	
or	<i>Դասդ սորվեցա՞ր</i>	Did you learn your lesson?
or	<i>Ձեր մայրը հո՞ս է</i>	Is your mother here?
or	<i>մայրերնիդ հո՞ս է</i>	

Գրիչիս գոյնը կապոյտ է The color of my pen is blue.
 Դասս դժուար է My lesson is difficult.
 Իմ գրիչովս գրէ՛
 or գրիչովս գրէ՛ Write with my pen!

5. Indefinite Adjectives:

These are the adjectives which give the noun they qualify a general, vague, **indefinite** meaning. Here are some of them:

ամէն every (the noun after it must be in the singular)
 ամէն մէկ every one
 իւրաքանչիւր each
 բոլոր all (the noun should be in the plural)
 քանի մը, մէկ քանի a few, several
 շատ, շատ մը many
 ուրիշ other
 ո՛չ մէկ not one
 որեւէ any
 այսպիսի, այդպիսի such
 ասանկ, ատանկ such
 այսքան, այսչափ this much
 այդչափ that much
 նոյն, միեւնոյն same
 միւս other
 ամբողջ whole, entire

The following are called interrogative adjectives because they are used in questions:

ո՞ր which?
 ի՞նչ what?
 քանի՞ how many?
 ո՞րքան, ի՞նչքան, ո՞րչափ how much?
 ո՞րպիսի, ի՞նչպիսի what kind of . . .

Examples

Ամէն ծաղիկ հոտ մը ունի Every flower has an odor.
 Իւրաքանչիւր աղայի գիրք մը
 տուի I gave a book to each boy.
 Նոյն սխալը ըրի I made the same mistake.
 Ասանկ մարդ մը չեմ ճանչցած I have not known such a man.
 Որեւէ պատմութիւն վերջ մը
 ունի Any story has an end.
 Քանի՞ տուն ունիք How many houses have you?
 Բոլոր պատուհանները դոցեցէ՛ք Shut all the windows.
 Ամբողջ գրամը կորսնցուց He lost all his money.
 Ո՞ր երկիրները այցելած էք Which countries have you visited?
 Ի՞նչ տեսակ մարդ է What sort of a man is he?
 Ո՞ր տունը մեծ է Which house is big?
 Դժուար է ասանկ տուն մը
 գտնել It is difficult to find such a house.
 Ո՞րչափ գրամ կ'ուզէք How much money do you want?
 Ի՞նչ գրիչ կը գործածէք What pen do you use?
 Քանի՞ մարդ (or հոգի, soul) կայ
 այս սենեակին մէջ How many people are there in this room?
 Քանի՞ հոգի կը ճանչնաք ա՛յս—
 տեղ How many people do you know here?

Possessive adjectives precede the demonstrative adjectives:

Ձեր այդ տունը Your (that) house
 Իր այս ընթացքը His (this) conduct

As seen in the above two examples, while a demonstrative adjective is not used in English with a possessive adjective, in Armenian it is used and it gives an additional meaning: "Your **that** house" not "Your this or the other house." "His this conduct," not his general conduct which may be the meaning of "His conduct," but "His conduct in **this**" particular case.

When a possessive adjective and an indefinite adjective qualify the same noun, the possessive adjective should precede the indefinite:

Իր ո՛չ մէկ գիրքը (not ո՛չ մէկ իր գիրքը) Not one (of) his book (sing.).

Մեր բոլոր տուները ընդարձակ են All our houses are large.

Exercise (On all kinds of adjectives):

Մեծ տուն մը եւ գեղեցիկ պարտէզ մը A big house and a beautiful garden.

Մեծ տունին դուռը The door of the big house.

Մեր մեծ տունին դուռը The door of our big house.

Իմ դուռիս բանալին The key (of) to my door.

Քու դուռիդ բանալին The key (of) to your door.

Ձեր պարտէզը ավելի մեծ է մեր պարտէզէն Your garden is bigger than our garden.

Անոնց տունը ավելի փոքր է քան մեր տունը Their house is smaller than our house.

Հարիւր ուսանող կայ այստեղ There are one hundred students here.

Մայրս հրեշտակ մըն է My mother is an angel.

Ձեր տղան (or տղանիդ) չեկաւ Your son did not come.

Այս մարդը զուարթ է բայց այդ կինը ախուր է This man is gay but that woman is sad.

Այս մարդերը երջանիկ են բայց այդ կիները դժբախտ են These men are happy but those women are unhappy.

Այս երջանիկ մարդիկը կ'աշխատին եւ կը սիրեն իրենց ընտանիքը These happy men work and love their family.

Ամբողջ քաղաքը The entire city.

Հարիւրութասունեութերորդ տարին մեր անկախութեան year of our Independence.

Այս բարձր, տափակ ու նեղ շէնքը Միացեալ Ազգերու տունն է This high, flat and narrow building is the home of the United Nations.

Ստացայ իրենց այդ նամակը երկու օր առաջ I received their (that) letter two days ago.

Ամէն աղայ կը սիրէ խաղալ Every boy likes to play.

Դպրոցին բոլոր աղաքը կը սիրեն խաղալ

Ո՞ր երգերը կը սիրէք

Ձեր երգերը կը սիրեմ

Ձեռքերդ մաքուր են

Անոնց ձեռքերն ալ մաքուր են

Ամենահարուստ մարդը ամէնէն երջանիկը չէ

Յաճախ աղքատի մը պէս դժբախտ է

Ամէնէն ախուր երգերը ամէնէն գեղեցիկ երգերն են

All the boys of the school like to play.

Which songs do you like?

I like your songs.

Are your hands clean?

Their hands also are clean.

The richest man is not the happiest.

Often he is unfortunate like a poor man.

The saddest songs are the most beautiful songs.

Pronoun — ԴԵՐԱՆՈՒՆ

A pronoun takes the place of a noun. It can therefore like a noun be declined, have person, and number. It is a variable word.

1. Personal Pronouns:

	Singular		Plural	
These are:	<i>ես</i>	I (1st person)	<i>մենք</i>	we
	<i>դուն</i>	you (2nd person)	<i>դուք</i>	you
	<i>ան</i>	he, she, it (3rd person)	<i>անոնք</i>	they

Ես, the pronoun of the **First person**, is declined as follows:

	Singular		Plural	
Nom.	<i>ես</i>	I	<i>մենք</i>	we
Acc.	<i>զիս</i>	me	<i>մեզ</i>	us
Gen.	<i>իմ</i>	of me, my	<i>մեր</i>	of us, our
Dat.	<i>ինձի (ինձ)</i>	to me	<i>մեզի</i>	to us
Abl.	<i>ինձմէ</i>	from me	<i>մեզմէ</i>	from us
Instr.	<i>ինձմով</i>	by, with me	<i>մեզմով</i>	by, with us

Դուն, the Second Person

	Singular		Plural	
Nom.	<i>դուն</i>	you	<i>դուք</i>	you
Acc.	<i>քեզ</i>	you	<i>ձեզ</i>	you
Gen.	<i>քու</i>	of you, your	<i>ձեր</i>	of you, your
Dat.	<i>քեզի</i>	to you	<i>ձեզի</i>	to you
Abl.	<i>քեզմէ</i>	from you	<i>ձեզմէ</i>	from you
Instr.	<i>քեզմով</i>	by, with you	<i>ձեզմով</i>	by, with you

Ինք, ան, անիկա, the Third Person

Singular			
Nom.	<i>ինք</i>	<i>ան, անիկա</i>	he, she, it
Acc.	<i>զինք</i>	<i>դայն, դանիկա</i>	him, her, it
Gen.	<i>իր</i>	<i>անոր</i>	of him, of her, his, her
Dat.	<i>իրեն</i>	<i>անոր</i>	to him
Abl.	<i>իրմէ</i>	<i>անիկէ</i>	from him, from her
Instr.	<i>իրմով</i>	<i>անով</i>	by, with him, her

Plural		
<i>իրենք, անոնք</i>		they
<i>զիրենք, դանոնք</i>		them
<i>իրենց, անոնց</i>		of them, their
<i>իրենց, անոնց</i>		to them
<i>իրենցմէ, անոնցմէ</i>		from them
<i>իրենցմով, անոնցմով</i>		by, with them

The third person pronoun (singular and plural) stands for both masculine and feminine nouns, just as in English the third person plural "they" stands both for masculine and feminine nouns and it is from the sense of the sentence that we know to whom they refer.

The personal pronoun is often omitted as subject of the verb, as we saw. "I came", *եկայ* instead of *ես եկայ*.

It is used, however, for emphasis: *Ո՞վ եկաւ*, who came? The answer to this should be *Է՛ս եկայ*, not simply *եկայ*. The *Է՛ս* in this case, with an accent, means "It is I who came". Merely *եկայ* would not convey that meaning.

Exercise

Գրիգորը ըստւ ինձի	Krikor said to me.
Ո՞վ տուաւ այդ գիրքը	Who gave that book to you?
Հայրս կը սիրէ զիս	My father loves me.
Իրմէ նամակ մը առի	I received a letter from him.
Տո՛ւր իրեն այս պատկերը	Give him this picture.
Չգրեցի ձեզի	I did not write to you.
Բայց անոնց գրեցի	But I wrote to them.
Անոնք կը խօսին, մենք մտիկ կ'ընենք	They speak, we listen.
Այդ նամակը ձեզմէ եկաւ ինձի	That letter came to me from you.
Քեզմէ առի, քեզի տուի	I took from you, I gave to you.
Գրիչ մը գնեցի, ձեզի տուի դայն երէկ	I bought a pen, I gave it to you yesterday.
Կը սիրենք զիրենք, բայց մօտ չեն մեզի	We love them but they are not near (to) us.
Քեզմէ եկայ, քեզի պիտի վերադառնամ	I came from you, I shall return to you.
Այդ աղջիկը սիրուն է. ան խելացի ալ է	That girl is lovely. She is also intelligent.
Այդ տղան խելացի է, բայց ան չար ալ է	That boy is intelligent, but he is also bad.
Ի՞նչ կը սպասէք ինձմէ կամ իրմէ	What do you expect from me or from him?
Նամակները գրեցի՞ք, զրկեցի՞ք զանոնք	Did you write the letters? Did you send them?

Reciprocal (Փոխադարձ) and Reflexive (Անդրադարձ) Pronouns:

1. *Իրար* (each other), and *մէկըմէկ* (one another), which are also personal pronouns, are called **Reciprocal Pronouns**.

These are declined only in the singular as follows:

Nom.	None	None
Acc.	<i>իրար, զիրար</i>	each other
Gen. & Dat.	<i>իրարու</i>	of, to each other
Abl.	<i>իրարմէ</i>	from each other
Instr.	<i>իրարմով</i>	with each other
Nom.	None	None
Acc.	<i>մէկըմէկ</i>	one another
Gen. & Dat.	<i>մէկըմէկու</i>	of, to one another
Abl.	<i>մէկըմէկէ</i>	from one another
Instr.	<i>մէկըմէկով</i>	with one another

Examples

<i>իրար (զիրար) սիրել</i>	To love each other.
<i>իրարու գրել</i>	To write to each other.
<i>իրարմէ զատուիլ</i>	To be separated from each other.
<i>իրարմով քաջալերուիլ</i>	To be encouraged by each other.
<i>Մէկըմէկ յարգել</i>	To respect one another.
<i>Մէկըմէկու օգնել</i>	To help (to) one another.

2. Personal pronouns by repeating themselves once as subject and then as object (direct or indirect as the verb may govern) form the **Reflexive Pronouns**:- The personal articles *ս* for the first person, and *դ* for the second person must be affixed:

First Person

Singular

Nom.	<i>ես ինքս</i>	I myself
Acc.	<i>ես զիս</i> or <i>ինքզինքս</i>	myself
Gen.	<i>ես իմ</i>	I . . . my
Dat.	<i>ես ինձի</i>	I . . . to me
Abl.	<i>ես ինձմէ</i> or <i>ինքնիրմէս</i>	I . . . from myself
Instr.	<i>ես ինձմով</i> or <i>ինքնիրմովս</i>	I . . . by, with myself

Plural

Nom.	None	
Acc.	Մենք մեզ or ինքզինքնիս	We ourselves
Gen.	Մենք մեր	We . . . our
Dat.	Մենք մեզի	We . . . to ourselves
Abl.	Մենք մեզմէ	We . . . from ourselves
Instr.	Մենք մեզմով	We . . . with ourselves

Second Person

Singular

Nom.	Դուն ինքդ	you yourself
Acc.	Դուն քեզ or ինքզինքդ	you yourself
Gen.	Դուն քու	you . . . your
Dat.	Դուն քեզի	you to yourself
Abl.	Դուն քեզմէ or ինքնիրմէդ	you from yourself
Instr.	Դուն քեզմով or ինքնիրմովդ	you by, with yourself

Plural

Nom.	None	
Acc.	Դուք ձեզ or ինքզինքնիդ	you . . . yourselves
Gen.	Դուք ձեր	you . . . your
Dat.	Դուք ձեզի	you . . . to yourselves
Abl.	Դուք ձեզմէ	you . . . from yourselves
Instr.	Դուք ձեզմով or ինքիրմովնիդ	you... by, with yourselves

Third Person

Singular

Nom.	None	
Acc.	ինքզինք	him, her, it-self
Gen.	ինքնիր	his, her, its own
Dat.	ինքնիրեն	he . . . to himself
Abl.	ինքնիրմէ	he . . . from himself
Instr.	ինքնիրմով	he . . . by, with himself

Plural

Nom.	None	
Acc.	իրենքզիրենք or ինքզինքնին	they . . . themselves
Gen.	իրենք իրենց	they . . . their
Dat.	իրենք իրենց	they . . . to themselves
Abl.	իրենք իրենցմէ	they . . . from themselves
Instr.	իրենք իրենցմով or ինքիրմովնին	they . . . by, with themselves

Examples

Ես ինքս գացի եւ ստուգեցի	I myself went and verified.
Դուն քեզ մի՛ խաբեր	Do not deceive yourself.
Ես ինձի կը խօսիմ երբեմն	Sometimes I speak to myself.
Ինքզինքնիդ պատրաստ պահեցէ՛ք	Keep yourselves prepared.
Ես ինձմէ դու՛ր չեմ	I am not satisfied (from) with myself.
Իրենք իրենց արարքով կորսընցուցին	They lost by their own deed.
Առանց օգնութեան, մենք մեզմով չենք կրնար յաջողիլ այս անգամ:	Without help, we cannot succeed by ourselves this time.
Ես ինձմով հպարտ չեմ	I am not proud of (in Armenian with) myself.
Ինքզինքնիդ (or դուք ձեզ) մի՛ մոռնաք	Do not forget yourselves.
Դուն քեզ (or ինքզինքդ) կառավարէ՛	Govern yourself.
Մենք մեզ պիտի պաշտպանենք քաջութեամբ	We shall defend ourselves with courage.

2. Possessive Pronouns: Ստացական Դերանուններ

The genitives of personal pronouns are made into possessive pronouns by affixing to them the *ս*, *դ*, *ն* or *ը* articles.

The possessive pronouns are the following:

		Singular		
1st person	իմս	or	իմինս	mine
2nd "	քուկդ	or	քուկինդ	yours
3rd "	իրը	or	իրենը	his
		Plural		
	մերը	or	մերինը	ours
	ձերը	or	ձերինը	yours
	իրենցը	(seldom	իրենցինը)	theirs

The Possessive Pronouns are declined as follows:

	Singular		Plural	
Nom. & Acc.	իմս, իմինս	իմիններս	mine	
Gen. & Dat.	իմինիս	իմիններուս	of, to mine	
Abl.	իմինէս	իմիններիցս	from mine	
Inst.	իմինովս	իմիններովս	with mine	

	Singular		Plural	
Nom. & Acc.	մերը, մերինը	մերինները	ours	
Gen. & Dat.	մերինին	մերիններուն	of, to ours	
Abl.	մերինէն	մերիններիցն	from ours	
Inst.	մերինով	մերիններով	by, with ours	

Note that in Armenian the possessive pronouns have different forms for singular and plural, while in English the same pronoun is used for both singular and plural. Thus:

Ձեր կատուն ճերմակ է, իմս (or իմինս) սև է.
Your cat is white, mine is black.

Now in the plural:

Ձեր կատուները ճերմակ են, իմիններս սև են.
Your cats are white, mine are black. In English, mine is still used for the plural.

In the same way as իմս are declined:

Քուկդ or քուկինդ (yours), քուկինդ, քուկինդ, քուկինով.
Ձերը or ձերինը (yours), ձերինին, ձերինէն, ձերինով.
Իրը or իրենը (his), իրենին, իրենէն, իրենով.
Իրենցը or իրենցինը (theirs).

Examples

Իմ գիրքս քուկինդ աւելի հետաքրքրաշարժ է	My book is more interesting than yours.
Ձեր պարտէզը մերինին մօտ է	Your garden is near (to) ours.
Իմ դասս դժուար է, ձերինը դիւրին է	My lesson is difficult, yours is easy.
Ո՛չ միայն իմ գրամս, իրենն ալ կորսնցուց	Not only my money, he lost his also.
Աս իմ մատիտս է, ո՞ւր է իրենը	This is my pencil, where is his?
Մեր կօշիկները նոր են, ի՞նչ- պէս են ձերինները	Our shoes are new, how are yours?
Եթէ գրիչ չունիք, իմինովս գրեցէ՛ք	If you have no pen, write with mine.

3. Relative Pronouns:

The relative pronoun "who" or "which" is *որ* when its antecedent - the noun to which it refers - is singular, and *որոնք* when it is plural.

It is declined as follows:

	Singular	
Nom.	որ	who, which
Acc.	զոր	whom, which
Gen. & Dat.	որու	whose, of which, to whom, to which
Abl.	որմէ	from whom, from which
Instr.	որով	with whom, with which

	Plural	
Nom.	որոնք	who, which
Acc.	զորս	whom, which
Gen. & Dat.	որոնց	whose, of which, to whom, to which
Abl.	որոնցմէ	from whom, from which
Instr.	որոնցով	with whom, with which

The relative pronoun agrees with its antecedent in number and is put in the case desired according to the function it has in the relative clause:

Այդ մարդը որ կ'երթայ	That man who goes.
Այդ մարդիկը զորս կը տեսնէք	Those men whom you see.
Այդ աղջիկները որոնց անունները գիտէք	Those girls whose names you know.
Դուն որ աշխատել կը սիրես...	You who like to work . . .

Often the singular is used, instead of the plural, in the nominative and accusative cases:

Դուք որ (instead of որոնք) Եւրոպա գացիք, կը յիշէք անշուշտ...

You, who went to Europe, remember of course . . .

Մենք որ (instead of որոնք) ճամբորդել կը սիրենք - գիտենք թէ...

We who like to travel, (we) know that . . .

Examples

Գրիչը զոր կը բռնեմ	The pen which I hold.
Տղան որ կը կարդայ	The boy who reads.
Այդ տետրակը որուն գոյնը կանանչ է	That book the color of which is green.
Սիրտը որմէ արիւն կը հոսի	The heart from which blood flows.
Մատիտները որոնցմով կը գրենք	The pencils with which we write.
Կինը որուն գիրքը կարդացիք	The woman whose book you read.
Տղան որուն խաղալիք մը տուի	The boy to whom I gave a toy.
Այն անձը որուն տուիք ձեր քուէն	The person to whom you gave your vote (for whom you voted).
Դուք որ կը սիրէք կարդալ	You who like to read.
Ձեզ որ տեսանք...	You whom we saw . . .
Ծունը զոր կը տեսնէք, մերինն է	The dog which you see is ours.

4. Demonstrative Pronouns: Ցուցական Դերանուններ

These are the same as the Demonstrative Adjectives except that they do not accompany a noun but a verb. They are declined:

Singular

Nom. & Acc.	այս, սա, ստիկա	this
Gen. & Dat.	ստոր	of this, to this
Abl.	սակէ	from this
Instr.	ստով	with this

Plural

Nom. & Acc.	ստոնք	these
Gen. & Dat.	ստոնց	of these, to these
Abl.	ստոնցմէ	from these
Instr.	ստոնցմով	with these

այդ, ստոնք and այն, անոնք are declined like այս.

Examples

Ձեր դիրքը լաւ է, անով գոհացէ՛ք	Your position is good, be satisfied with it.
Այս է մեր կարծիքը	This is our opinion.
Ձեր գործն է այդ	Is that your work?
Ձէի տեսած մտիկա	I had not seen it.
Այս տղաքը կ'աշխատին, անոնցն է ապագան	These boys work, theirs is the future.
Այդ է մեր որոշումը	That is our decision.
Այս տղոց հայրը ստոնց հօրեղբայրն է	The father of these boys is the uncle of those.
Ասկէ աւելի մեծ է	It is bigger than this.

5. Indefinite Pronouns: Անորոշ Դերանուններ

Most of the Indefinite Adjectives when used without nouns become pronouns. They generally take the definite article (ը, ն) and accompany verbs.

ամէնը, ամէնքը	all
ամէն մէկը, իւրաքանչիւրը	each one
մէկ քանին	a few
ո՛չ մէկը, ո՛չ ոք	none, no one

նոյնը, միեւնոյնը
բոլորը
այսքանը, այսչափը
ինչ
ինչ որ
մարդ
ուրիշ, ուրիշ մը
չատեր
քիչ մը
քիչեր
մէկը եւ միւսը
ոչինչ
բան մը
ամէն բան
ո՞վ
ո՞վ որ

the same
all
this much
what
which
one
other, another
many
a little
few
the one and the other
nothing
something
everything
who?
whoever

Most of the Indefinite Pronouns are declined according to the First Basic Declension. Exceptions: *ամէն մէկը, ո՛չ մէկը, ո՞ր մէկը, մարդ*, which are declined like: *ծով, ծովու*: *Ամէն մէկուն*:

Examples

Մէկը կ'աշխատի, միւսը կը
դիտէ
Մէկուն տուին, միւսէն առին
Իւրաքանչիւրին մէկ տօլար
տուին
Ո՛չ ոք կ'ուզէ հիւանդանալ
Ո՞վ է այն մարդը որ պիտի
չուզէր ապրիլ
Ոչինչ այնքան կը սիրեմ որքան
կարդալ
Քիչեր գիտեն առողջութեան
յարդը

The one works, the other
watches.
They gave to one, they took from
the other.
They gave one dollar to each.
Nobody wants to get sick.
Who is the man who would not
like to live?
I like nothing so much as to
read.
Few know the value of health.

Այս գլխարկներէն ո՞րը կը
նախընտրէք

Այս հինգ գիրքերէն ո՞րը
կարդացիք

Պաշտպանէ՛ իրաւունքդ եւ
յարգէ՛ ուրիշներունը

Ամէն մէկուն հաս մը առի

Ամէն մէկէն հաս մը առի

Ի՞նչ գիտէք — ոչինչ գիտեմ

Ինչ որ ցանես զայն կը հնձես

Ուրիշի մի վստահիր գիւրաւ

Այդ պտուղներէն ինծի ալ քիչ
մը տո՛ւր

Երեք մատիտ ունիմ, ո՞րը
կ'ուզէք

Ամէն ծառ արմատ, ճիւղեր եւ
չատ տերեւներ կ'ունենայ

Ամէնուն մէջէն այս մէկը
ընտրեցի

Մարդ միշտ յոյսով կ'ապրի

Ո՛չ ոքի հետ խօսեցայ

Դուք ամէնուն հետ խօսեցաք

Which of these hats do you
prefer?

Which of these five books did
you read?

Defend your right and respect
that of others.

I gave one to each.

I took one from each.

What do you know? I know
nothing.

That which you sow, that (is
what) you reap.

Do not trust (to) others easily.

Give me also some of those
fruits.

I have three pencils, which one
do you want?

Every tree has root, branches
and many leaves.

I selected this one from among
them all.

One lives always with hope.

I spoke with no one.

You spoke with everybody.

Prepositions — ՆԱԽԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

In modern Armenian few are the prepositions which, as their name implies, precede the noun or pronoun which they govern; most of them follow the noun or pronoun and are therefore postpositions really. Prepositions and postpositions govern different cases.

1. Prepositions:

a. Dative case:

առանց	without		
առանց ջուրի		without water	
առանց հագուստի		without clothing	
առանց ինձի		without me	

փոխանակ instead of

փոխանակ գրամի		instead of money	
փոխանակ գալու, գնաց		instead of coming, he went	

b. Accusative case:

դէպի	toward	դէպի տուն	toward home
մինչեւ	until, also as far as	մինչեւ իրիկուն	until evening
		մինչեւ կայարան	as far as the station
իբր, իբրեւ	as	իբր նուէր	as gift

b. Ablative case:

բացի except

բացի կիներէն except the women.
բացի ինձմէ ամէն մարդ հոն էր everybody was there except me.

2. Postpositions:

a. Genitive:

առջեւ	in front of	տունին առջեւ	in front of the house.
ետեւ	behind	դուռին ետեւ	behind the door.
տակ	under	աթոռին տակ	under the table.
վրայ	on	սեղանին վրայ	on the table.
մէջ	in	սենեակին մէջ	in the room.
մէջտեղ	middle	սրահին մէջտեղը	in the middle of the room.
միջեւ	between	իւր եւ իմ միջեւ	between him and me.
չուրջ	around, about	քաղաքին շուրջ	around the city.
տեղ	instead of	կաթի տեղ ջուր տուաւ	instead of milk he gave water.

դիմաց opposite, vis-a-vis Ձեր տունը մեր տան դիմաց է Your house is opposite our house
մասին regarding, about Ձեր մասին խօսեցաւ He spoke about you.

b. Dative:

համար	for	ինձի համար	for me.
		Յակոբին համար	for Hagop.
հակառակ	contrary, despite	իւր խոստումին հակառակ	contrary to his promise.
հետ	with	Հօրը հետ	with his father.
համեմատ համաձայն	} according	Չրոյցի մը համեմատ	according to a rumor.
		Մեր խոստումին համաձայն	according to our promise.
հանդէպ	toward	իւր եղբոր հանդէպ	toward his brother.

<i>նման, պէս</i> like	<i>Իր մօրը նման</i> like his mother.	
<i>մօտ</i> near	<i>Վարդի մը պէս</i> like a rose.	
<i>դէմ</i> against	<i>Դուռին մօտ</i> near the door.	
	<i>Այդ մարդուն դէմ</i> against that man.	
c. Accusative:		
<i>ի վեր</i> up the	<i>Բլուրն ի վեր</i> up the hill.	
<i>ի վար</i> down the	<i>Գետն ի վար</i> down the river.	
d. Ablative:		
<i>առաջ</i> before	<i>ճաշէն առաջ</i> before dinner	
<i>ետք, յետոյ</i>	<i>ճաշէն ետք</i> after dinner	
<i>վերջ</i> after	<i>տարիէ մը</i> one year	
	<i>վերջ</i> later	
<i>դուրս</i> out	<i>տունէն դուրս</i> I went out of	
	<i>ելայ</i> the house	
<i>ներս</i> into, inside of	<i>սենեակէն ներս</i> I went into the	
	<i>մտայ</i> room	
<i>վեր</i> up	<i>սանդուխէն</i> I ran up the	
	<i>վեր վազեցի</i> stairs	
<i>վար</i> down	<i>պատէն վար</i> I jumped down	
	<i>ցատկեցի</i> from the wall	
<i>զատ</i> beside, excepting	<i>քեզմէ զատ ամէն</i> excepting you	
	<i>ոք հայերէն խօսեցաւ</i> everybody spoke Armenian	
<i>սկսեալ</i> beginning	<i>վաղուրնէ սկսեալ</i> beginning with to-	
		tomorrow
<i>իվեր</i> since	<i>անցեալ ամիսէն</i> since last month	
	<i>ի վեր</i>	
<i>ասդին</i> this side	<i>դետէն ասդին</i> this side of the	
		river
<i>անդին</i> that side, beyond	<i>պատէն անդին</i> the other side of,	
		beyond the wall
<i>հեռու</i> far	<i>մարդերէ հեռու</i> far from men	
e. Instrumental:		
<i>հանդերձ</i> with	<i>բարեկամներով</i> together	
	<i>հանդերձ</i> with friends	

Note: A few of these prepositions may be placed both before and after the noun:

Խանդէպ եղբորը or *եղբորը հանդէպ* Toward his brother
բազդատմամբ քրոջը or *քրոջը բազդատմամբ* Compared with
his sister

Exercise: (On Prepositions)

<i>Ձեր եղբայրէն առաջ եկաք</i>	Did you come before your brother?
<i>Ո՛չ, եղբայրէս ետք եկայ</i>	No. I came after my brother.
<i>Կարելի չէ ապրիլ առանց օդի</i>	It is not possible to live without air.
<i>Թատրոն դնաց փոխանակ դպրոց երթալու</i>	He went to the theater instead of going to school.
<i>Դէպի քաղաք դացին</i>	They went toward the city.
<i>Մինչև վաղը պիտի սպասենք</i>	We shall wait until tomorrow.
<i>Մինչև առաւօտ չքնացայ</i>	I did not sleep until morning.
<i>Մինչև դպրոց միասին քալեցինք</i>	We walked together as far as the school.
<i>Հակառակ խրատին՝ մեկնեցաւ</i>	Contrary to my advice, he left.
<i>Բացի ձեր եղբայրէն բոլոր ընկերներս հոս են</i>	Except your brother all my companions are here.
<i>Հակառակ ջանքերուս ձախուղեցայ</i>	In spite of my efforts I failed.
<i>Եղբայրը բարկացած է քրոջը դէմ</i>	The brother is angry against his sister.
<i>Սեղանին վրայ դիրքեր դրի</i>	I placed books on the table.
<i>Դաշտ մը կայ մեր տունին դիմաց</i>	There is a field opposite our house.
<i>Պատ մը կայ պարտէզին շուրջ</i>	There is a wall around the garden.
<i>Այս նիւթին մասին խօսեցայ</i>	I spoke about this subject.
<i>Քաջ է եղբորը նման</i>	He is brave like his brother.
<i>Նոյնքան քաջ է որքան իր եղբայրը</i>	He is as brave as his brother.

Ձեր քույրէն ետք եկաւ.	He came after your sister.
Զեզմէ առաջ հայերէն պիտի սորվիմ	I shall learn Armenian before you.
Կ'ուզէ՞ք խաղալ ինձի հետ	Do you want to play with me?
Գրիչ մը կ'ուզեմ եղբորս համար	I want a pen for my brother.
Լեզու կը սորվիմ խօսելու համար	I learn (a) language in order to speak.
Այս օրէն սկսեալ	Beginning with today.
Այս առաւօտէն սկսեալ	Beginning with this morning.
Ամէն օր թերթ մը պիտի ղրկեմ	I shall send a newspaper every day.
Քաղաքէն անդին դաշտ մը կայ	There is a field beyond the city.

12

Adverbs – ՄԱԿՅԱՅՆԵՐ

Adverbs are invariable words modifying verbs, adjectives or other adverbs:

չատ սիրելի to love much քիչ խօսիլ to speak little

Adverbs may signify:

a. Place:

հոս	here	ներս	in, into, inside	մօտ	near
հն	there	դուրս	out, outside	վեր	up
ուր	where	հեռու	far	վար	down

b. Quantity:

չատ	much	բաւական	enough		
նուազ	little	չտիազանց	too much	ամենէն չատ	at most
քիչ	more	դրեթէ	almost	առ առաւելն	
աւելի	less	առնուազն	at least		

c. Time:

կանուխ	early	հազիւ	hardly	միանգամ ընդ միչա	
հիմա	now	նախ	at first	once for all	
ուշ	late	երբեմն	sometimes		
այսօր	today	յետոյ	afterward		
երէկ	yesterday	երբ	when		

<i>վաղը</i>	tomorrow	<i>սու այժմ</i>	for the time being
<i>միշտ</i>	always	<i>յանկարծ</i>	suddenly
<i>յաճախ</i>	often	<i>օրէ օր</i>	day by day
<i>ստենօք</i>	formerly	<i>ասկէ ետք</i>	hereafter
		<i>այսուհետեւ</i>	

d. Affirmation, denial, doubt:

<i>այո</i>	yes	<i>ընաւ, երբեք</i>	never
<i>ոչ</i>	no	<i>թերեւս</i>	perhaps
<i>ամենեւին</i>	not at all	<i>իբրաւ</i>	truly
<i>անշուշտ</i>	of course	<i>արդարեւ</i>	in fact
<i>սպահովաբար</i>	surely	<i>հաւանօրէն</i>	probably
		<i>զուր, ի զուր</i>	in vain

e. Manner:

<i>ինչպէս</i>	how	<i>դանդաղօրէն</i>	slowly
<i>մեծապէս</i>	greatly	<i>ընդհանրապէս</i>	generally
<i>այսպէս</i>	so, thus	<i>կամայ</i>	willingly
<i>արագօրէն</i>	quickly	<i>ակամայ</i>	unwillingly

Besides single words, there are adverbial locutions:

<i>տեղ տեղ</i>	here and there	<i>մէկիկ մէկիկ</i>	one by one
<i>քովէ քով</i>	side by side	<i>փոխն ի փոխ</i>	alternately
<i>մէկէն ի մէկ</i>	all at once	<i>մաս մաս</i>	in parts

Adverbs may be formed by affixing certain particles like: *աբար, օրէն, ապէս, ովին*, to nouns, adjectives and verbal roots:

Examples

<i>հայր+աբար - հայրաբար</i>	in a fatherly manner, paternally
<i>խոնարհ+աբար - խոնարհաբար</i>	humbly
<i>անկեղծ+օրէն անկեղծօրէն</i>	sincerely
<i>յաւերժ+օրէն - յաւերժօրէն</i>	eternally
<i>վեհանձն+օրէն վեհանձնօրէն</i>	generously
<i>ազգ+ովին - ազգովին</i>	nationally
<i>պարզ+ապէս - պարզապէս</i>	simply

<i>ընդհանուր+ապէս - ընդհանրապէս</i>	generally
<i>մասնաւոր+ապէս մասնաւորապէս</i>	specially
<i>բոլոր+ովին - բոլորովին</i>	altogether
<i>հիմն+ովին - հիմնովին</i>	basically

Exercise

<i>Հոս եկէք</i>	Come here.
<i>Երբեք մի՛ ստէք</i>	Never tell lies.
<i>Հազիւ կրնայ կարդալ</i>	He can hardly read.
<i>Թերեւս լսեցիք թէ հայերէն կը սորվիմ</i>	Perhaps you heard that I am learning Armenian.
<i>Եթէ կամաւ չերթաս, բռնի կը տանին քեզ</i>	If you do not go willingly they carry you by force.
<i>Ի՞նչպէս կ'ուզէք որ կարդամ</i>	How do you want me to read?
<i>Աւելի կամաց կարդա՛</i>	Read more slowly.
<i>Քիչ խօսիլ, շատ խորհիլ</i>	To speak little, to think much.
<i>Նախ դուրս ելան, յետոյ ներս եկան</i>	They first went out, then they came in.
<i>Տղաք անշուշտ կը սիրեն իրենց ծնողքը</i>	Children of course love their parents.
<i>Մեծապէս կը դնահատեմ</i>	I greatly appreciate.
<i>Քորապէս երախտապարտ եմ</i>	I am deeply grateful.
<i>Այս մարդը առնուազն յիսուն տարեկան է</i>	This man is at least fifty years old.
<i>Մարդիկ ընդհանրապէս եսասէր են</i>	Men are generally selfish.
<i>Երբ ձմեռը գայ, դարունը կրնա՞յ շատ հեռու ըլլալ</i>	When winter comes, can spring be far behind?

CONJUNCTIONS - ՇԱՂԿԱՊԵՆԻ

These are invariable words which join words, clauses and sentences. The principal ones are the following:

<i>ու, եւ</i>	and	<i>բայց</i>	but
<i>նաեւ, ալ</i>	also	<i>այսինքն</i>	that is to say
<i>այլ նաեւ</i>	but also	<i>թէեւ, թէպէտեւ</i>	though, although
<i>անգամ, նոյն իսկ</i>	even	<i>այնպէս որ</i>	so that

կամ	or	միայն	only
կամ... կամ... either... or...		մինչ	while
ոչ... ոչ... neither... nor...		պայմանով որ	provided
թէ'... թէ'... both... and...		ուրեմն, ուստի	therefore
քանի... այնքան աւելի the more. . . the more. . .			
որ	that	քանի որ	since
եթէ	if	վասն զի	for, because
ոչ թէ... այլ	not that... but	որպէս զի	in order that
որովհետեւ, ինչու որ		because	
ոչ որովհետեւ... այլ որովհետեւ	}	not because . . . but because	
ոչ որովհետեւ... այլ այն պատճառով որ			
ոչ միայն... այլ նաեւ		not only. . . but also	

Exercise

Կատուն ու շունը ընտանի կենդանիներ են	The cat and the dog are domestic animals.
Քոյրս և ես կը սիրենք կարդալ	My sister and I love to read.
Կամ կը խօսի, կամ կը գրէ	He either speaks or writes.
Կը վազաբիմ որ դուն ալ գաս	I wish that you also come.
Թէ' պիտի խօսիմ, թէ' պիտի երգեմ	I shall both speak and sing.
Պիտի սորվիք, պայմանով որ աշխատիք	You will learn provided you work.
Մինչ դուք կուգայիք, ես կ'երթայի	While you were coming I was going.
Պիտի չերթամ քանի որ դուք հոն պիտի չըլլաք	I shall not go since you will not be there.
Ո՛չ միայն կը կարդամ այլ նաեւ կը գրեմ	Not only do I read but I also write.
Ո՛չ որովհետեւ օրէնքը կը սիրեն, այլ որովհետեւ օրէնքէն կը վախնան	Not because they love the law but because they are afraid of the law.
Այս գիրքը կամ այդ գիրքը	This book or that book.
Պիտի երթամ որովհետեւ խոստացայ	I shall go because I promised.

Աշխատէ՛ որպէս զի սորվիս	Work in order that you learn.
Պիտի սերտեմ մինչեւ որ սորվիմ, մինչդեռ դուն պիտի խաղաս	I shall study until I learn, while you will be playing.
Եթէ դուք երթաք, ե՛ս ալ ձեզի հետ կ'երթամ	If you go I also shall go with you.
Մանաւանդ որ ես ալ կը սիրեմ մեր մայրաքաղաքը	Especially as I also love our capital.
Ե՛ս անգամ զարմացայ	Even I was surprised.
Նոյնիսկ բարեկամներս զժուլարաւ հաւատացին	Even my friends believed with difficulty.
Անկողին պիտի երթամ որովհետեւ յոգնած եմ	I shall go to bed because I am tired.
Ո՛չ պիտի կարդամ, ո՛չ պիտի գրեմ	I shall neither read nor write.
Բայց այդ պատիժ է, ո՛չ թէ հանգիստ	But that is punishment not rest.
«Նո՛յն իսկ ես՝ ազատատուրիւնս հառաչով մը վերստացայ»	“Even I regained my freedom with a sigh.”— (Prisoner of Chillon-Byron)

INTERJECTIONS - ՉԱՅՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

These are invariable words expressing sudden feelings such as surprise, pain, regret, joy etc.

ո՛հ, ա՛հ	oh! ah! express joy, yearning	կէցցէ՛	long live!
ա՛խ, վա՛խ	express pain, regret	կէցի՛ս	bravo!
վա՛յ	woe!	սոյրի՛ս	what a pity!
աւա՛ղ, ախո՛ս	alas!	մե՛ղք	malediction!
Էրանի՛ թէ	would that!		

Examples

Ո՛հ ինչ անու՛շ	Oh! How sweet . . .
Մե՛ղք, հազա՛ր մեղք	Pity, a thousand times pity!
Վա՛յ ձեզի կեղծաւորնե՛ր	Woe unto you, hypocrites!
Կեցցե՛ս, լաւ խօսեցար	Bravo, you spoke well!
Երանի՛ ձեզի	Happy are you . . .

IDIOMS

խորհել, խօսել նիւթի մը մասին To think, to speak **about** some one, something.
կամ վրայ

ըսել ուղեւ to mean. Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք what do you mean?

առիթով, առթիւ on the occasion of

պատճառով because of

Հաճեցէ՛ք Please!

Եթէ կը հաճիք if you please.

Կը հաճի՞ք will you please?

Միւս կողմէ on the other hand.

Օրինակի համար, զոր օրինակ, for example.

որոշում տալ, to make a decision.

Տեղի ունենալ to take place, տեղի տալ to yield

Հաճօյքով, սիրով with pleasure.

Ծնորհակալ եմ

Thank you!

Զարթեր, խնդրեմ

Welcome! Nothing! Please!

Դպրոցը պիտի մնամ

I shall stay at the school.

Տունը " "

I shall stay at home.

(In Armenian no preposition is required in this instance.)

Դպրոց պիտի երթամ

I shall go (to) school. (The preposition **to**, dative case, not needed in Armenian.)

Քաղաք " "

I shall go (to) town.

Լոնտոն " "

I shall go (to) London.

Վստահ եմ թէ

I am sure that . . .

Լաւ ատեն անցնել

To have a fine time.

Մե՛ղք որ

It is a pity that . . .

Այսինքն

That is to say

Այնպէս չէ՞

Isn't it so?

Շատոնց է որ

It is a long time since . . .

Ուրախ եմ (որ եկաք)

I am glad that . . . (you came).

Կը ջաւիմ որ (չկրցաք դալ)

I am sorry that . . . (you could not come.)

Միջոցներ ձեռք առնել

To take measures.

13

Derivative and Compound Words

Suppression and Permutation of Vowels

Formation of New Words With Old Ones

Words are of three kinds:

1. ROOTS, when they are in their simple form without any addition:

ազգ nation ձայն voice արժէք value

2. DERIVED, when a particle is added to a Root, as prefix or suffix:

ազգ+ային = ազգային national

ձայն+ական = ձայնական vocal

ան+արժէք = անարժէք valueless, worthless

Հայ+սասուն = Հայաստան Armenia

3. COMPOUND words, formed by the union of two or more words, giving rise to a new word having a new meaning:

ծով+եղերք = ծովեղերք seashore

մարտ+ա+նաւ = մարտանաւ battleship

In forming derivative or compound words, and in declensions and conjugations, vowels and diphthongs in the last syllables of words undergo certain changes: they may be dropped entirely or changed to a different vowel:

- a. The letters *ի* and *ու* are generally dropped entirely:
սիրտ (heart) *սրտազին* (hearty). *գիր* - *գրական* (literary)
զուլթ (pity) *զթասիրտ* (charitable). *սուտ* - *ստախոս* (liar)
- b. The letter *է* is changed to *ի*:
սէր - *սիրելի* (dear)
- c. The diphthong *եա* is changed to *է*:
մատեան (book), *մատենագիր* (author)
- d. The diphthong *ոյ* is changed to *ու*:
լոյս - *լուսաւոր* (luminous). *գոյն* - *գունաւոր* (colored)
- e. The diphthong *իւ* is changed to *ու*:
պատիւ (honor). *պատուաւոր* (honorable)
- f. The diphthong *եայ* is changed to *է*:
քրիստոնեայ (Christian, noun). *քրիստոնէական*
 (Christian, adj.)
Հրեայ (Jew, noun). *Հրէական* (Jewish, adj.)

DERIVATIVE WORDS: ԱԾԱՆՑ ԲԱՌԵՐ

1. Formed by Prefixes such as:

ան, սպ, ս, չ, դժ, սժ. — give a negative meaning:

<i>արժան</i>	worthy	<i>անարժան</i>	unworthy
<i>օրէնք</i>	law	<i>սպօրէն</i>	unlawful
<i>գոյն</i>	color	<i>սժգոյն</i>	pale, colorless
<i>զէտ</i> (<i>գիտնալ</i>)	know	<i>սզէտ</i>	ignorant
<i>բախտ</i>	luck	<i>դժբախտ</i>	unlucky, unfortunate, unhappy

անդր - beyond

<i>անդրաշխարհ</i>	the world beyond
<i>անդրջիրիմեան</i>	beyond the grave

գեր - idea of superiority

<i>գերմարդ</i>	superman	<i>գերիշխան</i>	suzerain
<i>ստոր</i> - under			
<i>ստորագծել</i>	underline	<i>ստորերկրեայ</i>	underground

վեր again վերստանալ to get back

2. Formed by Suffixes such as:

արար, օրէն .. these suffixes form adverbs:

<i>խոնարհ</i>	humble	<i>խոնարհարար</i>	humbly
<i>մեղմ</i>	mild	<i>մեղմօրէն</i>	mildly
<i>փափուկ</i>	delicate	<i>փափկօրէն</i>	delicately

ալի, ելի - form adjectives:

<i>ցաւալի</i>	painful	<i>սքանչելի</i>	wonderful
<i>սգալի</i>	mournful	<i>հրաշալի</i>	marvelous
<i>չնորհալի</i>	graceful	<i>հասնելի</i>	agreeable

ակ, իկ, ուկ - these are diminutive suffixes.

<i>գետ</i>	river	<i>գետակ</i>	small river, stream
<i>նաւ</i>	boat	<i>նաւակ</i>	small, rowing boat

ակար - forms adjectives: *օգտակար*, *վնասակար* useful, harmful.

ական, ալիմ: form adjectives with a meaning of belonging:

<i>ազգ</i>	nation	<i>ազգային</i>	national
<i>հրեշտակ</i>	angel	<i>հրեշտակալիմ</i>	angelic
<i>հայկական</i>	Armenian	<i>անգլիական</i>	English
<i>ձայն</i>	voice	<i>ձայնական</i>	vocal
<i>հայր</i>	father	<i>հայրական</i>	fatherly

անց, անց - indicating place for:

<i>հիւանդ</i>	sick	<i>հիւանդանոց</i>	hospital
<i>զօրք</i>	soldier	<i>զօրանոց</i>	barracks

արէն, երէն - give the meaning of language.

<i>յունարէն</i>	Greek language	<i>հայերէն</i>	Armenian
<i>չինարէն</i>	Chinese	<i>ֆրանսերէն</i>	French
<i>անգլերէն</i>	English	<i>ռուսերէն</i>	Russian

արան - idea of place

restaurant, dining-room *ճաշարան*
ընթերցարան, *վառարան*, *լսարան*

ացի - denoting origin

Ամերիկացի	(an) American	Անգլիացի	Englishman
Ֆրանսացի	Frenchman	Ճաբոնցի	Japanese

աւոր - forms adjectives and nouns

փառք	glory	փառաւոր	glorious
սուգ	mourning	սգաւոր	mourner
վէրք	wound	վիրաւոր	wounded (adj.)

եղէն - gives the meaning of made of:

ոսկի	gold	ոսկեղէն	golden
հուր	fire	հրեղէն	made of fire
արծաթ	silver	արծաթեղէն	of silver
բուրդ	wool	բրդեղէն	woolen

եմի - added to name of fruit, gives the word for the tree:

խնձոր	խնձորենի	apple tree
թուզ	թղենի	fig tree
նարինջ	նարնջենի	orange tree
տանձ	տանձենի	pear tree

եան - forms adjectives: արեւմտեան, western

ու - forms adjectives from nouns:

ջուր	water	ջրոտ	watery	աղտ	dirt	աղտոտ	dirty
------	-------	------	--------	-----	------	-------	-------

ուհի - forms feminine nouns:

դերասան	actor	դերասանուհի	actress
Հայ	Armenian	Հայուհի	Armenian girl or woman
սուրբ	saint	սրբուհի	woman saint

ուտ - forms adjectives:

տիղմ	mud	տղմուտ	muddy	աւաղուտ	sandy
------	-----	--------	-------	---------	-------

որդ, պան, իչ - form nouns denoting agents:

որս	prey	որսորդ	hunter
պարտէզ	garden	պարտիզպան	gardener
նաւ	boat	նաւորդ	navigator
հաւաքել	collect	հաւաքիչ	collector
դիւթ(ել)	enchant	դիւթիչ	enchanting

ութիւն, ում, ոյթ, ուածք, անք - form nouns denoting action or condition:

բարի	բարութիւն	goodness	
չար	չարութիւն	badness	
մանուկ	child	մանկութիւն	childhood
հաւաք(ել)	հաւաքոյթ	gathering	
հալած(ել)	հալածանք	persecution	
չէն(ք)	չինուածք	construction	

պէս - forms adverbs:

մեծ	մեծապէս	greatly
յայտնի	յայտնապէս	evidently
մասնաւորապէս		especially

ովին - gives the idea of togetherness

բոլորովին	altogether
ազգովին	the whole nation in unison
խմբովին	as a group

COMPOUND WORDS: ԲԱՐԴ ԲԱՌԵՐ

Compound words are formed by joining:

1. Noun to noun: սեղան + ա + տուն = dining-room.
2. Noun to a verbal root: կառ(ք) + ա + վար(ել) = կառավար = driver, coachman.
3. Adjective to a noun: թանկ + արժէք = precious.
4. Preposition or adverb to a noun: նախ + ա + դուռ = ante-chamber.
5. Preposition or adverb to a verbal root. վեր + ելք = rise.
6. Pronoun to a verbal root: ինքն + ա + շարժ = automobile.

The joining of the words is made:

- a. simply by putting them next to each other:
 - ծով + եղերք - ծովեղերք = seashore
 - կէս (half) + օր - կէսօր = noon

b. by joining the two words with the letter *ա*

բարձր (high) + ա + ձայն = բարձրաձայն aloud

մարտ (battle) + ա + նաւ = մարտանաւ battleship

If the first word ends in the vowel *ի*, the letter *ե* is used as ad-joiner instead of *ա*, and the vowel *ի* is dropped:

գինի (wine) + ե + սոռն = գինեսոռն saloon

չոգի (steam) + ե + նաւ = շոգենաւ steamer

c. by joining them with the letters *եւ* or *ու*:

առ + եւ + տուր = առեւտուր trade (give and take)

ահ (fear) + ու + դող = ահուդող terror

Exercise

A. Separate the following compound and derivative words:

ոսկեդար - ոսկի + դար = golden age

հիւրանոց - հիւր + աճոց = guest room, inn

գրատուն - գիրք (ք) + տուն = library

գարեջուր - գարի + ջուր = beer

անչափ - ան (prefix) + չափ = immeasurable

անօգուտ - ան + օգուտ = useless

ցեխոտ - ցեխ + օտ (suffix) = muddy

դասարան - դաս + արան = classroom

կիսամերկ - կէս + մերկ = half naked

կիսաստուած - կէս + աստուած = demigod

լայնութիւն - լայն + ութիւն (suf.) = width

անմահ - ան (pref.) + մահ = immortal

նիստուկաց - նիստ + կաց = behavior

արեւոտ - արեւ + օտ (suf.) = sunny

ինքնահաւան - ինքն + հաւան = pretentious

եսասէր - ես + սէր = selfish

կերութեամբ - կեր + ութեամբ = drink

յառաջաբան - յառաջ + բան (word) = foreword, preface

մեղրահամ - մեղր + համ (taste) = tasting like honey

մշտատեւ - միշտ + տեւ (եւ) (to last) = everlasting

գիւրավառ - գիւր (easy) + վառ (burn) = inflammable

չահաւոր - շահ + աւոր (suf.) = profitable

B. Form compound words with the following words:

ղեկ, վար (եւ) - ղեկավար	helmsman, leader
բազուկ, աթոռ - բազկաթոռ	armchair
երկինք, կամար - երկնակամար	sky
նախ, քայլ - նախաքայլ	preliminary step
վերջ, լոյս - վերջալոյս	sunset
երկիր, շարժ - երկրաշարժ	earthquake
արեւ, ելք - արեւելք	east
արեւ, մուտք - արեւմուտք	west
կառք, խումբ - կառախումբ	train
տուն, տիկին - տանտիկին	housewife
հայր, եղբայր - հօրեղբայր	uncle
ծաղիկ, փունջ - ծաղկեփունջ	bouquet of flowers
լի, լուսին - լիալուսին	full moon
բառ, ցանկ - բառացանկ	vocabulary
շարժ, նկար - շարժանկար	movies

Infinitive, Participles, Verbs and Their Cases

INFINITIVE: ԱՆԵՐԵՒՈՅԹ

The infinitive of verbs may be used as a noun and therefore be declined and take an article. When declined, the infinitives of all three declensions էլ, իլ, ալ, follow the pattern of ծով, ծովու, ծովէ, ծովով: Thus: սիրել - սիրելու, խօսիլ - խօսելու, կարդալ - կարդալու:

Examples

Nominative:

Կարդալը հաճոյք է To read is pleasure.

Սիրելը երջանկութիւն է To love is happiness.

Accusative:

Կարդալը կը սիրեմ, գրելը I like to read, not so much to
ո՛չ այնքան write.

Genitive:

Նկարելու արուեստը The art of painting (to paint).

Կարդալու վայելքը The enjoyment of reading (of
to read).

Dative:

Հասկնալու համար In order to understand (for to
understand).

Փոխանակ խաղալու՝ Work instead of playing (to
աշխատէ՛ play).

Ablative:

Քորհէ՛ խօսելէ սուտջ Think before speaking!

Ստեղէ զգուշացի՛ր Keep away from lying (from to
lie).

Instrumental:

Մտածելով խօսիլ To speak (with) thinking.

Սիրելով ապրիլ, սիրուելով To live loving, to die being loved.
ձեռնիլ

The past infinitive is formed by the participle of the verb and the infinitive of the auxiliary verb: ըլլալ.--

Սիրած ըլլալ to have loved

Քոսած ըլլալ to have spoken

When declined, the participle remains unchanged, it is the auxiliary that is declined: սիրած ըլլալով, խօսած ըլլալու համար:

PARTICIPLES: ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ or ԴԵՐՔԱՅ

Participles function both as verbs and nouns. They can be declined and they take an article. There are three participles:

Present: which ends with: ող - սիրող (loving)

Past: which ends with: ած, եր - սիրած, սիրեր (loved)

Future: which ends with: լու, լիք - սիրելու, սիրելիք

Participles ending in եր and լու are not used as nouns. They only form the compound tenses with the auxiliary verb ըլլալ as we saw previously: սիրած եմ, սիրած էի, սիրած պիտի ըլլամ, սիրելու եմ, etc.

The participles ending in ող, ած, լու and լիք, are also used as adjectives:

գործող միտք	acting mind
աւարտած գործ	completed task
եփելու ջուր	water to be boiled
կարդալիք գիրք	book to be read

As nouns:

Աշխատողը կը յաջողի	The working (man) succeeds.
Պատի՛ւ աշխատողին	Honor to the working (man).

Participles used adjectively imply a relative pronoun. Thus: *եկող մարդը* (the coming man) means: the man **who** comes. *եկած մարդը* means the "man who came." It is very common that instead of the relative pronoun, the participle form is used as follows:

Instead of saying:

Մարդը որ կուգայ հայրս է (the man who is coming is my father),

we can say: *Եկող մարդը հայրս է:*

Տունը զոր ես կը տեսնեմ մեծ է The house which I see is big.

This can be rendered also without the relative pronoun (*զոր*) as follows:

Իմ տեսած տունս մեծ է:

It is apparent that this construction is obtained by putting the subject of the verb (*ես*, in this instance) in the genitive case *իմ*, and using the past participle of the verb, adding to the direct object the possessive article of the subject, *ս* in this case.

Likewise, instead of saying:

Տունը զոր դուն կը տեսնես մեծ է, we can say:

Քու տեսած տունդ մեծ է In the same way:

Անր տեսած տունը մեծ է The house he sees is big (or he saw).

Մեր տեսած տունը մեծ է The house we see is big (we saw).

Ձեր տեսած տունը մեծ է The house you see is big (you saw).

Անոնց տեսած տունը մեծ է The house they see is big (or they saw).

Անոնց տեսած տունը մեծ էր The house they saw was big.

The noun in this construction can also be declined:

Քու տեսած տունէդ կուգամ I come from the house which you saw.

Ձեր տեսած տունիմ դուռը The door of the house which you saw.

Անոնց կարդացած գիրքին անունը The name of the book which they read.

The Future Participles *լու* and *լիք* give a meaning of obligation in futurity.

լու is used to form compound tenses with the auxiliary *լլլալ*.—

Էրթալու եմ I must go

տեսնելու եմ I must see

տեսնուելու եմ I must be seen

յարգուելու էք You should be respected

դասդ սորվելու ես You must learn your lesson

լիք is not used to form compound tenses it is used adjectively and also gives a meaning of obligation:

Թափուելիք ջուր Water to be thrown away.

Տեսնելիք մարդս դեռ չէ եկած The man whom I must see has not yet come.

Երթալիք տեղս հեռու է The place where I have to go is far.

VOCABULARY

կառավարութիւն	government	ծովակալ	admiral
խորհրդարան	parliament	ծերակոյտ	senate
սահմանադրութիւն	constitution	ծերակուտական	senator
օրէնք	law	հողային	territorial
արդարութիւն	justice	անկախութիւն	independence
հաւասարութիւն	equality		dence
հանրապետութիւն	republic	վարչութիւն	administration
հանրապետական	republican		
աւստրալարութիւն	democracy	առաջնորդ	leader
աւստրալար	democrat	քաղաքականութիւն	politics
նախագահ	president	քաղաքական	political

փոխ-նախագահ	vice-president	քաղաքապետ	mayor
երեսփոխան	deputy, congressman	օրէնսդիր	legislative
դահլիճ	cabinet	գործադիր	executive
նախարար	minister, secretary	դատական	judicial
իշխանութիւն	authority	դատարան	court, tribunal
բանակ	army	գատաւոր	judge
նաւատորմիղ	navy	փաստաբան	lawyer
զօրավար	general	ընտրութիւն	election
		քուէարկել	to vote
		կուսակցութիւն	party
		կառավարիչ	governor

Exercise

- Մեր երկիրը Հանրապետութիւն մըն է
Our country is a republic.
- Սահմանադրութիւնը անոր հիմնական օրէնքն է
The Constitution is its fundamental law.
- Ան կը կառավարուի օրէնքներով
It is governed by laws.
- Ժողովուրդը կ'ընտրէ իր առաջնորդները
The people elects its leaders.
- Իր ընտրած երեսփոխաններն ու ծերակուսականները օրէնսդիրներն են:
The deputies (congressmen) and the senators whom they elect are the legislators. (With past participle instead of relative pronoun).
- Երեսփոխաններն ու ծերակուսականները գոյս ան կ'ընտրէ օրէնսդիրներն են:
Same as the preceding; different construction (with relative pronoun).
- Ժողովուրդը օրէնքները յարգելու է
The people must respect the laws.
- Խօսողը (noun) նախագահն է
The person who is speaking is the President.
- Խօսող (adj.) անձը նախագահն է
The speaking person is the President.

Ընտրուելիք կառավարիչը կարող անձ մը ըլլալու է
The Governor to be elected must be a capable person.

Յարգուած մէկու մը ընտրուիլը խիստ հաւանական է
The election ("the being elected," infin.) of a respected person is most probable.

Միայիլը մարդկային է, ներելը աստուածային
To err is human, to forgive divine.

Verbs Requiring Dative Case

Certain transitive verbs which in English take the accusative case, require the dative in Armenian;

Հաւատալ	believe	ներել	pardon, forgive
ժստահիլ	trust	խնայել	spare
նպաստել	favor, contribute	նախանձիլ	envy
օգնել	help	ձգտիլ	tend
սպառնալ	threaten	նայիլ	look
սպասել	wait	նմանիլ	resemble
հնազանդիլ	obey	մօտենալ	approach
հրամայել	command	յաղթել	conquer
հետեւիլ	follow	վնասել	harm
հանդիպիլ	meet	ծառայել	serve
ցանկալ, տենչալ	yearn	ունկնդրել	listen to
աղաչել	beg, entreat	տիրանալ	become the owner of
		տիրել	rule, reign

Examples

- Կը հաւատամ ձեզի
I believe (to) you.
- Իր խօսքին հաւատացի
I believed (to) his word.
- Հետեւեցէ՛ք ինձի
Follow (to) me.
- Պիտի սպասեմ բարեկամիս
I shall wait (to) for my friend.
- Ան սպառնաց ինձի
He threatened (to) me.
- Դատի մը ծառայել
To serve (to) a cause.
- Ներեցէ՛ք ինձի
Pardon (to) me.

<i>Մի՛ մօտենաք կրակին</i>	Do not approach (to) the fire.
<i>Շատեր կը նախանձին ձեզի</i>	Many people envy (to) you.
<i>Երէկ ձեր եղբորը հանդիպեցայ</i>	I met (to) your brother yesterday.
<i>Օգնէ՛ ընկերիդ</i>	Help (to) your friend.
<i>Վստահեցայ իրեն եւ յուսա- խար չեղայ</i>	I trusted him and I was not dis- appointed.
<i>Ալքոլը կը վնասէ առողջութեան</i>	Alcohol is harmful to health.
<i>Նայեցէ՛ք սա մարդուն</i>	Look (to) at this man.
<i>Աշխատութեամբ կը յաղթենք դժուարութեանց</i>	We overcome (to) difficulties by work.
<i>Հաճոյքով ուկնդրեցի իր ուղերձին</i>	I listened with pleasure to his dis- course.

Adjectives Requiring Dative

These denote nearness, likeness, fitness:

<i>նման</i>	like	<i>պատրաստ</i>	ready
<i>յարմար</i>	fit	<i>հաւասար</i>	equal
<i>վնասակար</i>	harmful	<i>կարող</i>	able
<i>օգտակար</i>	useful	<i>հաճելի</i>	agreeable
<i>սիրելի</i>	dear	<i>կարօտ</i>	needy
<i>արժանի</i>	worthy	<i>ծարաւի</i>	thirsty

Examples

<i>Մեկնելու պատրաստ եմ</i>	I am ready to leave.
<i>Պատիւներու արժանի էք</i>	You are worthy (to) of honors.
<i>Ծխախոտը վնասակար է ձեզի</i>	Tobacco is harmful to you.
<i>Այս քառակուսին հաւասար չէ այդ միւսին</i>	This square is not equal to that other one.
<i>Այդ երգը հաճելի է ինձի</i>	That song is agreeable to me.
<i>Այդ դերասանները սիրելի են մեզի</i>	Those actors are dear to us.
<i>Այս տունը բնակութեան յարմար չէ</i>	This house is not fit (to) for re- sidence.
<i>Ընտանի կենդանիները մեզի օգտակար են</i>	The domestic animals are useful to us.
<i>Այս տղան իր հօրը նման է</i>	This boy is like his father.

Verbs Requiring Ablative Case

<i>վախնալ</i>	to fear	<i>հրաժարիլ</i>	renounce, resign
<i>զրկել</i>	to deprive	<i>զգուշանալ</i>	to be careful
<i>փախչիլ</i>	escape	<i>զզուիլ</i>	to be disgusted
<i>սառապիլ</i>	suffer	<i>ձանձրանալ</i>	to be bored
<i>դադրիլ</i>	cease	<i>դանիլ, պժգալ</i>	to loathe
<i>խնդրել</i>	ask, request	<i>տարբերիլ</i>	differ
<i>բաղկանալ</i>	consist of		

Adjectives Requiring Ablative Case

<i>զուրկ</i>	deprived of	<i>դժգոհ</i>	dissatisfied
<i>զատ</i>	aside from	<i>զերծ</i>	free from
<i>տարբեր</i>	different	<i>ազատ</i>	far
<i>զոհ</i>	contented	<i>հեռու</i>	far

Verbs Requiring Instrumental Case

<i>դրողիլ</i>	} to be occupied with . . .	<i>Հպարտանալ</i>	to be proud of (with)
<i>պարապիլ</i>			
<i>բաւականանալ</i>	to be satis- fied with . . .	<i>պարծենալ</i>	to boast (with)

Adjectives Requiring Instrumental Case

<i>հարուստ</i>	rich	<i>լի, լեցուն</i>	full
<i>ճոխ</i>		<i>հպարտ</i>	proud

Exercise

<i>Մի՛ վախնաք իրմէ</i>	Don't be afraid (from) of him.
<i>Կրակէ փախչիլ</i>	To escape from fire.
<i>Ծխելէ դադրեցայ</i>	I ceased (from) smoking.
<i>Խնդրեցի ձեզմէ</i>	I requested (from) you.
<i>Այդ գիրքը երեք մասէ կը բաղկանայ</i>	That book consists of (from) three parts.
<i>Զգուեցայ այս դործէն</i>	I got tired (from) of this job.
<i>Ձանձրացայ սպասելէ</i>	I was bored (from) by waiting.
<i>Կը տարբերիմ իրմէ</i>	I differ from him.

Մեր վիճակէն դո՛ւք ենք

We are satisfied with our condition.

Ինձմէ զսառ ո՛չ ոք կար

There was no one beside (from) me.

Գո՞՞հ էք ձեր տունէն

Are you satisfied (from) with your house.

Մեր տանը հետո չէ դպրոցէն

Our house is not far from the school.

Ոչ ոք զերծ է թերութիւններէ

No one is free (from) of shortcomings.

Այս սենեակը զուրկ է լոյսէ

This room is deprived (from) of light.

Այս աղան տարբեր է իր
կրթայրէն

This boy is different from his brother.

Ի՞նչ գործով կը զբաղիք

What is your business?
(literally: With what business are you occupied?)

Ես կը բուսեցանանամ այս
չափով

I am satisfied with this much.

Մի՛ պարծենաք ձեր ունեցածով
Հպարտացէ՛ք ձեր բարեկամին
յաջողութիւնով

Don't boast of what you have.
Take pride (with) in your friend's success.

Մեր երկիրը ծոբ է հանքերով, ու
նաեւ տաղանդաւոր մարդոց-
մով

Our country is rich in mines
and also (with) in men with talent.

Մեր ծովը լեցուն է ձուկով

Our sea is full of fish.

Իմէն ծնողք հպարտ է իր աշխա-
տասէր զուսկներով

All parents are proud of their diligent children.

Գժուհի եմ իրմէ

I am dissatisfied with (from) him.

IDIOMS

Հոգ ընել բանի մը համար to worry about something

դարձանալ բանի մը համար to wonder at

հիանալ մէկու մը վրայ to admire someone

բարկանալ մէկու մը դէմ to be angry at somebody

խնդալ մէկու մը վրայ to ridicule some one

իր գործին նայիլ to mind one's business

չափէն աւելի excessive, excessively

ա՛լ կը բաւէ that's enough!

պարսպ խօսք nonsense

հաճոյք պատճառել to please

ճամբուն ընթացքին on the way

ողջ առողջ հասնիլ to arrive safely

թեւ թեւի arm in arm

ճամբայ ելլել to start

ձեր կարծիքէն եմ I am of your opinion

կտոր կտոր ընել to tear to pieces

շարաթէ մը in a week

ամիսէ մը in a month

օրէ մը in a day

դիտմամբ on purpose

չափը անցընել, չափազանցել to exaggerate

չ'արժեր it is not worth while

բերել տալ to order to be brought

կախում ունենալ բանէ մը to depend on something

մէկու մը, բանի մը սիրոյն for the sake of someone,
something

առ նուազն at least

առ առաւելն at most

որոշ է թէ it is clear that

յայտնի է թէ it is evident that

կարգը ձերն է it is your turn

կարգը մերն է it is our turn

կարգը իմս է it is my turn

կարգը անոնցն է it is their turn

ձեռք սեղմել to shake hands

բարի ախորժակ good appetite

բարի ճամբորդութիւն bon voyage! Pleasant trip!

ներեցէ՛ք, խնդրեմ Pardon me!

ասպարէզ կարգալ to challenge

Ձեզի բան մը կ'ուզեմ հարցնել
 Բան մը ձեզի կ'ուզեմ հարցնել
 Բան մը կ'ուզեմ հարցնել ձեզի
 Բան մը ձեզի հարցնել կ'ուզեմ
 Կ'ուզեմ ձեզի բան մը հարցնել
 Կ'ուզեմ բան մը հարցնել ձեզի

and all of these would be acceptable and correct. However, in changing around the usual order of words care should be taken not to give way to nonsense:

«Մարդը գիրքը կը կարդայ» (The man reads the book) could not be changed around to read:

«Գիրքը մարդը կը կարդայ» The book would be reading the man, which would be absurd!

The subject of a sentence may be:

1. a noun: **Ձիւնը ճերմակ է:**
2. an adjective used as a noun: **Չարերը միշտ չին պատժուիր:**
3. a pronoun: **Դուք շատ կ'աշխատիք:**
4. An infinitive: **Կարդալը վայելք մըն է:**

If there is more than one subject the verb is put in the third person plural: **Գրիգոր եւ Սարգիս միասին եկան**

If the verb has subjects of different persons, it is put in the person which has priority over the other. The first person (I, we) has priority over the second (you) and the third persons (he, they); and the second person has priority over the third:

- Դուն եւ ես կը սիրենք պարել** You and I (we) love to dance.
Ես եւ եղբայրս վաղը պիտի մեկնինք My brother and I (we) shall leave tomorrow.
Դուք ու մենք կը նախընտրենք աշխատել You and we (we) prefer to work.
Մենք եւ անոնք միասին գացինք We and they (we) went together.

In each of the above sentences there is among the subjects a pronoun of first person, therefore the verb is put in the first person plural.

Դուն ու Գրիգոր միասին չէք խաղալ You and Krikor (you) do not play together.

Դուք ու անոնք ազգականներ էք You and they (you) are relatives.

The second person (*դուն, դուք*) having priority over the third - in these two sentences Krikor and "they" - the verb is put in the second person plural.

Vocabulary

Հերոս	hero	անմոռանալի	unforgettable
Հզօր	mighty	ընդվզել	to revolt
Ջանալ	to try	ազգովին	the whole nation
սիրանալ	to become the lord, the owner of	հակառակ	in spite of
ջնջել	to destroy, wipe out	դիւցազնօրէն	heroically
կրօնք	religion	կռուիլ	to fight
կրակապաշտութիւն	fire worship	ահեղ	awesome
բռնի	forcibly	բանակ	army
տեղի ունենալ	to take place	պատմական	historic
ընկեր	companion	ճակատամարտ	battle
պատերազմ	war	պարտուիլ	to be defeated
կորսուիլ	to be lost	խիղճ	conscience
համոզուիլ	to be convinced	ազատութիւն	liberty
զատել	to separate	դատ	cause
տեղի տալ	to yield	կարենալ	to be able to
զոհել	to sacrifice	հաւատք	faith
համոզել	to convince	ամէն ինչ	everything
համոզուիլ	to be convinced	կորսնցնել	to lose
երբեք	never	կորսուիլ	to be lost
երախտաղիտութիւն	gratitude	վերջապէս	at last
հայրենիք	fatherland	մնալ	to remain
		սուիւծասիրտ	lion-hearted
		սխրական	champion
		նահատակ	martyr

TO THE STUDENT

As a conclusion to the preceding chapters we shall give here a few pages of prose which you should be able to translate into English. You will find in them the application of the rules which you learned. If there are any words which you have not already met, you will find their meaning in the vocabulary at the end of this book.

We shall translate together the first of these pieces as an example. You can then do the same with the others by yourself and be convinced that you are on the way to mastering the language.

You should make it a habit to read daily an Armenian newspaper, or a book, to enrich your vocabulary and to see in actual operation the rules you learned.

Do not hesitate to speak for fear of making mistakes. Speak with your parents, your friends, and preferably, if possible, with people who know Armenian well. Constant practice in listening, speaking and reading is the secret of acquiring a language.

Վ Ա Ր Դ Ա Ն Մ Ա Մ Ի Կ Ո Ն Ե Ա Ն

Վարդան Մամիկոնեան հայերուն ազգային հերոսն է: Հինգերորդ դարուն՝ Յազդեղերա, Պարսիկներու հզօր թագաւորը, ջանաց տիրանալ ո՛չ միայն հայերու երկիրին՝ Հայաստանին, այլ նաեւ անոնց հոգիին: Ան ուղեց ջնջել քրիստոնէութիւնը հայերու աշխարհէն, եւ բռնի անոր տեղը դնել Պարսիկներու կրօնքը՝ կրակապաշտութիւնը:

Հայերը ընդվզեցան ազգովին: Վարդանի առաջնորդութեամբ, հակառակ իրենց փոքր թիւին, անոնք դիպակորէն կռուեցան Պարսիկներու ասեղ բանակին դէմ: Աւարայրի պատմական ճակատարան էր առ, որ տեղի ունեցաւ 451ին: Վարդան եւ իր ընկերները — Վարդանանք — ինկան պատերազմի դաշտին վրայ, հայերը պարտուեցան, բայց խիղճի ազատութեան դատը, որուն համար զոհած էին ամէն ինչ, չկորսուեցաւ: Պարսիկները համոզուեցան վերջապէս թէ երբեք պիտի չկարենան հայերը զատել իրենց հաւատքէն ու տեղի տունին: Հայերը մնացին իրենց հողերին ու երախտագիտութեամբ կը յիշեն միշտ Քաջ Վարդանը եւ իր ընկերները, իրրեւ հայրենիքի պաշտպան առիւծասիրտ հերոսներ, եւ քրիստոնէութեան ախոյեան՝ անմոռանալի նահապետներ:

Translation (Sentence by sentence).

1. Vartan Mamigonian is the national hero of the Armenians.
(հայերուն - of the Armenians; genitive, plural, of հայ. (ազգային - national; adjective formed with the noun ազգ and the suffix ային.
2. In the fifth century, Yazdegerd, the powerful king of the Persians, tried to be lord of not only the country of the Armenians but also of their soul.
(հինգերորդ - fifth; ordinal adjective formed by the cardinal հինգ and the suffix րորդ.
(դարուն - of the century; genit. of դար, declined like ծով - ծովու.
(ջանաց - he tried; Indicative Perfect of ջանալ, conjugated like կարգալ, third conjugation.
(տիրանալ - to be lord, owner of: takes the dative, therefore երկիրին:
(ո՛չ միայն... այլ նաեւ - not only... but also; noted in the Chapter on Conjunctions.
3. He wanted to wipe out Christianity from the world of the Armenians and put by force in its place the religion of the Persians: fire worship.
(ուզեց - he wanted; perfect of ուզել, verb, first conjugation.
(ջնջել - to wipe out, first conjug. takes the ablative; hence, աշխարհէն:
(անոր տեղը դնել - to put in its place.
4. The entire Armenian nation revolted. Under the leadership of Vartan, in spite of their small number, they fought heroically against the mighty army of the Persians.
(ազգովին - the entire nation; adverb formed with the noun ազգ and the suffix ովին:
(ընդվզեցան - revolted, indic. perfect of ընդվզել, verb of the second conjugation.

(առաջնորդութեամբ - with the leadership; instrum. case of առաջնորդութիւն:

(դէմ - against; postposition; takes dative; hence, բանակիմ դէմ:

5. That was the historic battle of Avarayr which took place in 451.
(տեղի ունեցաւ - took place; perf. of ունենալ:

6. Vartan and his companions - Vartanank - fell on the field of war, the Armenians were defeated but the cause of the liberty of conscience, for which they had sacrificed everything, was not lost.

(իսկան - (they) fell; perfect of the irreg. verb իյնալ, in plural because the subject is in plural.

(որուն համար - for which; որուն dative of որ which is in the dative with համար.

զոհած էին - had sacrificed; compound past perfect of զոհել:

7. The Persians were convinced at last that they would never be able to separate the Armenians from their faith and yielded.

(պիտի չկարենան - future present of չկարենալ negative of verb կարենալ:

(զատել - separate; takes the ablative case; hence, հաւատքէմ:

(տեղի տուին - yielded; indic. perfect of irreg. verb տալ:

8. The Armenians remained the masters of their soul and always remembered with gratitude the Brave Vartan and his companions, as lion-hearted heroes, protectors of their fatherland, and unforgettable martyrs, champions of Christianity.

(տէր - lord, master, owner; takes the genitive: հողիին:

(երախտազիտութեամբ - with gratitude; instrum. case of երախտազիտութիւն:

(առիւծասիրտ - lion-hearted; compound noun formed with առիւծ and սիրտ:

ՍՈՒՐԲ ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Պատկառելի անձնաւորութիւն մը որ հայ ազգին ճակատագրին վրայ ամենախոր ազդեցութիւն գործած է: Թաղէոս եւ Բարթողոմէոս առաքեալներով Հայաստան բերուած քրիստոնէութիւնը, իրմով վերջնականապէս հաստատուեցաւ հայոց աշխարհին մէջ երրորդ դարուն: Ինք եղած է հայ եկեղեցիին հիմնադիրն ու առաջին կազմակերպիչը: Իր տեսիլքով «աշխարհի յոյսը» հայոց մէջ փայլեցաւ մշտնջենապէս: Հայոց թագաւորը՝ Տրդատ, Հռովմի մէջ մեծցած ու կրթուած, կուսպաշտ մըն էր, քրիստոնեայ կոյսեր նահատակելու շափ անդուծ ու մոլեռանդ, որ դարձի եկաւ խղճահարած, եւ կատարեալ գործակից մը եղաւ Գրիգորի այնուհետեւ:

Գրիգոր եղաւ Քրիստոսի առաքեալ մը: Ան շրջեցաւ Հայաստանի զանազան դաւառները, ջնջեց հեթանոսութիւնը, քանդեց կռատունները, շինեց եկեղեցիներ, որոնց կարեւորագոյնն է էջմիածնայ կաթողիկէն, որ կը մնայ անկէ ի վեր հայոց հոգեւոր միութեան կեդրոնը եւ ամենայն հայոց հայրապետութեան աթոռը: Ան պատրաստեց կղերականներ, հիմնեց դպրոցներ, հասցուց աշակերաններ որոնք կապ պահեցին Արեւմուտքի լուսաւոր կեդրոններուն հետ, եւ Հայաստան մնաց քրիստոնեայ քաղաքակրթութեան եւ Արեւմուտքի մշակոյթին նուիրուած անդրդուելիօրէն:

Գրիգոր կոչուեցաւ Լուսաւորիչ ու եղաւ հայոց ազգային սուրբը: Ան անցած է նաեւ Քրիստոսի տիեզերական եկեղեցւոյն սուրբերու դասը ու կը յարգուի օտար քրիստոնեայ եկեղեցիներէն ալ հաւասարապէս:

ՍՈՒՐԲ ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ

Ուրիշ հսկայ մը հանճարեղ, որուն ազդեցութիւնն ալ հայ ազգին ճակատագրին վրայ եղած է խոր ու անջնջելի, մշտատեւօրէն բարերար հետեւանքներով: Ան հնարեց մեր այբուբենը, մեր գիրերը, 406 թուականին: Իր շնորհիւ հայ լեզուն ունեցաւ տեւականացման ամուր հիմ եւ ինքնուրոյն գրականութիւն:

Սուրբ Մեսրոպ ծնած էր Տարօնի Հացեկաց գիւղին մէջ 353-ին ու վախճանած՝ 440ին: Իր մարմինը թաղուած է Օշականի մէջ, եւ իր դամբարանը հայոց համար եղած է անվերջ ներշնչումի սրբավայր մը:

Իրեւ զարգացած եւ լեզուագէտ աշխարհական, ան նախ պաշտօնավարեց արքունիքին մէջ, բայց յետոյ նուիրուեցաւ եկեղեցիին ու վարդապետ ձեռնադրուեցաւ: Ան ցաւով տեսաւ թէ եկեղեցիներու մէջ Աստուածաշունչը հայերէն չէր կարդացուեր, այլ յունարէն կամ ասորերէն ու կը թարգմանուէր հայերէնի: Զգաց հայ գիրեր ունենալու անհրաժեշտութիւնը, եւ Սուրբ Սահակ իմաստուն կաթողիկոսին եւ Վռամշապուհ բարի թագաւորին քաջալերութեամբ, ան հնարեց մեր լեզուին յատուկ գիրերը:

Սուրբ Մեսրոպ ու Սահակ հայրապետ, բազմաթիւ աշակերտներով, անմիջապէս ձեռնարկեցին Սուրբ Գիրքին թարգմանութեան, որ իր վերջնական ձեւին մէջ, կոչուեցաւ «Թարգմանութեան», իր լեզուին դեղեցկութեան եւ թարգմանութեան հարազատութեան համար:

Այդ ուսեալ, կրօնաւոր հայրերուն աննման հոյլը ստեղծեց մեր դասական գրականութեան Ոսկեդարը:

Սուրբ Մեսրոպ՝ ո՛չ միայն հայ գիրի մշակներուն, այլ նաեւ բովանդակ ազգին պաշտելի սուրբն է, բոլոր դարերու հայոց կեանքին խառնուած անմահօրէն:

ՄՈՎՍԷՍ ԽՈՐԵՆԱՑԻ

Եղական դէմք մըն է նաեւ Մովսէս Խորենացի, որուն հանգէպ երախտիքի անսահման պարտք մը ունին իր ազգակիցները: Նպաստը զոր ան բերած է մեր գրականութեան անգին է: Ան մեր առաջին պատմագիրն է: Այդ պատճառով ան կոչուած է «պատմահայր», մեր պատմաբաններուն հայրը: Ան ջանացած է գրել հայոց պատմութիւնը, մեր ցեղին ծագումէն մինչեւ Ծրդ դար, իր օրերը:

Խորենացին Սուրբ Մեսրոպի կրտսեր աշակերտներէն էր: Ան գիտէր յունարէն եւ ասորերէն, իր ուսումը առած ըլլալով Աղեքանդրիոյ, Պոլսոյ եւ Եդեսիոյ մէջ, ու հմուտ էր իր ժամանակին գիտութեանց: Ան լաւ պատրաստուած գիտնական մըն էր երբ ձեռնարկեց իր «Հայոց Պատմութիւնը» գրելու: Արդիական պատմագիրի մը պէս ան դիմեց բոլոր կարելի աղբիւրներուն տեղեկութիւն հաւաքելու: Իր գիրքը լեցուն է սակայն անվաւեր եղելութիւններով, առասպելներով, ժողովրդական բանաստեղծութեան թանկագին պատառիկներով, որոնք առանց իր այս երկին կորսուած պիտի ըլլային առ յաւիտ: Պատմութիւն եւ բանաստեղծութիւն մեծ հրապոյրով իրարու կը խառնուին իր մեզի ընծայած այս դանձարանին մէջ:

Այս պատճառով ան կոչուած է նաեւ «Բերթողահայր», մեր բանաստեղծներուն հայրը:

Իր «Հայոց Պատմութիւնը» ազգային հպարտութիւն եւ գիտակցութիւն արթնցուց իր օրերու հայերուն հոգիներուն մէջ: Ան շարունակած է հայրենասիրական նոյն զգացումները արթնցնել բոլոր դարերու հայոց մէջ, որոնք անոր մէջ կը գտնեն իրենց նախահայրերուն քաջագործութեան ու առաքինութեան շնորհները:

CONVERSATIONAL: **ԽՕՍՍԱԿՑԱԿԱՆ**

ԾԱՆՕԹԱՆԱՆՔ — LET US GET ACQUAINTED

Ի՞նչ է ձեր անունը
Անունս Գրիգոր է
Ի՞նչ է ձեր մականունը
Մականունս Մասիսեան է
Ո՞ւր կը բնակիք
Նիւ Եորք կը բնակիմ
Ե՞րբ եկաք Նիւ Եորք
Տասը տարի առաջ
Ամերիկեան քաղաքացի՞ էք
Այո՛, հինգ տարի է ի վեր
Ամուսնացա՞ծ էք
Ո՛չ, ամուսնացած չեմ, ամուրի
եմ: Իսկ դո՞ւք
Այո՛, ամուսնացած եմ
Չաւակներ ունի՞ք
Այո՛, երկու զաւակ ունիմ, մանչ
մը եւ աղջիկ մը, դպրոց կ'եր-
թան
Տունի՞ մը մէջ կը բնակիք
Ո՛չ, յարկաբաժինի մը մէջ
Քանի՞ սենեակ ունիք
What is your name?
My name is Krikor.
What is your family name?
My family name is Massissian.
Where do you live?
I live in New York.
When did you come to New
York?
Ten years ago.
Are you an American citizen?
Yes, for five years.
Are you married?
No, I am not married, I am a
bachelor. And you?
Yes, I am married.
Have you any children?
Yes, I have two children: a boy
and a girl, they go to school.
Do you live in a house?
No, in an apartment.
How many rooms have you?

Հինգ սենեակ ունինք, հիւրանոց
մը երկու ննջասենեակ, խոհա-
նոց մը, եւ լողարան մը

Շատ բարեկամներ ունի՞ք

Այո, շատ բարեկամներ ունինք,
որոնք կ'այցելեն մեզի

Յաճախ թատրոն կ'երթա՞ք

Երբեմն, նաեւ շարժանկարներու

երաժշտութիւն կը սիրէ՞ք

Չափազանց. յաճախ նուազա-
հանդէսներու կ'երթանք

Ի՞նչ տեսակ նուազ կը սիրէք

Դասական երաժշտութիւն

Ձեր զաւակներն ալ ձեզի հե՞տ
կուղան

Ոչ, շատ պզտիկ են

Կը սիրէ՞ք կարդալ

Խիստ շատ, միշտ կը կարդանք

Շատ գիրք ունի՞ք տունը

Երկու հազարէ աւելի, բայց Մա-
տենադարանէն ալ երբեմն փոխ
կ'առնենք

Ի՞նչ կը կարդաք

Նախ առաւօտեան եւ երեկոյեան
թերթ մը, եւ յետոյ գիրքեր

Ի՞նչ տեսակ գիրքեր

Վէպեր, բանաստեղծութիւն,
թասերախաղեր եւ գիտական
գիրքեր

Առաւօտուն ժամը քանի՞ին կ'ել-
լէք

Ընդհանրապէս եօթին

Ժամը քանի՞ին կը նախաճաշէք

We have five rooms: a parlor,
two bedrooms, one kitchen,
and a bathroom.

Have you many friends?

Yes, we have many friends who
visit us.

Do you often go to the theater?

Sometimes, also to the movies.

Do you like music?

Very much. We often go to
concerts.

What kind of music do you like?
Classical music.

Do your children also come with
you?

No, they are too small.

Do you like to read?

Exceedingly, we read all the
time!

Have you many books at home?

More than two thousand but
we also borrow from the li-
brary.

What do you read?

First a morning and an evening
paper, and then books.

What kind of books?

Novels, poetry, plays, and scien-
tific books.

At what time do you get up in
the morning?

Generally at seven o'clock.

At what time do you breakfast?

Ժամը ութին
 Ի՞նչ կ'ուտէք
 Պտուղի հիւթ, հաւկիթ, խար-
 կած հաց, կարագ եւ սուրճ
 Ի՞նչ է ձեր գրադուժը, բժի՞շկ
 էք, փաստաբա՞ն, գրագէ՞տ,
 լրագրո՞ղ
 Վաճառական մըն եմ
 Ժամը քանի՞ին գործի կ'երթաք
 Իննին եւ վեցին կը վերադառնամ
 Ժամը քանի՞ին կը ճաշէք
 Ժամը եօթին
 Ճաշէ սուսջ ըմպելի մը կ'առ-
 նէ՞ք
 Ոչ սովորաբար
 Կը ծխէ՞ք
 Երբեք, վնասակար եւ ծախսակիրց
 սովորութիւն մըն է
 Ճաշէն յետոյ ի՞նչ կ'ընէք
 Ընդհանրապէս տունը կը մնանք,
 կը խօսակցինք, կը կարդանք,
 պատկերասփիւռ կը դիտենք
 կամ լաւ ձայնասփռակներ կ'ուն-
 կնդրենք
 Այցելութեան կ'երթա՞ք
 Այո, եւ յաճախ բարեկամներ կը
 հրաւիրենք

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ, ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ - MEETING, VISITING

Բարի լոյս, Պարոն, Տիկին...
 Ի՞նչպէս էք
 Շատ լաւ, շնորհակալ եմ
 Ինչպէ՞ս է օդը այսօր

At eight o'clock.
 What do you eat?
 Fruit juice, eggs, toasted bread,
 butter and coffee.
 What is your occupation? Are
 you a physician, a lawyer, a
 writer, a journalist?
 I am a merchant.
 At what time do you go to work?
 At nine and return at six.
 At what time do you dine?
 At seven o'clock.
 Do you take a drink before
 dinner?
 Not habitually.
 Do you smoke?
 Never! That is a harmful and
 costly habit.
 What do you do after dinner?
 Generally we stay at home, we
 converse, we read, we watch
 television or listen to good
 records.
 Do you go visiting?
 Yes, and we often invite friends.

Good morning, Sir, Madam, how
 are you?
 I am very well, thank you.
 How is the weather today?

Ցուրտ է, պիտի ձիւնէ: Երէկ ան-
 ձրբեւեց, խոնաւ եւ անհաճոյ
 էր
 Օդը ի՞նչպէս է այս քաղաքին
 մէջ ընդհանրապէս
 Ընդհանրապէս մեղմ եւ հա-
 ճելի է
 Այսօր ցուրտ է. պիտի ուզէի՞ք
 կրակին մօտ նստիլ
 Ոչ, բայց ուրախութեամբ գա-
 ւաթ մը թէյ պիտի առնէի
 Կաթ՞ով թէ լեմոնով
 Քիչ մը կաթ եւ լեմոն
 Ինչպէ՞ս է ձեր տիկինը
 Շնորհակալ եմ, լաւ է
 Այսօր ի՞նչ ըրիք
 Կարգ մը բաներ գնեցի. Մնունդը
 մօտ է
 Ի՞նչ գնեցի՞ք
 Տղաքներուն համար նուէրներ,
 պատկերազարդ գիրքեր, խա-
 ղալիքներ, պուպրիկներ եւ
 երեկարական կառախումբ մը:
 Դուք ալ նուէրներ գնեցի՞ք:
 Այո, այսօր ամուսինիս համար
 վզնոց մը, հովանոց մը, զոյգ
 մը ձեռնոց եւ երկու գիրք
 գնեցի:
 Ի՞նչպէս եկաք, ձեր կառ-
 քով
 Ոչ, մեր կառքը գեղը թողու-
 ցինք, հանրակառքով եկայ:
 Արդարեւ դժուար է կառք պա-
 հել քաղաքը. տեղ չկայ դնե-
 լու:

It is cold, it will snow. Yesterday
 it rained, it was damp and
 disagreeable.
 How is the weather in this city
 generally?
 Generally it is mild and agree-
 able.
 Today it is cold, would you like
 to sit near the fire?
 No, but I would gladly take a
 cup of tea.
 With milk or lemon?
 A little milk and lemon.
 How is your wife?
 Thank you she is well.
 What did you do today?
 I bought certain things; Christ-
 mas is near.
 What did you buy?
 I bought presents for the child-
 ren: illustrated books, toys,
 dolls, and an electric train.
 Did you also buy presents?
 Yes, today I bought for my hus-
 band a scarf, an umbrella, a
 pair of gloves and two books.
 How did you come? With your
 car?
 No, we left our car in the coun-
 try, I came by bus.
 It is, indeed, difficult to keep
 a car in the city, there is no
 parking space.

Պէտք է որ շուտով մեկնիմ, ժամը քանի՞ է.

Հինգ ու կէսն է

Ժամացոյցնիդ առա՞ջ կ'երթայ

Ոչ, ո՛չ առաջ, ո՛չ ետ կ'երթայ, ճիշդ է

Այս ամառ պիտի ճամբորդէ՞ք

Այո, Եւրոպա երթալ մտադիր ենք

Ո՞ր երկիրները պիտի այցելէք

Նախ Ֆրանսա, ուր ամիս մը պիտի մնամ, յետոյ մինչեւ Հայաստան, ուր կ'ուզեմ հայերէն հասկնալ ու խօսիլ կարենալ:

Ծողենաւո՞վ պիտի երթաք թէ օդանաւով

Ծողենաւը հաճելի է բայց օդանաւով պիտի ճամբորդեմ. աւելի արագ է եւ ծովախտի ենթակայ եմ:

Գործի՞ ճամբորդութիւն մըն է թէ՛ հաճոյքի

Երկուքն ալ

Ձեր անցադիրը առա՞ծ էք

Այո, եւ արդէն տեղս ալ ապահոված եմ օդանաւին վրայ

Պանդո՞կ մը պիտի մնաք թէ ոչ՝ ազգականներու քով

Պանդոկը կը նախընտրեմ, մարդ աւելի ազատ կը զգայ

Բարեկամներ ունի՞ք այնտեղ

Ոչ, մարդ չեմ ճանչնար

I must leave soon, what time is it?

It is half past five.

Is your watch fast?

No, it is neither fast nor slow: it is exact.

Will you travel this summer?

Yes, we intend to go to Europe.

Which countries will you visit?

First, France where I shall stay a month, then as far as Armenia, where I wish to be able to understand and speak Armenian.

Will you go by boat or by airplane?

The boat is agreeable but I shall travel by airplane. It is more rapid and I get sea-sick.

Is it a business or pleasure trip?

Both.

Have you obtained your passport?

Yes, and I have already reserved my place on the plane.

Will you live in a hotel or with relatives?

I prefer the hotel, one feels freer.

Have you any friends there?

No, I know no one.

Այս առաջի՞ն անգամն է որ Եւրոպա կ'երթաք

Ոչ, երկրորդ անգամն է

Բարի ճամբորդութիւն: Երբ որ ժամանակ ունենաք բացիկ մը զրկեցէք ինձի:

Ուրախութեամբ

Ե՞րբ մեզ տեսնել պիտի գաք դարձեալ: Ձեր այցելութիւնը շատ կարճ եղաւ:

Հիմա կարգը ձերն է մեզ տեսնել գալու. հաճոյքով կը սպասենք. մնա՛ք բարով:

Երթաք բարով: Յարգանքներս ձեր տիկինին:

Is this the first time that you are going to Europe?

No, it is the second time.

Bon voyage! Whenever you have time send me a post-card.

Gladly.

When will you come to see us again? Your visit was too short.

It is now your turn to come to see us; we look forward to it with pleasure. Goodbye!

Goodbye! My regards to your wife.

ԱՄԱՌ, ԳԻՒՂ, SUMMER, COUNTRY

Ամառը ո՞ւր կ'անցընէք. ծովեզե՞րք թէ ոչ լեռը:

Where do you spend the summer, at the seashore or in the mountain?

Սովորաբար լեռը

Ordinarily in the mountain.

Պանդո՞կ մը կ'երթաք

Do you go to a hotel?

Ո՛չ, հիւղակ մը ունինք, դաշտերուն մէջ, լեռան մը ստորոտը:

No, we have a cottage, in the fields, at the foot of a mountain.

Պարտէզ մը ունի՞ք

Have you a garden?

Այո, կինս շատ կը սիրէ ծաղիկներ մշակել

Yes, my wife likes to cultivate flowers very much.

Ի՞նչ տեսակ ծաղիկներ ունիք

What kind of flowers have you?

Ռոզնք վարդեր, լեւակներ, մարգարտածաղիկներ եւ դարձնան՝ մանիշակներ:

We have roses, lilacs, daisies, and in the spring violets.

Բանջարանոց մըն ալ ունի՞ք

Have you also a vegetable garden?

Այո, պզտիկ մը. լոլիկ, վարունգ, հազար, թարս լուբիա եւ ստեպղին կը հասցնենք:

Yes, a small one; we grow tomatoes, cucumbers, lettuce, spring beans and carrots.

Շատ արեւ ունի՞ք

Have you much sunlight?

Մինչեւ ժամը տասնեւեկ. շատ ծառեր ունինք տունին շուրջը:

Until eleven o'clock, we have many trees around the cottage.

Ձեր տնակը զով ըլլալու է տաք օրերուն:

Your cottage must be cool during the hot days.

Այո, շատ հաճելի է որովհետեւ ծառերը զով կը պահեն տունը

Yes, it is very agreeable because the trees keep the house cool.

Ո՞րն է ամէնէն տաք ամիսը

Which is the hottest month?

Յուլիս ամիսը, կարծեմ

The month of July, I think.

Ե՞րբ դիւզ կ'երթաք

When do you go to the country?

Յունիսի սկիզբը

At the beginning of June.

Մինչեւ ե՞րբ հոն կը մնաք

Until when do you stay there?

Մինչեւ Սեպտեմբերի վերջը ընդհանրապէս

Until the end of September generally.

Ամառը չէ՞ք աշխատիր

Don't you work during the summer?

Այո, կ'աշխատիմ, բայց քաղաքը կը մնամ: Շաբաթավերջերուն դիւզ կ'երթամ:

Yes, I do, but I stay in the city. I go to the country for the week-ends.

Արձակուրդ չէ՞ք առներ

Don't you take a vacation?

Այո, տասնեւհինգ օր միայն

Yes, only fifteen days.

Գիւզը գեղեցիկ է, չէ՞

The country is beautiful, isn't it?

Հրաշալի, մանաւանդ աշունը որ ամէնէն ազուր եղանակն է ըստ իս:

Splendid, especially in autumn which is the most beautiful season in my opinion.

Ես գարունը կը նախընտրեմ երբ ամէն ինչ վերստին կը ծնի: Ձմեռն ալ կը սիրեմ իր մարզախաղերուն համար

I prefer the spring when all is born again. I also like the winter for its sports.

Եկէ՛ք մեզ տեսնել դիւզը յաջորդ ամառ. կրնանք կօլֆ խաղալ եւ մեր կիներն ալ թէնիս: Մենք ունինք նաեւ լճակ մը ուր պըզտիկները կրնան լողալ

Come and see us in the country next summer. We can play golf and our wives tennis. We also have a small lake where the children can swim.

Ուրիշ ի՞նչ հրապուրիչ բաներ ունիք

What other attractions have you?

Մըանչելի նուազահանգէսներ ունինք, ամառնային թատրոն մը եւ շատ մը հնօրեայ առարկաներու խանութներ

We have excellent concerts, a summer theater and many antique shops.

Ձեր տեղը շատ հրապուրիչ կը թուի

Your place seems very attractive.

Մենք ծովեզերք կ'երթանք ու մեր միակ մարզախաղը նաւարկութիւն է

We go to the beach and our only sport is boating.

ԹԱՏՐՈՆԸ

THE THEATER

Երկու տոմս, եթէ կը հաճիք Ո՞ր կարգը

Two tickets, please. Which row?

Որքան որ կարելի է բեմին մօտ. կ'ուզենք լաւ տեսնել ու լսել

As near the stage as possible. We want to see well and hear well.

Երկու տեղ ունինք երրորդ կարգը

We have two seats in the third row.

Լաւ, ի՞նչ է գինը

Fine, what is the price?

Տասը տօլար երկուքին համար

Ten dollars for the two.

Ո՞ր ժամուն վարագոյրը կը բացուի

At what time does the curtain go up?

Իննին քառորդ մնացած կամ իննին

At quarter to nine or nine o'clock.

Ուրեմն շատ առնն ունինք ճաշելու. դուրս ելլենք

We therefore have plenty of time to eat. Let us go out.

Ո՞ր ճաշարանը երթանք To which restaurant shall we go?

Ամէնէն մօտինը, որպէսզի կարենանք քալել The nearest one so that we may walk.

Այո, չարժեք կառքը դուրս հանել կառատունէն Yes, it is not worth while to take the car out of the garage.

Չինական ճաշարան մը կայ փողոցին անկիւնը, հոն երթանք There is a Chinese restaurant at the corner of this street, let us go there.

Չինական կերակուր կը սիրէ՞ք Do you like Chinese food?

Այո, դիւրաւ կը մարսուին եւ չեն գիրցնեք Yes, it is easily digested and is not fattening.

Հոն երթանք, քանի որ ձեզի հաճելի է Let us go there, since it pleases you.

Ահա ահա սիւնը ճաշարանը Here is the restaurant.

Երկու վայրկեանէն հոս եկանք It took us two minutes to come here.

Մեր Վահան բարեկամը հոս է. ի՞նչ կ'ընէք այստեղ Here is our friend Vahan. What are you doing here?

Եկած եմ ճաշելու, ձեզի պէս I have come to eat, like you.

Ի՞նչ ալ արդեօք եկած էք տեսնելու այն խաղը որը մենք պիտի տեսնենք Have you by any chance come also to see the play which we shall see?

Ի՞նչ խաղ պիտի տեսնէք. Մարոյեանին խաղը What play will you see? The play by Saroyan?

Այո, ի՞նչ դուրս գալիս գտնուեցին Yes, what a coincidence!

Կ'ըսեն թէ շատ գեղեցիկ է They say that it is very beautiful.

Մարոյեանին բոլոր թատերախաղերն ալ լաւ են: Անոր կարճ պատմուածքներն ալ կը սիրեմ All the plays of Saroyan are fine. I like his short stories also.

Բոլորն ալ կարդացած չեմ բայց քոյրս մեծ ընթերցող մըն է ու զանոնք շատ կը սիրէ I have not read them all but my sister is a great reader and she likes them very much.

Իր թատերախաղերէն ոչ մէկը դեռ տեսած ենք: Ասիկա առաջինը պիտի ըլլայ We have not yet seen any of his plays. This will be the first one.

Գիտէ՞ք թէ որոնք են դերասանները Do you know who the actors are?

Ոչ, չմտածեցինք յայտագիր մը առնել No, we did not think of getting a program.

Քաղաքը պիտի մնաք այս գիշեր Will you stay in the city for the night.

Ոչ, այս գիշեր իսկ պիտի վերադառնամ Գոնեթիքըթ, իսկ դո՞ւք No, I shall return this very night to Connecticut, and you?

Ես պանդուկ մը պիտի մնամ: Կինս վաղը պիտի գայ ինձի միանալու քանի մը բաներ գրենելու համար I shall stay in a hotel. My wife is coming tomorrow to join me to buy a few things.

ԲԺԻՇԿԸ THE DOCTOR

Բարի լոյս, Պրն. Գասպարեան Good morning, Mr. Kasbarian!

Բարի լոյս, Պրն. Առաւեան Good morning, Mr. Aravian!

Ի՞նչ ունիք, յոգնած կ'երեւաք What is the matter with you? You look tired.

Ձեմ գիտեմ ճշդիւ թէ ինչ ունիմ I don't know exactly what I have. Have you a fever?

Տենդ ունի՞ք Have you a fever?

Ձեմ կարծեք I don't think so.

Ինչո՞ւ բժիշկին չէք երթար Why don't you go to the doctor?

Կ'ատեմ դեղերը I hate medicines.

Ես ալ շատ աղէկ չեմ զգար I also don't feel quite well.

Եկու՛ք, միասին բժիշկին երթանք Come, let us go to the doctor together.

Գէշ գաղափար մը չէ It is not a bad idea.

Նախ բժիշկին կերթանք, եւ յետոյ, եթէ մեզ անկողին չզրկէ, կրնանք ճաշարան մը ճաշել ու թերեւս թատերախաղ մը երթալ տեսնել եթէ կրնանք տոմսակ գտնել:

Հիանալի գաղափար. այսպէս հաճոյքը ցաւին պիտի խառնենք եւ դէշ յիշատակ մը պիտի չպահենք այսօրէն

Բարեւ, Տոքթ. Յուսիկեան
Բարեւ, Պրն. Կարապետեան,
Խնդրեմ, նստեցէ՛ք եւ ըսէ՛ք թէ ի՞նչ կը զգաք

Հարրուխ մը ունիմ ու ցաւեր բոլոր մարմինիս վրայ

Տեսնե՞ք թէ ջերմաչափը ի՞նչ կ'ըսէ: ... Տեսնո՞ւնի՞ք, ախորժակնի՞դ ինչպէս է

Խեղճ

Լաւ կը քնանա՞ք

Այս վերջին քանի մը օրերը լաւ չկըցայ քնանալ

Հանուեցէ՛ք. կ'ուզեմ քննել ձեզ: Լուրջ բան մը չունիք: Ահա-ւասիկ դեղապիլրս: Այս դեղահատերը առէք, երեք ժամը անդամ մը հատ մը, եւ երկու կամ երեք օրէն ինքզինքնիդ պիտի դանէք

Շնորհակալ եմ, տօքթըր: Բարեկամս, Պրն. Առաւեանը, դուրսը կը սպասէ. ան ալ կ'ուզէ քննուիլ ձեզմէ: Կը յուսամ նոյնքան քաջալերական լուրեր պիտի տաք անոր որքան տուիք ինձի: Մնաք բարեւ, կրկին շնորհակալութիւն

We go first to the doctor, and then if he does not send us to bed, we can dine at a restaurant and perhaps go to see a play if we can get tickets.

Excellent idea! We shall thus mix pleasure with pain and shall not keep a bad memory of this day!

Good day, Dr. Hoosigian!

Hello, Mr. Garabedian! Please be seated and tell me how you feel.

I have a cold in the head and pains all over my body.

Let us see what the thermometer will say! You have no fever, how is your appetite?

Poor.

Do you sleep well?

I could not sleep well these last few days.

Undress yourself! I want to examine you. You have nothing serious. Here is my prescription. Take these pills one every three hours, and in two or three days you will be better.

Thank you, Doctor. My friend, Mr. Aravian, is waiting outside. He also wishes to be examined by you. I hope you will give him as encouraging news as you did to me. Good-bye, and thanks again.

ԳՐԱՏՈՒՆԸ

THE BOOKSTORE

Արձակուրդով կը մեկնիմ: Կ'ուզեմ քանի մը գիրք տանիլ հետս

I am leaving on vacation. I want to take a few books with me.

Ի՞նչ տեսակ գիրքեր

What kind of books?

Վէպեր, կենսագրութիւններ եւ արկածախնդրութեան պատմութիւն մը

Novels, biographies, and an adventure story.

Լո՞ւրջ՞ թէ ոչ թեթեւ վէպեր կը սիրէք

Do you like serious or light novels?

Լուրջ վէպերը կը նախընտրեմ, ընդհանրապէս, բայց եթէ թեթեւ վէպերը սրամտութեամբ գրուած են, չեմ արհամարհեր զանոնք: Ծանր օրուան մը աշխատութենէն յետոյ, հանգիստ կը պատճառեն

I prefer the serious novels, as a rule, but if light novels are written wittily I do not disdain them. After a day's hard work they are relaxing.

Մէկ կամ երկու լաւ ինքնակենսագրութիւն ունինք ու նաեւ ամենավերջին թատերախաղերը: Երկու վէպեր ալ ունինք, որոնք պիտի հետաքրքրեն ձեզ եթէ քաղաքականութեամբ կը հետաքրքրուիք

We have one or two good autobiographies and also the latest plays. We also have two novels which will interest you if you are interested in politics.

Քաղաքականութեամբ կը շահագրգռուիմ բայց կ'ուզեմ մոռնալ զայն արձակուրդիս առե՛ն: Ոստիկանական պատմութիւններ ալ ունի՞ք

I am interested in politics but I prefer to forget it during my vacations. Have you also detective stories?

Այո, այս գիրքերը կ'ուզէ՞ք որ մենք ձեզի զրկենք: Բաւական մեծ ծրար մը պիտի ըլլայ: Զեր կառքը հետերնի՞դ է

Yes. Do you wish us to send these books to you? It will be quite a big package. Is your car with you?

Ոչ, անկարելի է կառքով շրջա-
գայել հինգէն յետոյ: Կ'աղա-
չեմ ծրարը տունս դրկեցէք:
Հասցէս ունիք:

Հաճոյքով. ե՞րբ պիտի մեկնիք

Դէպի ամիսին կէսին

Ապահովարար ատկէ առաջ պիտի
ստանաք զայն

No. It is impossible to travel in
a car after five. Please send
the package to my house. You
have my address.

With pleasure. When will you
leave?

Towards the middle of the
month.

You will surely receive it before
then.

ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ

STUDENTS

Բարեւ, Արաքսի

Բարեւ Հայկազ, ի՞նչպէս ես

Ծնորհակալ եմ, շատ աղէկ, բայց
անշուշտ շատ զբաղ աւարտա-
կան քննութիւններու պատ-
ճառաւ.

Երկուքս ալ նոյն դժուարու-
թեանց մէջէն կ'անցնինք.
Վայրկեան մը հանդիստ չու-
նիմ: Երէկ ուսողութիւնն էր,
այսօր պատմութիւն

Մենք երէկ ունեցանք մեր պատ-
մութեան քննութիւնը: Այսօր
գիտութիւններ: Ո՞ր գոյշճը կը
կարծէք թէ պիտի երթաք

Դիմումներ ըրի զանազան գոյշճ-
երու եւ կը սպասեմ իրենց պա-
տասխանին ընտրութիւնս ընե-
լու համար

Իմ ընտրութիւնս Եէյլը պիտի
ըլար, եթէ այդ կարելի լինէր

Hi, Araxi!

Hi, Haygaz! How are you?

Thanks, quite well but of course
very busy on account of the
final examinations.

Both of us are passing through
the same difficulties. I have
not a minute of leisure. Yes-
terday it was math, today
history.

We had our history exam yes-
terday, today sciences. To what
college do you think you will
go?

I sent applications to several
colleges and I am waiting for
their answers to make my
choice.

My choice would be Yale, if that
were possible.

Ի՞նչ պիտի ըլլայ ձեր գլխաւոր
ճիւղը

Քաղաքական գիտութիւններ. կը
փափաքեմ դիւանագիտութեան
մէջ մտնել

Լաւ ասպարէզ մըն է: Իմ եղ-
բայրս կը պատրաստուի ճար-
տարագէտ ըլլալու: Հիւլէա-
կան դարուն մէջ ենք

Իսկ դո՞ւք, որոշա՞ծ էք թէ ի՞նչ
պիտի ըլլայ ձեր մասնագի-
տունը

Օտար լեզուներ, ուսացանելու
համար, եթէ պէտք ըլլայ:
Բայց ճշմարիտը ըսելու հա-
մար, կը նախընտրեմ տո՛ւնը
իրբեւ ասպարէզ: Կ'ուզեմ ըն-
տանիք մը կազմել, զաւակներ
մեծցընել: Ինքնատիպ չէ,
բայց թերեւս աւելի դժուար է
եւ էական

In what will you major?

Political sciences. I would like
to enter diplomacy.

It is a good career. My brother
is preparing himself to be an
engineer. We are in the atom-
ic age.

And you? Have you decided
what your specialty will be?

Foreign languages, to teach if
necessary. But to tell you
the truth I prefer the home
as a career. I would like to
form a family, raise children.
It is not original! But per-
haps it is more difficult and
essential.

ԼՐԱԳԻՐՆԵՐ

NEWSPAPERS

Ո՞ր յօդուածները կը հետաքրքը-
րեն ձեզ ամէնէն աւելի

Նախ, օրուան լուրերը, յետոյ
խմբագրականները, եւ յետոյ
կարգ մը սիւնակադիրներու
տեսութիւնները

Ամենավերջին գիրքերու մասին
զբախօսականներ կը կարգա՞ք

Այո, ես կը կարգամ նաեւ թա-
տերական քրոնիկներ

Which articles interest you
most?

First, the news of the day, then
the editorials and then the
views of certain columnists.

Do you read reviews on the latest
books?

Yes, and I also read the theatri-
cal reviews.

Արտաքին քաղաքականութեամբ
կը հետաքրքրուի՞ք

Չափազանց, քանի որ ո՛չ մէկ
ազգ կրնայ կղզիացած կեանք
մը ապրիլ այսօր

Իսկ ներքե՞ն քաղաքականու-
թեամբ

Ճիշտ նոյնքան, բնականաբար:
Կը հետևեիմ ղէպքերու ըն-
թացքին, մեր քաղաքական
թեկնածուներու յայտարարու-
թիւնները կը կարգամ, իմաս-
տութեամբ կարենալ քուէար-
կելու համար:

Թերթերը կարդալ արդարեւ էա-
կոն է եւ մամուլին դերը կեն-
սական:

Are you interested in foreign
politics?

Very much so, since no nation
can live an isolated life today.

And how about internal poli-
tics?

Just as much, naturally. I fol-
low the course of events, read
the statements of our political
candidates in order to be able
to vote wisely.

To read the newspapers is, in-
deed, essential and the role of
the press vital.

ԿԻՐԱԿԻ ԱՌԱՒՅՑ

SUNDAY MORNING

Բարի լոյս, մայր

Բարի լոյս, տղա՛ս

Ուշ արթնցայ, պէտք է աճա-
պարեմ

Նախաճաշդ պատրաստ է

Կրնաս անմիջապէս ուտել ու ե-
կեղեցի երթալ, պատարագին
հասնիլ

Այո՛, պէտք է որ 10ին հոն ըլլամ,
քանի որ երգիչ խումբին մէջն
եմ:

Դուն ալ պիտի գա՞ս ինձի հետ

Այո՛, քոյրդ ալ. հայրդ արդէն
գնաց, միշտ կ'աճաստարէ գի-
տես:

Good morning, mother.

Good morning, my son.

I woke up late, I must hurry.

Your breakfast is ready.

You can eat immediately, go to
church and be in time for the
Mass.

Yes, I must be there at ten since
I am in the choir.

Are you coming with me?

Yes, your sister also; your father
has already gone; he is always
in a hurry as you know!

Գոյրդ պէտք է Կիրակնօրեայ
վարժարանը թողունք: Ո՞վ
պիտի պատարագէ այսօր:

Առաջնորդ հայրը. Չատիկ է այ-
սօր, պիտի քարոզէ ալ:

Ուրեմն շատ բազմութիւն պիտի
ըլլայ:

Անշուշտ: Եկեղեցիէն յետոյ ի՞նչ
պիտի ընենք:

Տուն պիտի վերադառնանք, հօր-
եղբայրդ եւ հօրաքոյրդ պիտի
գան, իրենց զաւակներով,
կարծիր հաւկիթ պիտի կոտ-
րենք...

Իսկ ճաշէ՞ն վերջ

Կրնաս զարմիկներուդ հետ դուրս
ելլել:

Օղբ լաւ է, կրնանք պտոյտ մը
ընել: Ես պատրաստ եմ հիմա,
երթա՛նք:

We must leave your sister at the
Sunday School. Who is to of-
ficiate at Mass today?

The Archbishop prelate, it is
Easter today, he will also de-
liver the sermon.

There will be a big crowd
then?

Of course. What are we going to
do after the church service.

We shall return home, your un-
cle and aunt will come with
their children, we shall break
red eggs!

And what about after lunch?

You can go out with your cou-
sins.

The weather is fine, we can take
a walk. I am now ready, let
us go.

ԵՐԿՈՒ ՏԻԿԻՆՆԵՐ ԿԸ ԽՕՍԱԿՑԻՆ

TWO LADIES ARE CONVERSING

Նուազահանդէս պիտի երթա՞ք
յառաջիկայ Կիրակի

Ո՞ր նուազահանդէսին

Այն զոր տիկիները կազմակեր-
պած են Առաջնորդարանին
համար

Այո, անցեալ տարի փայլուն
հանդէս մըն էր

Are you going to the concert
next Sunday?

Which concert?

The one which the ladies have
organized for the Prelacy.

Yes, last year it was a brilliant
affair.

Ան ալ նուազահանդէս մըն էր	Was it also a concert?
Ոչ, թատերախաղ մըն էր. հետաքրքրաշարժ էր եւ զուարճալի էր գերասաններն ու գերասանուհիները տեսնել	No, it was a play. It was interesting and amusing to see the actors and the actresses.
Ինչո՞ւ. կը ճանչնայի՞ր զանոնք	Why? Did you know them?
Այո, բոլորն ալ մեր բարեկամներն էին, կազմակերպիչ յանձնախումբին անդամներ	Yes, they were all our friends, members of the organizing committee.
Յանձնախումբին անդամ է՞ք	Are you a member of the committee?
Ոչ, մօրաքոյրս է: Բոլոր տիկիները անձնուրօրէն կ'աշխատին	No, my aunt is. All the ladies work devotedly.
Հիանալի են	They are admirable.
Երկու շաբաթ վերջ Բարեգործական տիկիներուն պարահանդէսը կայ	In two weeks there will be the Ball of the AGBU Ladies.
Ան ալ միշտ փայլուն հանդէս մը կ'ըլլայ: Յանձնախումբին անդամները, նոյն տիկիներն են	That also is always a brilliant affair. Are the members of that committee the same ladies?
Ոչ, տարբեր խումբ մըն է, բայց անոնք ալ նոյնքան եռանդով ու նուիրումով կ'աշխատին	No, it is a different group, but they also work just as diligently and devotedly.
Կ'ենթադրեմ թէ հոն ալ զիրար պիտի տեսնենք	I suppose we shall see each other there also.
Այրահաղարար: Յտեսութիւն	Certainly. Goodbye until then.
Յտեսութիւն	Goodbye till then.

VOCABULARIES

ARMENIAN - ENGLISH

աղաճ	greedy	ակամայ	unwillingly
աղաբակ	farm	ականջ	ear
աշուաւ	crow	ակնարկ	glance
աղամանդ	diamond	ակնոց	eyeglasses
ազատ	free	ակնկալել	to expect
ազատական	liberal	ակումբ	club
ազատել	to free	ակոսյ	tooth
ազատութիւն	liberty	ահա, ահաւասիկ	here is
ազատօրէն	freely	ահարեկել	to terrorize
ազգ.	nation	ահագին	enormous
ազգային	national	ահուոր	terrible
ազգ.	advertisement	ահեղ	terrific
ազգակ	factor	ահոնիլի	frightful
ազգարարել	to give notice	աղ	salt
ազգել	to influence	աղաղակ	cry
ազգեցիկ	influential	աղաղակել	to cry
ազգեցողութիւն	influence	աղաչել	to beseech
ազդու	effective	աղբիւր	source, fountain
ազնիւ	kind	աղէկ	well
ազնուական	noble	աղէտ	disaster
ազնուօրէն	kindly	աղէտալի	disastrous
աթոռ	chair	աղի	salty
աժան	cheap	աղիւս	brick
ալիւր	flour	աղմկալի	noisy
ալիք	wave	աղմուկ	noise
ախոռ	stable	աղուոր	pretty
ախորժակ	appetite	աղջիկ	girl
ախորժելի	agreeable	աղտ	dirt
ախտ	disease	աղտոտ	dirty
ածական	adjective	աղտոտել	to dirty
ածելի	razor	աղօթել	to pray
ածիլել	to shave	աղօթք	prayer
ածիլուել	to be shaved	աղօտ	dim
ածուխ	coal	աղբատ	poor

աճապարանք
աճապարել
աճառ
աճիլ
աճում
ամալի
աման
ամբարել
ամբողջ
ամբողջովին
ամէն
ամիս
ամուսին
ամուսնանալ
ամուր
ամուրի
ամչնալ
ամպ
ամիրոյ
ամօթ
այլ, այն
այլապէս
այլապէս
այնպէս որ
այնուհետեւ
այնտեղ
այս
այս
այսքան
այսօր
այտ
այր
այրի
այցելել
այցելութիւն
ան
անակնկալ
անսպաս

haste
to hasten
soap
to grow
growth
desert (adj.)
vessel, receptacle
to amass
whole, entire
entirely
amen, every
month
husband
to get married
solid
bachelor
to be ashamed
cloud
concise
shame
that (adj.)
diverse
otherwise
that way
so that
after that
there
yes
this
this much
today
cheek
male
widow
to visit
visit
he, she, it
surprise
desert

անառակ
անարատ
անարգար
անարիւն
անարժան
անբաժան
անբախտ
անբան
անբաւ
անբաւարար
անբնական
անգամ
անգին
անգթութիւն
անդուք
անդամ
անդունդ
անդրադառնալ
անդրդուելի
անցոր
անէծք
անընդունելի
անթափանց
անթիւ
անիծել
անիմաստ
անիրտական
անիրաւ
անիւ
անլի
անխելք
անխոնջ
անխորտակելի
անկախ
անկախութիւն
անկաշուն
անկապ
անկարելի
անկարելիութիւն

unruly
pure
unjust
bloodless
unworthy
inseparable
unlucky
stupid
boundless
insufficient
unnatural
time, even
invaluable
cruelty
cruel
member
abyss
to revert
unshakable
powerless
curse
unacceptable
opaque
innumerable
to curse
meaningless
unreal
unjust
wheel
saltless
stupid
tireless
indestructible
independent
independence
unstable
incoherent
impossible
impossibility

անկարող
անկարտար
անկենդան
անկիւն
անկողին
անկողմնակալ
անկանդուրժելի
անհատ
անհատակաւ
նութիւն
անհարկի
անհոգ
անհուն
անհրաժեշտ
տուքիւն
անձ
անձամբ
անձնական
անձնապէս
անձնատուր ըլլալ
անձնատուրութիւն
անձնուէր
անձրել
անձրեւել
անմահ
անմահութիւն
անմիջապէս
անմիտ
անմոռանալի
անյարմար
աննեքելի
աննիւթական
աննշան
անշարժ
անուանական
անուանի
անուշ

unable, incom-
petent
imperfect
inanimate
angle
bed
impartial
intolerable
individual
individuality
unnecessary
careless
immense
necessity
person
in person, per-
sonally
personal
personally
to surrender oneself
personality
devoted
rain
to rain
immortal
immortality
immediately
stupid, sot
unforgettable
unsuitable
unforgivable
immaterial
insignificant
immovable
nominal
reputable
sweet

անչափ
անպատիւ
անպատկար
անջատ
անջնջելի
անջրպետ, մէջոց
անսովոր
անպախ
անտանելի
անտատ
անտարբեր
անտարբերութիւն
անցաւոր
անցեալ
անցնել
անքուն
աշխարհ
աշխարհաբար
աշխարհական
աշխատիլ
աշխատութիւն
աշուն
աշտարակ
աչք
ապաշտյ
ապակի
ապահով
ապահովութիւն
ապաստան
ապացոյց
ապացուցանել
ապուշ
ապրանք
ապտակ
ապտակել
ապրիլ
ապրիլ

immeasurable
dishonorable
impudent
separate
undestructible
space
unusual
fearless
intolerable
forest
indifferent
indifference
transitory
past
to pass
sleepless
world
modern Armenian
language
layman
to work
work
autumn
tower
eye
future
glass
sure, secure
security, assurance
refuge
proof
to prove
stupid
merchandise
slap
to slap
April
to live

ապօրէն illegitimate
 առագաստ sail
 առադաստանաւ sail boat
 առած proverb
 ստակ fable
 առանձին alone
 առանց without
 առանցք axis
 առաջ before
 առաջարկել to propose
 առաջին first
 առաջնորդ leader, primate
 առաջնորդել to lead
 առաջնորդարան prelacy
 առաջնորդութիւն leadership
 առասպել legend
 առաստաղ ceiling
 առարկայ object
 առարկայօրէն objectively
 առարկել to object
 առատ abundant
 առաւել more, plus
 առաւելութիւն advantage
 սուաւօտ morning
 առաքեալ apostle
 առաքինի virtuous
 սուեղծուած enigma
 առեւտուր trade
 առիթ occasion
 առիւծ lion
 առիւծասիրտ lion hearted
 առնել to take
 առողջ healthy
 առու, առուակ stream, brook
 առ, առիկա this
 սահղ needle
 սպարէզ career
 սպարէզ կարգալ to challenge
 սասիճան degree

աստղ star
 աստեղագէտ, աստղագէտ astronomer
 աստղաբաշխ astrologer
 աստեղագիտութիւն astronomy
 աստղանաւորդ astronaut
 Աստուած God
 աստուածաբանութիւն theology
 աստուածային divine
 աստուածաշունչ bible
 աստաղձագործ carpenter
 ստեղ to hate
 ստեղութիւն hatred
 ստեղն time
 ստեղնապետ chairman
 ստեղնաղպիր secretary
 արագ quick, fast
 արական masculine
 արատ spot, stain
 արարիչ creator
 արարք act, deed
 արբանեակ satellite
 արբենալ to get drunk
 արդար just, righteous
 արդէն already
 արդիւնք result
 արեգակ, արեւ sun
 արեւելեան oriental, eastern
 արեւելք east
 արեւմուտք west
 արեւմտեան western
 արթննայ to wake up
 արթնցնել to awaken
 արթուն awake
 արժանի worthy
 արժանիք merit
 արժէք value

արի brave
 արիւն blood
 արիւնաբու bloodthirsty
 արկած accident
 արկածալի adventurous
 արկածախնդիր adventurer
 արկածախնդրութիւն adventure
 արհամարհել despise
 արհեստ craft
 արհեստաւոր artisan, craftsman
 արձակ prose
 արձակագիր prose writer
 արձակել to liberate, set free
 արձակուրդ vacation
 արձան statue
 արձանագործ sculptor
 արձանագործութիւն sculpture
 արձանագրութիւն record
 արմատ root
 արմատական radical
 արմատախիլ uprooted
 արմատապէս radically
 արշալոյս dawn
 արաւ campaign
 արշաւանք invasion
 արշաւել to invade
 արու male
 արուարձան suburb
 արուեստ art
 արուեստագէտ artist
 արտադրել to produce
 արտածել to export
 արտածում exportation
 արտակարգ extraordinary
 արտասուել to cry, to weep
 արտաքին external

արտոյրալ to hasten
 արտօնել to authorize, permit
 արցունք tear
 արքայ king
 արքայական royal
 արքայութիւն kingdom, paradise
 արքունիք court (royal)
 աւաղ sand
 աւաղան basin, pool
 աւաղ alas
 աւաղել to regret
 աւանդական traditional
 աւանդութիւն tradition
 աւարտել to finish
 աւել broom
 աւելի more
 աւելորդ superfluous
 աւելցնել to increase
 աւետարան gospel
 աւետարանիչ evangelist
 աւերակ ruin
 աւերել to ruin
 աւերել to erase
 աւիւն palm, shore
 ալի alas
 աքացի kick
 աքաղաղ, աքլոր cock

Բ

բաբախել to throb
 բազմապատկել to multiply
 բազմութիւն crowd
 բաղուկ arm
 բաժակ cup
 բաժակահառ speech for toast

բաժանում division
բաժին share
բաժնեւ to divide
բախել to knock
բախում knock, conflict
բախտ luck
բախտաւոր lucky, fortunate
բաղադրել to compose
բաղաձայն consonant
բաղդատել to compare
բաղդատաբար comparatively
բաղկանալ to consist of
բաղձալ to desire
բաղձալի desirable
բաղձանք desire
բաղնիք bath
բամպակ cotton
բայ verb
բայց but
բան thing
բանալ to open
բանալի key
բանախօս lecturer
բանախօսել to lecture
բանախօսութիւն lecture
բանակ army
բանականութիւն reason
բանակցիլ to negotiate
բանաստեղծ poet
բանաստեղծութիւն poetry
բանաւոր reasonable
բանջարեղէն vegetable
բանտ prison
բանտարկեալ prisoner
բանտարկել to imprison
բառ word
բառախաղ pun
բառական literal

բարակ thin
բարեկամ friend
բարդ complicated
բարեբախտ fortunate
բարեբախտաբար fortunately
բարեգործ benefactor
բարեգործական benevolent
բարեգործութիւն benevolence
բարելաւել to improve
բարեկարգել to reform
բարեկիրքել courteous
բարեհամբաւ of good repute
բարեպաշտ pious
բարեսէր charitable
բարեփոխել benefactor
բարի to modify, improve
բարի verb good
բարկանալ to get angry
բարկութիւն anger
բարձր high
բարձրաձայն loud
բարձրութիւն height, altitude
բաց open
բացակայ absent
բացատրել to explain
բացատրութիւն explanation
բացառիկ exceptional
բացառութիւն exception
բացի except
բաւական enough
բաւել to suffice
բեմ platform
բերան mouth
բերանացի oral
բերդ load
բերել to bring
բժիշկ physician
բժշկական medical

բժշկել to cure
բիծ spot, stain
բնախնդիր meticulous
բնական inhabitant
բնակիչ inhabitant
բնակչութիւն population
բնութիւն nature
բնաչրջում evolution
բոլոր all
բոլորակ circle
բոյս plant
բոյսի smell
բոյսի violent
բուսն vegetation
բուսականութիւն tyrant
բռնակալ to modify, improve
բռնի violence
բռնութիւն violence
բրածոյ fossil

Գ.

գագաթ summit
գազան wild beast
գալ to come
գահ throne
գաղափար idea
գաղտնաբար secretly
գաղտնիք secret
գամ nail
գայլ wolf
գանդատ complaint
գանդատիլ to complain
գանձ treasure
գանձապահ treasurer
գարուն spring
գաւազան cane, stick

գաւաթ cup
գաւառ province
գաւառացի provincial
գգուանք caress
գգուել to caress
գեղարուեստ fine art
գեղեցիկ beautiful
գեղեցկութիւն beauty
գետին ground
գերազանց superior
գերիշխան sovereign
գերեզման grave
գէթ at least
գէշ bad
գէր fat
գիծ line
գիշեր night
գին price
գինք drunk
գինով conscious
գիտակից consciousness
գիտակցութիւն consciousness
գիտնալ to know
գիտութիւն science
գիտուն savant
գիր letter
գիրք book
գիւղ village
գիւղացի peasant
գիւտ invention
գլխագիր capital (letter)
գլխարկ hat
գլխաւոր chief, principal
գլուխ head
գծել to draw
գնահատել to appreciate
գնահատութիւն appreciation
գնել to buy
գոհ contented

գոհանալ to give thanks
 գոհալք jewel
 գոհունակութիւն satisfaction
 դող thief
 գոյական noun, substantive
 գոյութիւն existence
 գոյն color
 գործ business, job
 գործաթուղի strike
 գործածել to use
 գործածութիւն use
 գործարան factory
 գործել to work
 գործիք instrument
 գործողութիւն operation
 գործան active
 գոց closed
 գոցել to shut
 գութ pity
 գումար sum
 գումարել to add
 գունաւոր colored
 գուշակել to predict
 գուշակութիւն prediction
 գոչել to exclaim
 գորով affection
 գահճիկ vulgar
 գտնել to find
 գրագէտ writer
 գրականութիւն literature
 գրատուն bookstore
 գրավաճառ bookseller
 գրգռել to irritate, provoke
 գրեթէ almost
 գրել to write
 գրիչ pen
 գրկել to embrace
 գօտի belt

դանակ knife
 դանդաղ slow
 դաշնադիր treaty
 դաշնակ piano
 դաշնակից ally
 դաշնադրութիւն treaty
 դաշնակցութիւն federation
 դաշտ field
 դաւալ turn
 դաս lesson
 դասագիրք textbook
 դասական classic
 դասատու teacher
 դասարան classroom
 դաստիարակ educator
 դաստիարակել to educate
 դաստիարակութիւն education
 դատ lawsuit
 դատարան court, tribunal
 դատաւոր judge
 դատել to judge
 դատողութիւն judgment
 դար century
 դարձ return
 դարձի վալ to be converted
 դարման cure
 դարմանել to cure
 դգալ spoon
 դեռ yet
 դեռատի young
 դեսպան ambassador
 դեսպանատուն embassy
 դերասան actor
 դերձակ tailor
 դէմ against

Գ

դէմք face
 դժբախտ unfortunate,
 դժբախտաբար unhappy
 դժբախտութիւն misfortune
 դժոխս infernal
 դժոխք hell
 դժուար difficult
 դիակ corpse
 դիմադրել to resist
 դիմանկար portrait
 դիմաց opposite
 դիտել to observe
 դիտմամբ intentionally
 դիտողութիւն observation
 դիրք position
 դիւանադէտ diplomat
 դիւանադիտական diplomatic
 դիւրին easy
 դիւրութիւն facility
 դնել to put, to place
 դողալ to tremble
 դուն you, (sing.)
 դուռ door, gate
 դուրս out, outside
 դուք you
 դպչել to touch
 դպրոց school
 դրամ money
 դրամատուն bank
 դրացի neighbor
 դրօշ flag

face
 unfortunate,
 unhappy
 unfortunately
 misfortune
 infernal
 hell
 difficult
 corpse
 to resist
 portrait
 opposite
 to observe
 intentionally
 observation
 position
 diplomat
 diplomatic
 easy
 facility
 to put, to place
 to tremble
 you, (sing.)
 door, gate
 out, outside
 you
 to touch
 school
 money
 bank
 neighbor
 flag

հիշել
 հիշել ոչ
 հլլել
 հլակ
 հլբ
 հկամուտ
 հկեղեցի
 հկեղեցական
 հղանակ
 հղերական
 հղերերդ
 հնթակայ
 հոանդ
 հոանկիւն
 հոամտեայ
 հուալ, հուցնել
 հս
 հսասէր
 հտ
 հտեւ
 հտք
 հրադ
 հրախտագէտ
 հրակ
 հրբ
 հրբեմն
 հրբեք
 հրգ
 հրդեղ
 հրդէն
 հրեքչարթի
 հրեւալ
 հրեւակայել
 հրեւելի
 հրէկ
 հրթալ
 հրթեւել

if
 if not
 to rise
 strawberry
 issue, exodus
 income
 church
 clergyman
 season, tune
 tragic
 elegy
 subject
 ardor
 triangle
 trimestrial,
 quarterly
 to boil
 I
 selfish
 back
 behind
 after
 dream
 grateful
 vein
 when
 sometimes
 never
 song
 to sing
 singer
 Tuesday
 to appear
 to imagine
 eminent
 yesterday
 to go
 traffic

Ե
 Եզ
 Եզակի
 Եզերք

Ե

Ե ox
 Ե singular
 Ե edge, border, shore

երիտասարդ young
 երկ work (literary)
 երկաթ iron
 երկաթաշործ blacksmith
 երկաթուղի railroad
 երկայն long
 երկինք sky, heaven
 երկիր earth
 երկու two
 երկուշաբթի Monday
 փրջանիկ happy
 և and
 ևս also, more

զինուոր soldier
 զինուորական military
 զոհ victim
 զոհողութիւն sacrifice
 զոյգ pair
 զուարթ gay
 զուարճալի amusing
 զուարճութիւն amusement
 զուգահեռական parallel
 զուտ pure
 զուր in vain
 զուրկ deprived of
 զրկել to deprive
 զօրավար general (of army)

Ձ

զանազան various
 զարդ ornament
 զարդարել to adorn
 զաւրմանք wonder
 զաւրմանալի wonderful
 զաւրմանալիորէն wonderfully
 զարնել to hit
 զաւտիկ child
 զգացում sentiment
 զգեստ clothing
 զգույշ careful
 զգուշանալ to be careful
 զգուշութիւն care
 զեղուն overflowing
 զեռուն reptile
 զետեղել to place, situate
 զերծ free of
 զզուել to be disgusted
 զէնք arms
 զինադադար armistice

էակ being
 էական essential
 էասպէս essentially
 էութիւն being, essence
 էգ female
 էջ donkey
 էջլ page

Ը

ըլլալ to be
 ընդարձակ vast
 ընդարձակել to enlarge
 ընդհակառակն on the contrary
 ընդհանուր general
 ընդունարան receptacle
 ընդունել to accept

ընդդէմ to revolt
 ընկ to do
 ընկեր companion
 ընկերանալ to accompany
 ընկերութիւն company
 ընկոյգ walnut
 ըսել to say
 ընտանի domestic
 ընտանիք family
 ընտրանի elite
 ընտրել to choose
 ընտրութիւն choice, election

թիւ number
 թղթաբեր mail (incoming)
 թղթատար mail (outgoing)
 թղթակից correspondent
 թղթակցութիւն correspondence
 թշնամի enemy
 թողուլ to leave
 թոյն poison
 թուական date
 թուանշան figure (arith.)
 թուգ fig
 թուղթ paper
 թունաւոր poisonous
 թունաւորել to poison
 թուշ chin
 թուփ bush
 թռչիլ to fly
 թռչուն bird

Թ

թագ crown
 թագաւոր king
 թագաւորական royal
 թագաւորութիւն kingdom
 թափ paw
 թակարդ trap
 թաղել to bury
 թանձր thick, dense
 թատերախաղ play (theater)
 թատրոն theater
 թարգման translator
 թարգմանել to translate
 թաց wet
 թաւիշ velvet
 թեկնածու candidate
 թերեւս perhaps
 թերի defective
 թերութիւն defect
 թեւ wing, arm
 թէ that
 թէյ tea
 թթու acid
 թի oar

Ժ

ժամ hour
 ժամանակ time
 ժամանակակից contemporary
 ժամանակացոյց time table
 ժամանակաւոր temporary
 ժամօդոյց watch, clock
 ժայռ rock
 ժայռաւէն ribbon
 ժառանգ, ժառանգորդ heir
 ժառանգութիւն inheritance, legacy
 ժիլր diligent
 ժլատ stingy
 ժխտական negative
 ժխտել to negate

ժողով meeting
 ժողովուրդ people
 ժողովրդական popular
 ժուժկալ sober
 ժպիտ smile
 ժպտիլ to smile

Ի

իբր, իբրև as
 իբր թէ if
 իգական feminine
 իժ viper
 իմ my
 իմ ինս mine
 իմանալ to hear
 իմաստ sense
 իմաստասէր philosopher
 իմաստուն թիւն wisdom
 իմաստուն wise
 իմացական intellectual
 իյնալ to fall
 ինը nine
 իննսուն ninety
 ինչ what
 ինչպէս how
 ինչու why
 ինք he
 ինքնաբուխ spontaneous
 ինքնաթիւ jet
 ինքնակալ autocrat
 ինքնատիպ original
 ինքնութիւն identity
 իշխան prince
 իսկ but, and
 իսկապէս essentially

ի վեր since
 իր his (pronoun);
 իր object
 իրադործել to realize
 իրական real
 իրապէս really
 իրաւ true
 իրաւագէտ jurist
 իրաւունք right
 իրաւախոհ arbiter
 իրիկուն evening
 իրողութիւն fact
 իւղ oil
 իւրաքանչիւր each

Լ

լալ to weep
 լայն wide
 լապտեր lantern
 լաստ raft
 լար chord
 լաց weeping
 լաւ good, well
 լաւագոյն better
 լաւատես optimist
 լեարդ liver
 լեզու tongue, language
 լեղի bitter
 լեռ mountain
 լեռնային mountainous
 լեցնել to fill
 լի full
 լիճ lake
 լճակ small lake
 լման entire, complete

լմացնել to finish
 լողարան bathroom
 լողնալ to bathe
 լոյս light
 լուսիլent silent
 լուսապսակ halo
 լուսաւոր luminous, luminary
 լուսաւորիչ illuminator
 լուր news
 լուրջ serious
 լռել to keep silence
 լսել to hear
 լսողութիւն hearing
 լրագիր newspaper
 լրտես spy

Պ

խաբէրայ cheater
 խաբել to cheat, to fool
 խածնել to bite
 խակ raw, immature
 խաղ play
 խաղալ to play
 խաղաղ quiet, peaceful
 խաղաղութիւն peace
 խաղող grape
 խայթ bite
 խղճիկ scruples
 խայթել to sting
 խայծ bait
 խանդ enthusiastic
 խանդալատութիւն enthusiasm
 խանութ shop

խաչ cross
 խաչել to crucify
 խառն mixed
 խառնել to mix
 խառնուրդ mixture
 խաւար dark, darkness
 խաւարում eclipse
 խելացի intelligent
 խելք intelligence
 խեղճ poor
 խեղճութիւն poverty
 խենթ crazy
 խիղախ audacious
 խիղճ conscience
 խիստ severe, very
 խիտ dense
 խղճալ to pity
 խղճալի pitiable, pitiful
 խղճամիտ conscientious
 խղճահարել to have scruples,
 to repent
 խմել to drink
 խնամել to take care of
 խնայել to economize, save
 խնայող saving
 խնդիր problem
 խնդրանք request
 խնդրել to request
 խոկալ to meditate
 խոհ thought
 խոնարհ humble
 խոնաւ damp
 խոստովանիլ to confess
 խոր, խորունկ deep
 խորհուրդ mystery, thought
 խորհրդածել meditate
 խորհրդակցել to consult
 խորհրդարան parliament

խորտակել to destroy
խուլ deaf
խումբ group
խուսափել to avoid
խրատ advice
խրատել to give advice
խօսակցութիւն convention
խօսիլ to speak
խօսք word

Յ

ծագիլ to originate
ծաշում origin
ծալել to fold
ծալք fold
ծախել to sell
ծախք expense
ծածանիլ to float
ծածկել to cover
ծածոակ hidden
ծակ hole
ծակել to pierce
ծաղիկ flower
ծաղկաքաղ anthology
ծաղր mockery
ծաղրել to mock
ծամել to chew
ծայր extremity
ծանր heavy
ծառ tree
ծարաւ thirst, thirsty
ծափ clap
ծեծ thrashing
ծեծել to thrash
ծերակոյտ senate
ծերակուստական senator

ծիածան rainbow
ծիլ bud
ծիծաղ laughter
ծլիլ to bud
ծիլումն apricot
ծիլումն դօտի rainbow
ծիւալ to fume
ծիւել to smoke
ծնիլ to be born
ծնողք parents
ծնունդ birth
ծոյլ lazy
ծուղակ snare
ծուռ crooked
ծուռ to bend
ծրար package, bundle
ծիւալ to float
ծիւուն afloat

Կ

կազմել to form
կազմակերպել to organize
կաթ milk
կաթիլ drop
կաթողիկէս cathedral
կալուած property, domain
կախարդ sorcerer, witch
կախարդային bewitching, enchanting
կաղ lame
կաղալ to limp
կաղանդ new year
կամ or
կամար arch
կամաւոր voluntary, volunteer
կամուրջ bridge

կամք will, will power
կայարան station
կայուն -ութիւն stable, stability
կայծ sparkle
կայծակ lightning
կայսր mast
կայսր to stand up
կայսր emperor
կայսր imperial
կայսրական imperialist
կայսրապաշտ robust
կայտառ green
կանանչ womanly
կանաչի to stand up
կանգուն standing
կանթեղ lamp
կանխել to anticipate
կանխիկ cash
կանոն rule
կանոնաւոր regular
կանուխ early
կանչել to call
կաշտակել to bribe
կաշտք bribe
կապ tie
կապակցութիւն connection
կապել to tie, bind
կապիկ monkey
կապիկել to imitate
կապոյտ blue
կառահոսմբ train
կառավար coachman
կառավարական governmental
կառավարել to govern
կառավարիչ governor
կառավարութիւն government
կառուցանել to construct
կառք carriage, cab

կատաղի furious
կատարեալ perfect
կատարել to perform
կատարելութիւն perfection
կատարելապէս perfectly
կատու cat
կար sewing
կարպ butter
կարասի furniture
կարգ class
կարգել to read
կարել to sew
կարելի possible
կարելիութիւն possibility
կարենալ to be able
կարեկցիլ to sympathize
կարեկցութիւն sympathy
կարեւոր important
կարեւորութիւն importance
կարծիք opinion
կարծիք hard
կարծրանալ to harden
կարճ short
կարմիր red
կարող able, capable
կարօտ needy
կարօտ nostalgia
կաւիճ chalk
կեանք life
կեղեւ bark (of tree)
կեղծ false
կեղծաւոր hypocrite
կեղծիք sham
կեղտ dirt
կեղտոտ dirty
կենդանի animal, alive
կենսական vital
կենսանիւթ vitamin

կեռաս	cherry	կրօնական	religious
կերակուր	food	կրօնաւոր	clergyman
կերպ	manner	կրօնք	religion
կէտ	point, whale		
կզակ	jaw		
կը	particle used in indicative present and imperfect tenses		Հ
կին	woman	հագուստ	clothing
կիրակի	Sunday	հագնիլ	to put on, to dress
կիրք	passion	հագուելի	to get dressed
կկց	kick, abutting	հաղ	cough
կլիմայ	climate	հաղալ	to cough
կլլեկ	to swallow	հաղիւ	hardly, scarcely
կղերական	clergyman	հազուադիւստ	rare
կղզի	island	հալածանք	persecution
կմախք	skeleton	հալածել	to persecute
կնճռոտ	complicated	հալեցնել	to melt (tr.)
կշիւ	balance, weight	հալիլ	to melt (intr.)
կողմ	side	հականիշ	antonym
կողք	cover (of book)	հակառակ	contrary, in spite of
կոչել	to call	հակառակորդ	adversary
կոր	curved	հաճելի	agreeable
կորիզ	nucleus	հաճիլ	to please
կորիզային	nuclear	հաճոյք	pleasure
կորսնցնել	to lose	համ	taste, savor
կործանել	to ruin	համաձայնելի	to agree with
կուռք	idol	համար	for
կուրծք	breast	համարձակ	bold
կուսպաշտութիւն	idolatry	համարձակիլ	to dare
կուռիլ	to fight	համբոյր	kiss
կտակ	testament	համբուրել	to kiss
կտոր	piece	համեղ	tasty
կտուց	beak, bill	համեմատ	according
կրակ	fire	հայ	Armenian (n. & adj.)
կրակապաշտութիւն	fire worship	հայաստան	Armenia
կրտսեր	younger	հայերէն	Armenian (lang.)

հայկական	Armenian	հատ	piece
հայր	father	հատիկ	grain
հայրական	paternal	հատնիլ	to expire, run out
հայրենակից	compatriot	հատուած	segment
հայրենասէր	patriot	հարազատ	pure, unadulterated
հայրենասիրական	patriotic	հարազատութիւն	purity, genuineness
հայրենասիրութիւն	patriotism	հարաւ	south
		հարաւային	southern
հայրենիք	fatherland	հարուած	blow
հայրութիւն	fatherhood, paternity	հարուածել	hit, strike
		հարուստ	rich
հանգրուան	milestone	հարս	bride
հանդիսար	rest	հարսանիք	wedding
հանդէիլ	to rest	հարցնել	to ask
հանդատուէտ	comfortable	հարցում	question
հանդէպ	toward	հաց	bread
հանդէս	spectacle	հաւ	hen
հանդիսատես	spectator	հաւանական	probable
հանդիսաւոր	spectacular, solemn	հաւանութիւն	approval
հանճար	genius	հաւանիլ	to assent
հանճարեղ	with genius	հաւասար	equal
հաշիւ	account	հաւասարապէս	equally
հաշուակալ	accountant	հաւտտալ	to believe
հաշտեցնել	to reconcile	հաւտտարիմ	faithful
հաշտութիւն	peace, reconciliation	հաւտտք	faith
		հաւաքարար	collectively
հաչել	to bark	հաւաքածոյ	collection
հապճեպ	hasty	հաւաքել	to collect, gather
հասարակ	common	հաւարոյթ	gathering
հասարակութիւն	public (n.)	հաւարուելի	assemble
հասկ	ear of corn, wheat	հաւնիլ	to like, approve
հասկնալ	to understand	հեղնանք	irony
հասկացողութիւն	understanding	հեղնել	to ridicule, to deride
հասնիլ	to arrive	հեղ	meek
հասոյթ	income	հեթանոս	pagan
հաստ	thick	հեթանոսութիւն	paganism
հաստաս	solid	հեռաւոր	distant
հասողութիւն	reach	հեռու	far

հետ with
 հետաքրքիր curious
 հետևանք consequence
 հետևել to follow
 հզոր mighty
 հիանալ to admire
 հիանալի admirable
 հիացում admiration
 հիմ foundation, base
 հիմնական fundamental, basic
 հիմնարկ foundation, institu-
 tion
 հին old
 հինգշաբթի Thursday
 հիանդ sick
 հիանդանալ to get sick
 հիանդանոց hospital
 հիւլէ, հիւլէական atom, atomic
 հիւպատոս consul
 հիւսիս north
 հիւր guest
 հիւրասէր hospitable
 հիւրասիրութիւն hospitality
 հնադանդ obedient
 հնարել to invent
 հնարիչ inventor
 հնարք invention
 հնձել to reap
 հոգ care
 հոգալ to care, provide
 հոգի soul
 հոգեկան spiritual
 հոմանիչ synonym
 հոն there
 հոս here
 հոսանք current
 հոսիլ to flow
 հով wind

հովանոց umbrella
 հովիւ shepherd
 հոտ smell
 հոտ there
 հոտիլ to smell (intr.)
 հոտուել, հոտ-
 ւըտալ to smell
 հում raw
 հունձք harvest
 հպիլ to touch
 հսկայ giant
 հսկել to watch
 հրատարական resignation
 հրատարիլ to resign
 հրահանդ exercise
 հրահանգել to instruct
 հրայրք passion
 հրաշալի miraculous
 հրաշք miracle
 հրապարակ market
 հրապոյր charm
 հրապուրել to charm, enchant
 հրապուրիչ charming
 հրատարակել to publish
 հրատարակիչ publisher
 հրաւէր invitation
 հրաւիրել to invite
 հրդեհ fire
 հրել to push
 հրճուանք joy

2

ձայն sound, voice
 ձայնական vocal
 ձայնասփիւռ radio

ձայնասփուել to broadcast
 ձայնաւոր vowel
 ձանձրանալ to be bored
 ձանձրոյթ boredom, ennui
 ձեղուն ceiling
 ձեռական manual
 ձեննադրել to ordain
 ձեննարկ enterprise
 ձեննարկել to undertake
 ձեռք hand
 ձեր your
 ձիք gift
 ձիւն snow
 ձմեռ winter
 ձմերուկ watermelon

2

ղեկ helm
 ղեկավար helmsman, leader
 ղեկավարել to conduct, direct
 ղրկել to send

ձ

ճաշար rabbit
 ճաթիլ to burst
 ճալօրել to soar
 ճակատ forehead, front
 ճակատագիր fate
 ճակատագրական fateful
 ճակատամարտ battle
 ճամբայ way
 ճամբորդել to travel
 ճամբորդութիւն travel, journey
 ճանձ fly (insect)
 ճանչնալ to know, recognize

ճաշ meal
 ճառ speech
 ճառագայթ ray
 ճառել to deliver a speech
 ճիշտ correct, exact
 ճիւղ monster
 ճիւղաղայիճ monstrous
 ճմլել to press
 ճնճղուկ sparrow
 ճշդել to correct
 ճշդութիւն exactitude
 ճշմարիտ true
 ճշմարտացիս truly

յ

մագնիս magnet
 մագնիսական magnetic
 մազ hair
 մակարդակ plane, level (n.)
 մակբայ adverb
 մակերես surface
 մահ death
 մահ fatal
 մայր mother
 մանաւանդ above all, especially
 մանկական childish
 մանկութիւն childhood
 մանուկ child
 մանր tiny
 մաշիլ to get worn
 մաս part
 մասնագէտ specialist
 մասնակի partial
 մասնաւոր special
 մասնաւորարար especially
 մատ finger

մատանի ring
 մատիտ pencil
 մատնել to betray
 մարգ, մարգա- meadow
 դետին
 մարգարէ prophet
 մարգարիտ pearl
 մարդ man
 մարդակազմու- anatomy
 թիւն
 մարդկային human
 մարդկութիւն humanity
 մարդիկ athlete
 մարմին body
 մարմնամարդ gymnastics
 մարմնաւոր bodily, corporeal
 մաքուր clean
 մաքրել to clean
 մեկան ink
 մեծ great, big
 մեկնակէտ starting point
 մեկնել to interpret
 մեկնութիւն interpretation
 մեկնիլ to depart
 մեկնում departure
 մեղանչել to sin
 մեղաւոր sinful
 մեղմ mild
 մեղր honey
 մեղք sin
 մենաւոր solitary
 մենութիւն solitude
 մենք we
 մեռել dead
 մեռնիլ to die
 մեռցնել to kill
 մետաղ metal
 մետաղեայ metallic

մեր our
 մերժել to refuse
 մերկ naked
 մերկացնել to lay bare
 մէգ fog
 մէկ one
 մէջ in
 մէջէն through
 մը a, an
 մթնոլորտ atmosphere
 մոսկոյտ mosquito
 մի one
 միայն only
 միացել united
 միացեալ նա- United States
 հանգնեք
 միասին together
 միաւոր unit
 միմեկ alone
 մինչ, մինչև while
 մինչև until, as far as
 միշտ always
 միջակ mediocre
 միջուկ kernel
 միս flesh, meat
 մնալ to remain
 մոլեռանդ fanatic
 մոլի addict
 մոլոր wandering, gone
 astray
 մոլորակ planet
 մոլութիւն vice
 մոմ candle
 մութ dark
 մսալիւս butcher
 մսխել to waste, squander
 մսխում waste
 մտահոգ worried

մտերիմ intimate
 մտնել to enter
 մրմնչել to murmur
 մրմունչ murmur
 մրցակից competitor
 մրցել to compete
 մրցում competition, rivalry

Յ

յաճախ often
 յաղթական victorious
 յաղթանակ victory
 յաղթութիւն triumph
 յայտնի evident
 յայտնութիւն revelation
 յանդունութիւն boldness
 յանդուգն bold
 յանկարծ suddenly
 յանկարծական sudden
 յանցաւոր guilty
 յանցանք guilt
 յաջող successful
 յաջողիլ to succeed
 յաջողապէս successfully
 յաջորդ next
 յաջորդաբար successively
 յաջորդական successive
 յաջորդութիւն succession
 յառաջ forward
 յառաջդիմութիւն progress
 յատակ bottom, background
 յատկութիւն quality
 յատուկ proper
 յարաբերական relative
 յարախոհութիւն relation
 յարգանք respect
 յարգել to respect

յարկ floor, story, home
 յարձակում attack
 յարձակողական aggressive
 յաւիտեան for ever
 յաւիտեական eternal
 յեղափոխական revolutionist
 յեղափոխութիւն revolution
 յիմար fool
 յիշատակ souvenir
 յիշել to remember
 յիշողութիւն memory
 յոգնակի plural
 յոգնած tired
 յոգնիլ to get tired
 յոյս hope
 յորդիլ to overflow
 յուսալ to hope
 յուսախար disappointed
 յուսախարութիւն disappointment
 յստակ clear
 յօրինել to compose

Ն

նաև also
 նախ at first
 նախագահ president
 նախապէս originally, previ-
 ciously, formerly
 նախարար minister
 նախդիր, նախա- preposition
 դրութիւն
 նախընտրել to prefer
 նախկին former
 նախնիք ancestor
 նահատակ martyr
 նահանջ state, province
 նամակ letter
 նայիլ to look

նաւ vessel
 նաւակ bark
 նաւել to navigate
 նեղ narrow
 նեղուց strait
 ներկ color, paint
 ներկայ present
 ներկայացնել to introduce
 ներկել to paint
 ներկարար painter
 ներշնչել to inspire
 ներշնչում inspiration
 ներս into, inside
 ներփակ enclosed
 ներփակել to enclose
 նիւար thin
 նիւարնալ to get thin
 նկար painting
 նկարադիր character
 նկարագրել to describe
 նկարել to paint
 նկարիչ painter (artist)
 նման like, similar
 նշան sign
 նշանակել to signify
 նոր new
 նուէր present, gift
 նուիրել to present
 նուիրական sacred
 նուիրում dedication
 նստիլ to sit

Շ

շաբաթ week
 շաբաթ օր Saturday
 շաբաթավերջ weekend

շահ profit
 շահիլ to earn, to gain
 շողկապ conjunction
 շատ much
 շարժել to move (tr.)
 շարժիլ to move (intr.)
 շարժական movable
 շարժանկար movies
 շարժում movement
 շարունակ continually
 շարունակել to continue
 շաքար sugar
 շաքարեղէն candies
 շեղ oblique, slanting
 շեղակի obliquely
 շեղիլ to deviate
 շեղում deviation
 շեշտ accent
 շեշտել to accentuate
 շերտ slice
 շէն thriving, prosperous
 շինական peasant
 շինարար constructive
 շինել to build
 շիտակ straight
 շնորհ grace
 շնորհիւ thanks to
 շնչել to breathe
 շնչերակ artery
 շոունջ whisper
 շոգենաւ steamer
 շոգիլ steam
 շոտարիլ to get confused
 շուն dog
 շունչ breath
 շուտ quick
 շուրջ around, about
 շրջան period, era, tour

շրջանակ frame, circumference
 շրջապատ environment
 շրջապատել to surround
 շփել to rub
 շփում friction
 շփոթել to confuse
 շփոթիլ to be confused
 շփոթութիւն confusion

Ո

ունէ any
 ողբալ to lament
 ողբերգութիւն tragedy
 ողջ alive
 ողորկ smooth
 ոճ style
 օճիլ crime
 օճրագործ criminal
 օմանք some
 օմն some one
 օչ no
 օչինչ nothing
 օվ who
 օտում jump
 օտորէ oyster
 օտանաւոր poem
 օտք foot
 օր who, which
 օրք orphan
 օրբանոց orphanage
 օրբեղրել adopt
 օրեւէ any
 օրեւիցէ any

որոշ definite
 որոշել to decide
 որոշում decision
 օրովհետեւ because
 օրչափ how much
 օրջ den
 օրովսլի so that
 օրոտալ to thunder
 օրսալ to hunt
 օրսորդ hunter
 օւղել to wish, to want
 օւթ eight
 օւթսուն eighty
 օւժ force
 օւժեղ strong
 օւլ kid
 օւղիղ straight
 օւղղակի direct
 օւղղել to correct
 օւղղութիւն direction
 օւղտ camel
 օւնայն vain
 օւնենալ to have
 օւնկնդիր listener
 օւնկնդրել to listen
 օւշ late
 օւշանալ to be late
 օւռենալ to swell
 օւռեցք swelling
 օւսիլ to swell
 օւսուցիչ teacher
 օւտել to eat
 օւտելիք eatable, food
 օւր where
 օւրք outline
 օւրբանոց to outline
 օւրբանկար silhouette
 օւրեմն therefore
 օւրիչ other

	Չ		
չակերտ	quotation mark	պաղատիլ	to beseech
չամիչ	raisin	պաղպաղակ	make cold
չար	bad, naughty	պալթիլ	ice cream
չարագործ	malefactor	պալթիւն, պալ- թում	to explode
չարիք	evil	պալծառ	explosion
չարախօսել	to slander, backbite	պալման	clear
չարամիտ	malicious	պալմանաչըրու- թիւն	condition
չարչարել	to torture	պալմանաղբական	contract
չարիագանց	too much, extreme- ly	պալմանաւոր	conventional
չարաւոր	moderate	պալուսակ	conditional
չէղոք	neutral	պալքար	bag
չնչին	insignificant	պանդոկ	struggle
չոր	dry	պանդոկապետ	hotel
չորս	four	պանիր	inn keeper
չորքոտանի	four footed	պանծալ	cheese
չուան	rope	պանծալի	to take pride
չմշկել	to skate	պանծացնել	magnificent
չքմեղանք	excuse, justification	պալար	to magnify
չքնաղ	lovely	պալարել	supplies, provision
		պալարումունք	to besiege
		պալտել	worship
		պալտելի	to worship, adore
		պալտում	adorable
		պալտպան	adoration
		պալտպանել	protector
		պալտօն	to protect
		պալտօնական	office
		պալտօնատար	official (adj.)
			functionary
			official (n.)
պակաս	minus, lacking	պալտօնեայ	employee
պակասաւոր	defective	պալպ, պալպիկ	grandpa
պահ	moment	պալպակ	thirst
պահակ	sentinel	պալռաւ	old woman
պահանջ	demand, claim	պալտ	wall
պահապան	guardian	պալտահար	incident
պահանջատէր	creditor	պալտակառելի	venerable
պահանջել	to demand		
պահարան	closet, envelope		
պահակ	to keep		
պահք	fasting, lenten		
պաղ	cold		
պաղատանք	entreaty		

պարադայ	case, circumstance	պէսպէս	of various kinds,
պարզ	simple		varied
պարզիկ	to simplify	պէտք	necessity
պարզապէս	simply	պէտք է որ	it is necessary that
պարիկ	fairy	պժղալի	to loathe
պարծենալ	to boast	պիճալի	disgusting
պարկ	sack, bag	պիճոյ	firm, hard
պարկեշտ	honest	պիտակ	beauty spot
պարոն	sir, gentleman, Mr.	պիտտակ	pistachio
պարել	to dance	պիտակ	label
պարունի	danseuse	պիտանի	useful
պարունակել	to contain	պիտի	particle for future
պարունակութիւն	contents		tense
պատրուակ	pretext	պղինճ	copper
պարպել	to empty, evacuate	պղպչակ	bubble
պարսակել	to blame	պճնել	adorn
պարսիկ	Persian	պնակ	dish, plate
պարսկերէն	Persian (language)	պողոտայ	avenue
պարտական	debtor	պսակ	wreath, marriage
պարտականութիւն	duty	պսակել	to crown
		պտուղ	fruit
		պտղալի	fruitful
պարտատէր	debtor		
պարտաւոր ըլլալ	to be obliged		
պարտաւորիչ	obligatory		
պարտէղ	garden		
պարտիղպան	gardener		
պարտութիւն	defeat	ջարդ	massacre
պարտուիլ	to be defeated	ջարդել	to massacre
պարտք	debt	ջերմ	warm
պարփակել	to encompass	ջինջ	clear
պելս	moustache	ջնջել	wipe out
պեղել	to dig	ջուր	water
պետ	chief		
պետական	governmental		
պետութիւն	state		
պերճ	luxurious		
պերճախօս	eloquent	ռահվիրայ	pioneer
պղտիկ	small	ռամիկ	vulgar
պէս	like, similar	ռամկաւարութիւն	democracy
		ռամկաւար	democrat

Ջ

Բ

սա this
սաղ goose
սաթ amber
սալ anvil
սակարկել to bargain
սահիլ to slide
սահման limit, frontier
սահմանադրութիւն constitution
սահմանադրական constitutional
սահմանակից bordering
սառ ice
սառնարան icebox
սառուցիկ freezing
սարսափ terror
սաւան sheet
սաւառնիլ to soar
սափրիչ barber
սեխ melon
սեղան table
սեղանատուն dining room
սեղմել to press
սեմ threshold
սեռ sex
սերտել to study
սէր love
սին vain
սիրական darling
սիրահար lover
սիրահարիլ to fall in love
սիրել to love
սիրերգ love song
սիրուն lovely
սիրտ heart
սխալ error, mistake
սխալիլ to be mistaken
սկիզբ beginning

Ս

սկզբունք principle
սկսիլ to begin
սկսնակ beginner
սողալ to creep
սողուն reptile
սովորական ordinary, customary
սովորութիւն custom, habit
սուղ expensive
սուրբ saint
ստանալ to receive
ստանձնել to undertake
ստուշել to verify, ascertain

վազել to run
վախ fear
վախկոտ timid
վախնալ to fear
վայրենի savage
վայրի wild
վանական monk (n.) monastic (adj.)
վանել to chase, dispel
վանք monastery, convent
վառարան stove
վատ coward
վատնել to waste
վատնում waste
վար below, down
վարանիլ to hesitate
վարանում hesitation
վարդ rose
վարել to conduct, to drive (car)

վարժուիլ to get accustomed
վարժութիւն practice, training

Վ

վարձատրել to reward
վարձատրութիւն reward
վարձել to rent
վարձք rent
վեր up
վերաքաղ recapitulation
վերձակ blanket
վերջ end
վերջակէտ period
վերջանալ to end (intr.)
վերջացնել to finish
վերջաւորութիւն end
վէրք wound
վիճակ state, condition
վիրաբոյժ surgeon
վիրաւոր wounded
վիրաւորել to wound, injure, offend

վկայ witness
վկայական certificate
վկայել to witness
վհատ desperate
վհատիլ to despair
վճիռ judgment, sentence
վճռել to decree, decide
վռնտել to expel
վտարել to turn out, banish, expel

վրայ on
վրէժ revenge

Տ

տալ to give
տախտակ wood, plank
տախտակամած floor
տակ under
տակառ barrel

Տ

տաղ ode
տաղանդ talent
տաղանդաւոր talented
տանար temple
տաղաչափ versifier
տաղաչափել to versify
տաղաչափութիւն versification
տամուկ damp, wet
տանիլ to carry, tolerate
տանիք roof
տանձ pear
տաշել to file, shave
տառ letter
տառացի literal
տասանորդ tithe (tax)
տասը ten
տարբեր different
տարբերութիւն difference
տարեկան yearly
տարի year
տարտամ vague
տափակ flat
տաք hot
տղեղ ugly
տգէտ ignorant
տեղ place
տեղական local
տեսակ sort, kind
տեսական theoretical
տեսակցութիւն interview
տեսանելի visible
տեսիլք vision
տեսնել to see
տեսողական visual
տեսութիւն theory
տերեւ leaf
տեւական lasting
տեւականացում perpetuation
տեւել to last

տեւոդութիւն duration
 տէր owner, Lord
 տիեզերական universal
 տիեզերք universe
 տիկին lady, Mrs.
 տիրանալ to become the owner, master
 տխուր sad
 տղայ boy, child
 տոկոս interest
 տոկոճն solid
 տոմարակալ book-keeper
 տոմարակալութիւն book-keeping
 տուն house, home
 տուրք tax, tribute
 տուփ box

Ր

րարունի rabbi
 րոպէ second, moment

Յ

ցամաք land (n.) dry (adj.)
 ցանել to sow
 ցանցառ sparse
 ցասուժ wrath
 ցաւ pain
 ցաւալի regrettable
 ցեղ race
 ցեղային racial
 ցոյց demonstration
 ցուցահանդէս fair
 ցուցարար demonstrator
 ցուցնել to show

Փ

փայտ wood
 փայտաշէն wooden
 փառասէր ambitious
 փառասիրութիւն ambition
 փառաւոր glorious
 փառք glory
 փեսայ bridegroom
 փթթիլ to blossom
 փնտռել to seek, search
 փոթորիկ storm
 փորձ trial, essay
 փորձել to try
 փունջ bouquet
 փուռ oven
 փտտիլ to rot
 փրթիլ to break off (int.)
 փրկարար salutary
 փրկել to save
 փրկիչ savior
 փրկութիւն salvation

Վ

վալել to walk
 վակել to undo
 վահանայ priest
 վաղաք city
 վաղաքական political
 վաղաքականութիւն politics
 վաղաքացի citizen
 վաղել to cull, gather
 վաղցր sweet
 վամել press, squeeze
 վան than
 վանդակ sculpture

քանդակագործ sculptor
 քանի how many
 քաջ courageous
 քաջագործութիւն deeds of valor
 քաջութիւն courage
 քերականութիւն grammar
 քէն grudge
 քինախնդիր vindictive
 քիչ little (quantity)
 քմայք caprice
 քմայքոտ capricious
 քնանալ to sleep
 քնար lyre
 քնարերգակ lyric
 քննադատ critic
 քննադատել to criticize
 քշել to drive
 քրքր sister
 քրքր near
 քուն sleep
 քսան twenty

Օ

օգնական assistant
 օգնել to help

օգնութիւն help
 օգոստոս August
 օգտակար useful
 օդ air
 օդային aerial
 օդանաւ airship, airplane
 օդանաւորդ aviator
 օդուժ air force
 օժանդակ auxiliary
 օժանդակել to help
 օձել anoint
 օձ snake
 օձիք collar
 օղ ear-ring
 օղակ link
 օր day
 օրական daily, daily salary
 օրաթերթ daily newspaper
 օրէնսդիր legislative
 օրէնք law
 օրինական legal, legitimate
 օրիորդ Miss, young lady
 օրհնել to bless
 օրհնութիւն blessing

ENGLISH - ARMENIAN

	A		
a, an	մը	admire	հիանալ
abdomen	որովայն, փոր	advertisement	ադվ
able	կարող	aerial	օդային
about	շուրջ, մասին	afraid	փախցած
absence	բացակայություն	after	ետը
absent	բացակայ	again	դարձեալ
absolute	բացարձակ	against	դէմ
absurd	անհեթեթ	age	տարիք
abundance	առատություն	ago	առաջ
abundant	առատ	agree	համաձայնել
accept	ընդունել	agreement	համաձայնություն
accident	արկած	aid	օգնություն
accompany	ընկերանալ	air	օդ
according	համաձայն	air force	օդուժ
accordingly	հետևաբար	all	բոլոր
account	հաշիւ	allow	թոյլատրել
accumulate	կուտակել	aloud	բարձրաձայն
accurate	ճիշտ, ուղիղ	almost	զրեթէ
accuse	ամբաստանել	already	արդէն
acid	թթու	although	թէեւ, թէպէտ
across	մէջէն	always	միշտ
act	դործ, արար թատերախաղի	among	մէջ
active	դործօն	amount	դումար
activity	դործունէություն	amuse	դուրճացնել
actor	դերասան	amusement	դուրճութուն
add	դումարել, աւելցնել	and	և
addition	դումար	angel	հրեշտակ
address	հասցէ	anger	բարկություն
adjust	յարմարցնել, ուղղել	angle	անկիւն
		angry	բարկացած
		animal	կենդանի
		another	ուրիշ մը
		answer	պատասխան
		ant	մրջիկ

any	որեւէ, ոեւէ	astonish	զարմացնել
appear	երեւալ	astronaut	աստղանաւորը
appearance	երեւոյթ	astronomer	աստղագէտ
appetite	ախորժակ	astronomy	աստղագիտություն
apple	խնձոր		
apply	դիմել, դնել	at	մէջ
appreciate	զնահատել	atmosphere	մթնոլորտ
appreciation	զնահատութիւն	atom	հիւլէ
approach (n.)	մօտեցում	atomic	հիւլէական
approach (v.)	մօտենալ	attach	փակցնել
approval	հասնութիւն	attack	յարձակիլ
apt	յարմար	attempt	փորձել
arbitrary	կամայական	attention	ուշադրութիւն
arc	սղեղ	attest	վկայել
arch	կամար	attraction	ձգողություն
area	տարածություն	attractive	զբաւիչ
arise	ելլել	attribute	վերագրել
arithmetic	թուաբանություն	aunt	հօրաքոյր, մօրաքոյր
ark	տապան		
arm	բաղուկ, ղէնք	author	հեղինակ
army	բանակ	authority	հեղինակություն
arrange	կարգադրել	automatic	ինքնադործ
arrangement	կարգադրություն	automobile	ինքնաշարժ
arrow	նետ	average	միջին
art	արուեստ	auxiliary	օժանդակ
artery	լնչերակ	awake	արթուն, արթըն-ցնել
article	տարկայ, յօդ	away	անդին
artisan	արհեստաւոր	awful	սարսափելի
artist	արուեստագէտ	awkward	անճարակ
as	մինչ, նման	axis	առանցք
ascribe	վերագրել		
ash	մոխիր, աճիւն		
ashamed	ամչցած		
ask	հարցնել, խնդրել		
ass	էշ		
assemble	հաւաքել	Baby	կրտսայ
assume	ենթադրել	Lack	ևտ, կտու
assure	վստահացնել	bad	դէշ
assurance	ստուգանքություն	bag	պայուսակ

balance կշիռ, հաւասարակշռութիւն
 bale հակ
 ball գնդակ
 band խումբ
 bank զբոսատուն
 bankrupt ննանկ
 bare մերկ
 bark կեղեւ, հաշեւ
 base խարխիս, ստորին
 basic հիմնական
 basin աւաղան, կոնք
 basket զամբիւղ
 bath բաղնիք
 be բլլալ
 beak կտուց
 bear արջ, կրեւ
 beard մօրուք
 beast անասուն
 beautiful դեղնցիկ
 because որովհետեւ
 bed անկողին
 bee մեղու
 beef եղի միս
 beehive փեթակ
 before առաջ
 behave վարուիլ
 behavior վարք
 belief հաւատք
 bell զանդակ
 beside քով
 besides ատկէ զատ
 between միջև, մէջտեղ
 bill հաշունեցուցակ, կտուց
 bird թռչուն
 birth ծնունդ
 bit կտոր, քշիկ
 bite խածնել

black սև
 blade ծիղ, շեղի
 bless օրհնել
 blessing օրհնութիւն
 blind կոյր
 blindness կորուսթիւն
 blood արիւն
 bloom բողբոջ, բողբոջիկ
 blow փչել, հարուած
 blue կասկոյտ
 boast պարծեանալ
 boat նաւ
 body մարմին
 boil եռալ, եռացնել
 bone ոսկոր
 book զերթք
 book-keeping տոմարակալութիւն
 boot մուճակ
 botile շիշ
 box տուփ
 boy մանչ
 brain ուղեղ
 branch ճիւղ
 brass արոյր
 bread հաց
 breadth լայնք
 break կտորել
 breast կուրծք
 breath շունչ
 brick աղիւս
 bride հարս
 bridegroom փեսայ
 bridge կամուրջ
 bright փայլուն
 broad լայն
 broken կտրած
 brother եղբայր
 brow ճակատ

bitter դառն, լեղի
 brown թուխ
 brush թուփ, խողանակ, վրձին
 bubble սղաղակ
 bucket դոյլ
 bud ծիլ
 build շինել
 building շէնք
 burn այրել, այրիլ
 burst պայթիլ
 business գործ, առևտուր
 but բայց
 butter կարագ
 button կոճակ
 by միջոցով

cause պատճառ, դատ
 cave քարայր
 cavity ծակ
 cell բջիջ
 certain ապահով, որոշ
 certainly անշուշտ
 chain շղթայ
 chair աթոռ
 chalk կաւիճ
 chance բախտ
 change փոխել, փոխութիւն

charity սէր, ողորմութիւն
 chauffeur շարժավար
 cheap ատան
 cheat խաբել, խաբեբայ
 check արգելիլ, ստուգել
 cheese պանիր
 chemical քիմիական
 chemist քիմիաբան
 chest կուրծք
 chicken վառեակ
 chief պետ

C

cab կառք
 cage վանդակ
 cake կարկանդակ
 calendar օրացոյց
 call կոչ, կանչել
 calm հանդարտ
 canvas պատտառ
 capable կարող
 capacity կարողութիւն
 care հոգ, հոգալ
 carriage կառք
 carry տանիլ
 cart սայլ
 case պարագայ, սնտուկ
 cash կանխիկ
 cat կատու

child մանուկ, զաւակ
 chin կզակ
 chorus երգչախումբ
 church եկեղեցի
 cigaret դրանիկ
 circle բոլորակ
 circumference շրջանակ
 clap ծափ, ծափահարել
 claw ճիրան
 clean մաքուր
 carry յստակ
 clearly յստակօրէն
 client յաճախորդ
 clock ժամացոյց
 cloth կերպաս
 clothing հագուստ

cloud ամսկ
cloudy ամսկոտ, ամսկա-
մած
coal սոժուխ
coat վերարկու, բաճ-
կոն
cock սքաղաղ
coffee սուսմ
cold սլաղ, սուստ
collar օձիք
color դոյն
column սիւն
comb սանար
come դալ
comfort հանգստութիւն
comfortable հանգստաւէտ
committee յանձնախումբ
common հասարակ
companion բնկեր
company բնկերութիւն
compare բաղդատել
comparison բաղդատութիւն
compete մրցիլ
competition մրցում
complain դանդատիլ
complaint դանդատ
complete ամբողջ, կատար-
եալ
complex բարդ, բարդոյթ
component բաղկացուցիչ
տարր
condition սլալման, վիճակ
connect միացնել
connection կապակցութիւն
conscience խիղճ
conscious դիտակից
consciousness դիտակցութիւն
consider նկատի առնել
considerable մեծ, կարեւոր

considerate փառիկանկատ
consideration նկատառում
continually շարունակաբար
continuous շարունակական
control հակակշիւ, հա-
կակշռել
cook խոհարար
cool դոզ
copper սղիւնձ
copy օրինակ, բնդօրի-
նակութիւն, օրինակիլ
cord չուան
cotton բամպակ
cough հազ
country երկիր
court դատարան, ար-
քունիք
cover ծածկել, ծածկոյթ
covert ծածուկ
cow կով
crack ճաթիլ
credit սլահանջ
crime ոճիւր
cross խաչ, խաչածեղի
crown թագ
crush ջախջախել
cruel անգութ
cry սղաղակ, լալ
cup գաւաթ
cure դարման
current բնթացիկ
curse անէծք, անիծել
curtain վարարոյթ
curve կոր
cushion բարձ
custom սովորութիւն
customhouse մտքատուն
cut կտրել

D

dagger դաշոյն
dam ջրարգել
damage վնաս
damp խոնաւ
dampness խոնաւութիւն
dance պար
danger վտանգ
dark մութ
date թուական, ժամա-
դրութիւն
daughter դուստր
dawn արշալոյս
day օր
dead մեռեալ
dear արիւնի
death մահ
debt պարտք
decide որոշել
decision որոշում
decrease պակսեցնել
deem համարել
decease, - ed մահ, մեռած
deep խորունկ
deficiency պակասութիւն
deficient պակաս
degree աստիճան
delicate փափուկ
demand պահանջիլ
den որջ
denomination յարանուանու-
թիւն
denominator յարարար
dentist ստամաքոյթ
depend կախում ունենալ
desert անապատ
design ծրագիր, նպա-
տակ, դժագրթ.

desire փափաք, փափա-
քիլ
destroy քանդել
destruction կործանում
detail մանրամասնու-
թիւն
detailed մանրամասն
determine որոշել
develop զարգացնել
development զարգացում
dew ցող
diameter տրամագիծ
differ տարբերիլ
difference տարբերութիւն
different տարբեր
difficult դժուար
difficulty դժուարութիւն
digest մարսել
digestion մարսողութիւն
direct ուղղակի
direction ուղղութիւն
dirty աղտոտ
disappear անհետանալ
discovery դիւտ
discount զեղչ
disciple աշակերտ
disease հիւանդութիւն
disgust պժղալ, պժղանք
dissent համաձայն չլլալ
distance հեռաւորութիւն
distant հեռու, հեռաւոր
distribute բաժնել, բաշխել
divide բաժնել
division բաժանում
do ընել
doctor բժիշկ
doctrine վարդապետու-
թիւն
dog շուն

dogma դաւանանք
 door դուռ
 doubt տարակոյս
 dove տատրակ
 down վար
 drawer դարակ
 dream երազ, երազել
 dress հագուստ
 drink խմել, ըմպելի
 drive քշել, վարել
 drop կաթիլ
 drop վար ձգել
 dry չոր
 due պատշաճ, հասած
 dust, dusty փոշի, փոշեպատ
 duty պարտականութիւն
 մաքսատուք

E

ear ականջ
 eagle արծիւ
 early վաճառակ
 earth երկիր
 east արեւելք
 edge եզերք
 egg հասկիթ
 effect ազդեցութիւն
 effort ճիւղ
 elastic առածդական
 electric էլեքտրական
 elect ընտրել
 election ընտրութիւն
 emancipate ազատագրել
 end վախճան
 engine մեքենայ
 engineer ճարտարագէտ,
 մեքենավար

enough բաւական
 environment շրջապատ
 environs շրջակայք
 envy նախանձ
 equal հաւասար
 equality հաւասարութիւն
 error սխալ
 eternal յաւիտենական
 eternity յաւիտենակա-
 նութիւն
 evaporate շոգիանալ
 even նոյն իսկ, հարթ,
 զոյգ թիւ
 event դէպք
 evening իրիկուն, երեկոյ
 ever երբեք
 every ամէն մէկ, իւրա-
 ղանչիւր
 everywhere ամէն տեղ, ամեն-
 ուրեք

evidence ապացոյց
 evident բացառապա
 evil չարիք
 exact ճիշդ
 example օրինակ
 except բացի
 exception բացառութիւն
 exchange փոխանակութիւն,
 փոխանակել

exist պոյութիւն ունե-
 նալ
 existence պոյութիւն
 expand տարածուիլ
 expansion ընդլայնում
 experience փորձառութիւն,
 ապրում
 experiment փորձ
 elect, election փորձագէտ
 explain բացատրել

export տարածել
 extension ընդլայնում
 eye աչք

F

face դէմք
 fact Լոյսութիւն
 factor ազդակ
 factory գործարան
 fail ձախողիլ
 faith հաւատք
 fall իյնալ
 false կեղծ
 fame համբաւ
 family ընտանիք
 fan հովահար
 far հեռու
 farm աղարակ
 farmer սոգարակապան
 farmer աղարակ
 fast քէր
 fat ճակատաշիր
 fate հայր
 father յոյնութիւն
 fatigue յանցանք
 fault վախ
 fear խնձոյք
 feast փետուր
 feather սկար
 feeble զղալ
 feel զգացում
 feeling կէզ
 female արդասաբեր
 fertile վէպ
 fiction դատ
 field կոխ, կռուիլ
 fight

finger մատ
 fire կրակ, հրեծ
 first առաջին
 fish ձուկ
 fix հաստատել
 flag դրօշակ
 flame բոց
 flat տափակ, յարկա-
 բաժին

flee փախչիլ
 flesh միս
 flight փախուստ
 flock երամ
 floor տախտակամած
 flour ալիւր
 flow հոսիլ
 flower ծաղիկ
 fly ճանձ, թռչիլ
 fold ծալք, ծալել,
 փարսխ

food կերակուր
 fool խենթ, խաբէլ
 foot ոտք
 for համար, վասն զի
 ուժ
 forehead ճակատ
 forgive ներել
 forgiveness ներում
 fork պատտաքաղ
 form ձեւ
 former նախկին
 forsake լքել
 forward յառաջ
 fountain աղբիւր
 fowl հաւ
 fox ալուէս
 fraction կոտորակ
 frame շրջանակ
 free ազատ

freedom աղատութիւն
 frequent յաճախ, յաճախել
 friend բարեկամ
 friendship բարեկամութիւն
 from բացառական
 front ինդիք է
 fruit ճակատ
 full պտուղ
 fume լեցուն
 future ծուխ
 ապագայ

G

garden պարտէզ
 gas կազ
 general ընդհանուր, գոբալար
 generation սերունդ
 gentle ազնիւ
 get ստանալ
 girl աղջիկ
 give տալ
 glad ուրախ
 glass ապակի
 glory փառք
 glove ձեռնոց
 go երթալ
 goat այծ
 god աստուած
 gold ոսկի
 good բարի, լաւ
 goodwill բարի կամեցողութիւն
 govern կառավարել
 government կառավարութիւն
 governor կառավարիչ

grace շնորհ
 graceful շնորհալի
 grain հատիկ
 grammar քերականութիւն
 grape խաղող
 grass խոտ
 gray դճրջ
 great մեծ
 green կանաչ
 grey դճրջ
 grief վիշտ
 ground գետին
 group խումբ
 growth աճում
 guarantee երաշխաւորութիւն

guest հիւր
 guide սուսնորդ, անաշնորդել
 gun հրացան

H

habit սովորութիւն
 hair մազ
 ham խոզի ապուխտ
 hammer մուրճ
 hand ձեռք
 hang կախել
 happy երջանիկ
 harbor նուազանդեստ
 hard կարծր
 harmony ներդաշնակութիւն
 hat գլխարկ
 hate ատել
 hatred ատելութիւն
 have ունենալ

he ան
 head գլուխ
 health առողջութիւն
 healthy առողջ
 hear լսել
 heart սիրտ
 heat տաքութիւն
 heaven երկինք
 heavenly երկնային, երկնաւոր
 height բարձրութիւն
 hell դժոխք
 help օգնել, օգնութիւն
 հաւ

hen հաւ
 here այտեղ, հստ
 heritage ժառանգութիւն
 high բարձր
 hill բլուր
 himself ինքզինք
 hire վարձել
 hire վարձք
 historian պատմաբան
 history պատմութիւն
 hole ծակ
 hollow ծակ (ած.)
 holy սուրբ
 honey մեղր
 honor պատիւ
 hook կեռ
 hope յոյս, յուսալ
 horizon հորիզոն
 horn եղջիւր
 horse ձի
 hospital հիւանդանոց
 hospitality հիւրասիրութիւն
 hotel պանդոկ
 hour ժամ
 house տուն

how ինչպէս
 husband ամուսին
 hygiene առողջապահութիւն

I

ice սառ
 ice cream պաղպաղակ
 idea գաղափար
 ideal իտէալ, գաղափարական
 if եթէ
 if not եթէ ոչ
 ill, illness հիւանդ, հիւանդութիւն
 image պատկեր
 imitate կապիկել, օրինակել
 import ներածել
 importance կարեւորութիւն
 important կարեւոր
 improve բարելաւել
 impulse մղում
 in մէջ
 increase աւելցնել
 individual անհատ
 industry ճարտարարուեստ
 inferno, inferna դժոխք, ային
 ink մելան
 insect միջատ
 instinct բնազդ
 instrument գործիք
 insurance ապահովագրութիւն
 interest սովոր, շահ, շահագորդութիւն
 interpret մեկնել, մեկնաբանել

interpretation մեկնութիւն
invent հնարել
invest շահարկել
invention դիւտ, հնարք
investigate հետազոտել
irregular անկանոն
irregularity անկանոնութիւն
iron երկաթ
island կղզի
ivory փղոսկր

J

jam պտղանուշ
jar կարաս
jaw կզակ
jet խնամաթիւռ
jewel շոհար
job գործ
join միանալ, միացնել
journey ճամբորդութիւն
joy հրճուանք
judge դատաւոր
juice հիւթ
jump ցատկել
just արդար, ճիշդ
justice արդարութիւն

K

keep պահել
key բանալի
kick կից, կից նետել
kidney երիկամ
kind ազնիւ, տեսակ
king թագաւոր
kingdom թագաւորութիւն

kiss համբոյր, համբուրել
knee ծունկ, ծնրադրկ
kneel ծնրադրել
knife դանակ
knot կապ
know գիտնալ
knowledge ծանօթութիւն

L

Laboratory տարրալուծարան
lace ժապաւէն
lad աղայ, պատանի
lamb դառնուկ
lake լիճ
lame կաղ
lament ողբալ
land երկիր, ցամաք
language լեզու
l.rk արտոյտ
last վերջին
late ուշ
latitude լայնութիւն
laugh խնդալ
laughter խնդուք
law օրէնք
layer խաւ
lead առաջնորդել
leaf տերեւ
learning ուսում
leather կաշի
left ձախ
leg սրունք
let թողուլ
length երկայնութիւն
letter գիր, նամակ
level հարթ, հարթել

life կեանք
lift վերցնել
light լոյս
like նման, սիրել
limit սահման
line գիծ
link օղակ
lion առիւծ
lip շրթունք
liquid հեղուկ
list ցուցակ
little քիչ, սղօտիկ
live ապրել
liver լեարդ
living սղջ, ապրուստ
load բեռ
loan փոխառութիւն
lock կղզի, կղզանք
long երկար, երկայն
longitude երկայնութիւն
look նայել, նայուածք
loose թոյլ
lose կորսնցնել
loss կորուստ
loud բարձրաձայն
love սէր, սիրել
low ցած
lung թոք

M

machine մեքենայ
mad խենթ
madam տիկին
make շինել
male արու
man մարդ
manager վարիչ

mantle վերարկու
map քարտէս
margin լուսանցք
mark նշան
market շուկայ, հրատարակ
married ամուսնացած
mass զանգուած
master վարպետ, տիրաւոր
match նալ
material մրցում, լուցիկ
materialism նիւթապաշտութիւն
materialist նիւթապաշտ
mature - maturity հասունութիւն
may մայիս, կարենալ
me դիւ
meadow մարգագետին
meal կերակուր
mean բռնակ, նշանակել, միջին
measure չափ
meat միս
medical բժշկական
medicine դեղ
meeting ժողով
melody մեղեդի
melt հալել, հալեցնել
memory յիշողութիւն
metal մետաղ
mercy գութ, ողորմութիւն
middle մէջտեղ
military զինուորական
milk կաթ
mind միտք
mine հիւս
mineral հանքային

minute վայրկեան
 mist մէգ, մշուշ
 mixed խառն
 mixture խառնուրդ
 modest համեստ
 money դրամ
 monkey կապիկ
 month ամիս
 moon լուսին
 morning առաւօտ
 mother մայր
 motion շարժում
 mountain լեռ
 mourn աշալ
 mouth բերան
 move շարժել, շարժել
 movies շարժանկար
 much շատ
 mud ցեխ
 multiply բազմապատկել
 muscle դնդեր
 music երաժշտութիւն, նուագ

N

nail դամ
 name անուն
 narrow նեղ
 nation ազգ
 nature բնութիւն
 natural բնական
 near մօտ
 necessary անհրաժեշտ
 neck վիզ
 needle սանդղ
 neighbor դրացի
 nerve ջիւղ

nest բոյն
 net զուտ, ուռկան
 new նոր
 news լուր
 night գիշեր
 no ոչ
 noble ազնիւ
 noise աղմուկ
 normal բնականոն
 north հիւսիս
 northern հիւսիսային
 nose քիթ
 not ոչ
 now հիմա
 nowadays ներկայիս
 nuclear կորիզային
 nucleus կորիզ
 number թիւ
 nut կաղին

O

oath երգում
 object առարկայ, առարկել
 oblique շեղ
 observe դիտել
 observation դիտողութիւն
 observatory դիտարան
 of տեւական հարկի նախդիր
 of course անշուշտ
 off անդին, հեռու
 offer ընծայել
 office պաշտօն, պաշտօնատուն, գրասենեակ
 often յաճախ
 oil իւղ

old հին, ծեր
 olive ձիթապտուղ
 on վրայ
 only միայն
 open բաց
 operation գործողութիւն
 opinion կարծիք
 opposite դիմաց
 or կամ
 orange նարինջ
 orchestra նուագախումբ
 order կարգ, հրամայ
 organization կազմակերպութիւն
 organize կազմակերպել
 origin ծագում
 ornament դարդ
 other ուրիշ
 oven փուռ
 over վրայ, վերեւ
 overturn տակալել
 out դուրս
 outline ուրուագիծ, ուրուագծել
 own ունենալ
 owner տէր
 oyster ոստրէ
 ox եղ

P

page էջ
 pain ցաւ
 painful ցաւալի
 paint ներկ
 pair զոյգ
 pale ամպոյն
 pan տապակ

paper թուղթ, լրագիր
 paradise դրախտ, արքայութիւն
 parcel մաս, ծրար
 parallel զուգահեռ, ազնիւ
 parent ծնողք
 part մաս
 partial մասնակի
 particle մասնիկ
 partner ընկեր (գործի)
 pass անցնել, արտօնադիր
 passion կիրք, հրայրք
 passport անցագիր
 past անցեալ
 pay վճարել
 payment վճարում
 peace խաղաղութիւն
 pen գրիչ
 pencil մատիտ
 pendulum ճօճանակ
 people ժողովուրդ
 perfume բոյր, անուշահոտութիւն
 period վերջակէտ, շրջան
 person անձ
 personal անձնական
 physical ֆիզիքական
 piano դաշնակ
 picture պատկեր
 pigeon աղանիխ
 pig խոզ
 pillar սիւն
 pin գեղասեղ
 pipe խողովակ
 pity գութ
 place տեղ
 plain պարզ, դաշտադէտ

plan	ծրագիր	price	դին
plane	օդանավ, հարթ	pride	հպարտութիւն
plant	տունկ, տնկել	priest	քահանայ
plate	պնակ	print	տպել
play	խաղալ, խաղ, թատերախաղ	prison	բանտ
please	հաճել, հաճեցէք	prisoner	բանտարկեալ
pleasure	հաճոյք	private	անձնական
plow	արօր, հերկել,	probable	հաւանական
pocket	գրպան	probability	հաւանականու- թիւն
poet	բանաստեղծ	produce	արտադրել
poetry	բանաստեղծու- թիւն	production	արտադրութիւն
point	կէտ	profit	շահ
poison	թոյն	program	յայտարար, ծրա- դիր
police	ուստիկանութիւն	proof	ապացոյց
policeman	ուստիկան	property	կալուած, սեփա- կանութիւն
policy	քաղաքականու- թիւն, վարքագիծ	prophet	մարգարէ
political	քաղաքական	prose	արձակ
polish	յղկել, փայլեցնել	protest	բողոք, բողոքել
poor	աղքատ	public	հրապարակային
population	ժողովուրդ	pull	քաշել
pork	խոզի միս	pump	ջրհան
porter	բեռնակիր	pun	բառախաղ
position	դիրք	punish, punishment	պատժել, պատիժ
possible	կարելի	pupil	աշակերտ
possibility	կարելիութիւն	purchase	դնում, գնել
post office	նամակատուն	purpose	նպատակ
pot	անօթ	push	հրել
potato	գետնախնձոր	put	դնել
powder	փառօղ	pyramid	բուրգ
power	ուժ, զօրութիւն		
praise	դուզել, դովեատ		
prayer	աղօթք		
preach	քարոզել		
present	ներկայ	quality	յատկութիւն
press	մամուլ, ճնշել	quantity	քանակութիւն
pressure	ճնշում	queen	թագուհի

question	հարցում	relation	յարաբերութիւն
quick	արագ	relative	յարաբերական, աղբական
quickly	արագօրէն	religion	կրօնք
quiet	հանդարտ	remain	մնալ
quite	բոլորովին	rent	վարձք
		reply	պատասխանել
		represent	ներկայացնել
		reptile	սողուն
		request	խնդրել
		resist	դիմադրել
		resistance	դիմադրութիւն
		respect	յարգանք
		responsible	պատասխանատու
		rest	հանգիստ, հանգ- չիւ
		restaurant	ճաշարան
		retail	փոքրաքանակ վա- ճառում
		reveal	յայտնել
		revelation	յայտնութիւն
		reward	վարձատրութիւն
		rhythm	կշռոյթ
		rich	հարուստ, ճոխ
		right	իրաւունք, շէտակ
		righteous	արդար
		ring	մատանի
		river	գետ
		road	ճամբայ
		robe	շրջագգեստ
		rock	ժայռ
		roll	դլան
		roof	տանիք
		room	սենեակ
		root	արմատ
		rose	վարդ
		rot	փտտիլ
		rough	կոշտ
		round	կլոր

R

race	ցեղ, ձիարշաւ, վազելու մրցում		
radiate	շողարձակել		
radiation	շողարձակում		
radio	ձայնափոռում		
rail	երկաթուղի		
rain	անձրեւ		
raise	վերցնել		
rapture	զմայլում		
rare	հազուադիւրս		
rat	մուկ		
rate	սակ		
ray	ճառագայթ		
react	հակազդել		
reaction	հակազդեցութիւն		
read	կարդալ		
reading	ընթերցում		
ready	պատրաստ		
reason	պատճառ, բանա- կանութիւն		
record	արձանագրու- թիւն		
receipt	ստացում, ընկա- լաքիր		
red	կարմիր		
regret	ախտասալ		
regular	կանոնաւոր		
regularity	կանոնաւորու- թիւն		

Q

		quality	յատկութիւն
		quantity	քանակութիւն
		queen	թագուհի

rub շիւել
 rule կանոն
 run վազել
 rush խուժել, խուժում

S

sack սպրկ
 sad տխուր
 safe անվտանգ
 safety անվտանգութիւն
 sage իմաստուն
 sail սուսաւ
 saint սուրբ
 sake (for the sake of) ...սիրոյն
 sale վաճառում
 salt աղ
 same նոյն
 sample նմոյշ
 sand անաղ
 save փրկել, խնայել
 savior փրկիչ
 savor համ
 school դպրոց
 science դիտութիւն
 scientific դիտական
 scissors մկրատ
 screw պտտասակ
 sea ծով
 seal կնիք
 search փնտնել
 seat նստիլ
 second երկրորդ
 secondary երկրորդական
 secret գաղտնիք, գաղտնի
 secretary քարտուղար
 section հատուած

see տեսնել
 seed հոնտ
 seem երեւալ
 select ընտրել
 selection ընտրութիւն
 self անձ
 sell ծախել
 send ղրկել
 sense զգայաբանք, իմաստ
 sensitive զգայուն
 separate զատ, զատել
 serious լուրջ
 servant ծառայ
 serve ծառայել
 service ծառայութիւն
 sew կարել
 sex սեռ
 shade, shadow շուք
 shake ցնցել
 shame ամօթ
 shape ձեւ
 share բաժին
 sharp սուր
 shave անիւն
 sheep ոչխար
 sheet սաւան
 shelf դարակ
 shell խեցի
 shine վալիլ
 ship նաւ
 shirt շապիկ
 shock ցնցում
 shoe կոշիկ
 shoot կրակել
 shore սեղերք
 short կարճ
 shot հարուած, հրաղէնի
 show ցուցնել

shower տարափ
 shut դռն
 shutter կնիք
 sick հիւանդ
 side կողմ
 sign ստորագրել, ստորագրութիւն
 silk մետաքս
 silver արծաթ
 similar նման
 similarity նմանութիւն
 simple պարզ
 simplicity պարզութիւն
 sin մեղք
 sinful մեղապարտ
 sister քույր
 size մեծութիւն, չափ
 skin մորթ
 skirt քղանցք
 skull գանկ
 sky երկինք
 slap սպտակ
 slay սպանել
 sleep քնանալ
 slide սահիլ
 slip սահիլ
 slow դանդաղ
 small պզտիկ
 smell հոտ, հոտիլ, հոտոտել
 smile ժպտիլ
 smoke ծուխ
 smooth ողորկ
 snake օձ
 snow ձիւն
 so այսպէս
 soap ամառ
 soar սաւառնիլ
 social ընկերային

society ընկերութիւն
 soft կակուղ
 soil հող
 soldier զինուոր
 solid հաստատուն
 solution լուծում, լուծոյթ
 solve լուծել
 some մաս մը, քիչ մը
 son որդի
 song երգ
 sorrow վիշտ
 sorrowful վշտալի
 sort տեսակ
 soul հոգի
 sound ձայն
 soup սպուր
 south հարաւ
 southern հարաւային
 sow ցանել
 space միջոց, անջրպետ
 spade բահ
 spark կայծ
 spear նիղակ
 special մասնաւոր
 specialist մասնագէտ
 specialty մասնագիտութիւն
 specimen նմոյշ
 spice համեմ
 spirit ոգի
 spiritual ոգեկան
 sponge սպունգ
 spoon դգալ
 spring դարուն, ցատկել
 square քառակուսի
 stable ախոռ
 stage բեմ
 stain արատ
 stamp դրոշմաթուղթ
 star աստղ

start	մեկնել	subtraction	հանում
state	յախտարարել	success	յաջողութիւն
state	վիճակ, պետութիւն, նահանգ	successful	յաջող
statement	յախտարարութիւն	successive	յաջորդական
station	կայարան	such	այնպիսի
steal	ղողնալ	sudden	յանկարձական
steam	չողի	suddenly	յանկարծ
steel	պողպատ	sugar	շաքար
stem	ցողուն	suggest	թելադրել
step	քայլ	suggestion	թելադրութիւն
stick	աւազան	sum	շումար
stiff	կարծր	summer	ամառ
still	ստակաւիւն, հանդարտ	sun	ազերակ, արև
stocking	ղուլպայ	supply	հայթայթել
stomach	ստամոքս	support	նկցուել, օգնել
stone	քար	surface	մակերես
stop	կեցնել	surprise	անակնկալ
store	ամբարներ, խանութ	sweet	քաղցր
stork	արագիւլ	swell	ուռնալ
storm	փոթորիկ	swelling	ուռնցք
story	պատմութիւն, յարկ	swim	լողալ
straight	ուղիղ	sword	սուր
strait	նեղուց	system	գրութիւն
strange	սարօրինակ		
stranger	օտարական		
stream	առու		
street	փողոց		
strength	զօրութիւն		
stretch	քաշել		
strike	զարնել		
strong	ուժեղ		
structure	կառույց		
subject	ենթակայ, հպատակ		
substance	նիւթ		

T

table	սեղան
tail	պոչ
take	առնել
tale	պատմութիւն
talk	խօսիլ
tall	բարձրահասակ
tank	ջրամբար, հրասալ
taste	ճաշակ, համեստել
tax	տուրք
tea	թէյ
teach	սորվեցնել

telegram	հեռագիր
telephone	հեռաձայն
television	պատկերասփիւռ
televise	պատկերասփռել
tendency	ձգտում
tent	փրան
terrace	պատշգամբ
test	փորձել
that	ապէ, որ
the	ը, ն, (յօք)
theater	թատրոն
theatrical	թատերական
then	այն ատեն
theory	վարկած, տեսութիւն
there	այնտեղ
these	այս (յոգնակի)
thick	թանձր, հաստ
thief	ղող
thin	նիհար, բարակ
thing	բան
this	այս
thorn	փուշ
those	այդ (յօք)
though	թէև
thought	մտածում
thread	թել
throat	կրկորդ
through	մէջէն
throw	նետել
thumb	փթոմաստ
thunder	որոտում, որոտալ
ticket	տոմս, տոմսակ
tight	տեղմ
till	մինչև
time	Ժամանակ
tin	թիթեղ
tired	յուզնած
to	դէպի

tobacco	ծխախոտ
toe	ուտքի մատ
together	միասին
tolerance	հանդուրժողութիւն
tomorrow	վաղը
tongue	լեզու
tooth	ակոսայ
top	շաղաթ
tortoise	կրիայ
touch	դպչիլ, շօշափել
tough	կոշտ, կարծր
tower	աշտարակ
town	քաղաք
trade	առևտուր
train	կառախումբ
transparent	թափանցիկ
transport	փոխադրել
travel	ճամբորդել
tray	սփռէ
tree	ծառ
trial	փորձ
triangle	եռանկիւն
trick	խաղ
trip	ճամբորդութիւն
trouble	նեղութիւն, նեղել
trousers	տակաոտ
true	ճշմարիտ
truth	ճշմարտութիւն
try	փորձել
turn	դառնալ
twist	ոլորել

U

umbrella	հովանոց
uncle	հօրեղբայր, մօրեղբայր

under տակ
 undertake ձեռնարկել
 undoubtedly անտարակոյս
 union միութիւն
 unit միութիւն (մէկ)
 universal տիեզերական
 universe տիեզերք
 university համալսարան
 until մինչեւ
 unusual անսովոր
 up վեր
 use - useful օգուտ, օգտա-
 վար
 usually սովորաբար

V

valley հուիտ
 valuable արժէքաւոր
 value արժէք
 vapor շոգի
 veil քօղ
 verse ոտանաւոր, տա-
 դաչափութիւն
 verve եռանդ
 vessel նաւ, աման
 vice մոլութիւն
 view տեսարան,
 հայեացք
 violent բռուն
 violet մանիշակ, մանի-
 շակազոյն
 violin ջութակ
 virtue սոսաքինութիւն
 vision տեսիլք
 voice ձայն
 volume հատոր

W

wage Երավարձք
 waist մէջք
 wait սպասել
 wake արթննալ
 walk պատիւ
 wall պատ
 war սլատերագմ
 ware անօթ
 warm տաք
 wash լուալ
 waste վանել, վատնում
 watch դիտել, հսկել,
 ժամացոյց
 water, watery ջուր, ջրոտ
 wave ալիք
 wax մեղրամոմ
 way ճամբայ
 we մենք
 wealth, wealthy հարստութիւն,
 հարուստ
 weak տկար
 wear կրել, հագնիլ,
 մաշիլ
 weather օդ
 web ոստայն
 week շաբաթ
 weekend շաբաթադէրջ
 weep լալ
 weight ծանրութիւն
 well լաւ
 west արեւմուտք
 wet թաց
 what ինչ
 wheel անիւ
 when երբ
 whenever երբ որ
 where ուր

wherever ուր որ
 whether թէ
 while մինչ
 whip խարազան
 whistle սուրիչ
 white ճերմակ
 who որ, ով
 whole ամբողջ
 wholesale մեծաքանակ
 wholesome առողջարար
 why ինչու
 wide լայն
 widow այրի
 wife կին
 wild վայրի
 will կամք, (պիտի)
 wind հող
 window լարել
 window պատուհան
 wine գինի
 wing թիւ
 winter ձմեռ
 wire թել, հեռադիւր,
 հեռադրել
 wise իմաստուն
 with հետ
 without առանց
 witness վկայ
 wolf գայլ
 woman կին
 wonder գարմանք
 wood փայտ, անտառ
 wool բուրդ
 word բառ
 work դորձ, աշխա-
 տութիւն

world աշխարհ
 worm որդ
 worship պաշտել, պաշ-
 տամունք
 wound վէրք, վիրաւորել
 wrath ցասում
 write գրել
 writer գրող, գրագէտ
 writing գրութիւն
 wrong սխալ

Y

year տարի
 yearly տարեկան
 yellow դեղին
 yes այո
 yesterday Կրէկ
 yoke լուծ
 yonder անդին, այնտեղ
 you դուք
 young դեռատի
 երիտասարդ
 your ձեր
 youth երիտասարդու-
 թիւն

Z

zeal աւիւն
 zephyr դեփիւռ
 zero դեռօ
 zest եռանդ